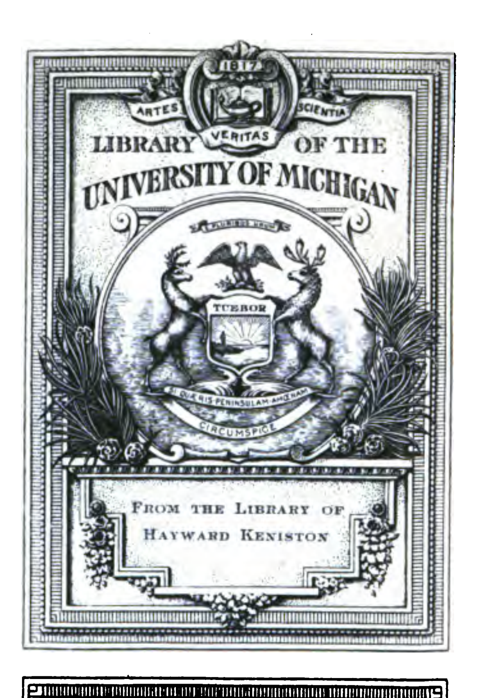

DIEU
ET
MON
AMI

1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE
FROM THE LIBRARY OF
HAYWARD KENISTON

Imitatio Christi

DE

IMITATIONE CHRISTI,

LIBRI QUATUOR,

AUCTORE THOMA A KEMPIS.

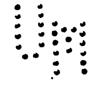
RECENSITI AD FIDEM AUTOGRAPHI ANNI M.CCCC.XLI.

CUM VITA EJUSDEM THOMAE,

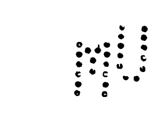
PER

HERIBERTUM ROSWEYDUM,

SOCIETATIS IESU.

GLASGUAE,
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCUDEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS,
ACADEMIAE TYPOGRAPHI,
M.DCC.LI.

LIBRI HUJUS

ELOGIUM.

LIBELLUS hic ab omni aevo viris ſanctiſſimis ita familiaris fuit, ut Pius V, S. Carolus Borromaeus et Bellarminus Cardinales, eum viae vitaeque ſuae comitem ſemper adſciverint: ex hoc S. Philippus Nerius religioſum ſpiritum imbibit; eo Alexander Saulius Papienſis Epiſcopus animum ſuum graviſſimis dioeceſis ſuae curis diſtractum refecit et oblectavit. hunc Joannes Vendvillius, Tornacenſium in Belgio Antiſtes, eo loco habuit, ut quoties Thomam a Kempis ſibi depoſceret (quod indies factitabat) non alia voce, quam DA LIBRUM, κατ' ἐξοχὴν uteretur. denique communis omnium noſtrûm parens, ac dux, S. IGNATIUS, filiis ſuis eum librum maxime commendavit. quo factum eſt, ut nullum pene in Societatis noſtrae domiciliis cubiculum ſit, cujus auctor iſte non ſit

velut vernaculus. Rex quoque Mauritaniae tanti libellum hunc fecit, ut, vulgari Turcarum lingua converſum, in Bibliotheca ſua religioſe ſervarit, et omnibus Mahumetanorum libris praetulerit.

TESTIMONIA,

QUIBUS

THOMAS A KEMPIS

AUCTOR ASSERITUR LIBRORUM

DE

IMITATIONE CHRISTI.

§. I. AUCTORITATE VARIORUM M SS. QUI NOMEN THOMAE A KEMPIS HIS LIBRIS MANIFESTE PRAEFIXUM HABENT.

PRIMO, Lovanii, in monasterio Canonicorum Regularium vallis sancti Martini, servatur Catologus MS. variarum Bibliothecarum Belgii, circa annum M. CCCC. LXXXVII conscriptus, forma oblonga, qui continet varios libros MSS. diversorum auctorum. inter alia opera Thomae a Kempis, quae in variis monasteriis MSS. esse designat, exhibet etiam libros de Imitatione Chris-

ti: quae MSS. ejus nomine exſtare in hiſce monaſteriis affirmat: in Campo Ciſtertienſium prope Bercham, in Gaeſdonck Regularium prope Goch, apud Martinienſes Lovanii, apud S. Catharinae Regulares prope Noviomagum, apud Regulares prope Endoviam.

Secundo, In eodem monaſterio reperiuntur duo alii Catalogi MSS. ſimul juncti, duorum monaſteriorum, titulo Canonicorum Regularium, videlicet, regiſtrum librariae in Domo B. Mariae Virginis prope Endoviam, forma octava; itemque regiſtrum librariae monaſterii Fontis B. Mariae prope Arnhem, ſcriptum anno Domini M. CCCC. LXXII. regiſtrum Endovienſe nonnulla Thomae a Kempis nomine opuſcula repraeſentat; interque ea etiam libros de Imitatione Chriſti.

Tertio, In ſupradicta Martinienſium Bibliotheca ſervatur nomine Thomae a Kempis liber, qui continet Hortulum Roſarum, deinde librum 1, tum 4, ac denique 3, de Imitatione Chriſti. ad cujus finem adſcriptum eſt eadem manu: expliciunt tractatus quatuor Thomae de

Kempis devoti et interni, ſcripti, illuminati et ligati per manus Fr. Simonis Jacobi de Leidis, profeſſi in Lydendorp, pro tunc ſocii rectoris hujus monaſterii ſanctimonialium antiquarum in Amſtelrodam, an. Domini M. CCCC. LXXXII.

Quarto, In eadem Bibliotheca ſervatur alius ejuſdem auctoris codex, qui haec verba praefert: in hoc libello continentur ſubjecta opuſcula Fr. Thomae Kempis, &c. inter quae unum ita inſcribitur: incipit liber primus Fr. Thomae Kempis, Canonici Regularis, de Imitatione Chriſti, et contemptu omnium vanitatum mundi. deinde ſequitur 2, 3, et 4. atque in fine: ultimâ Decembris finientis anni M. D. XXIV.

Quinto, Rinsbergae, celebri Dioeceſis Colonienſis ad Rhenum oppido, in monaſterio Canonicorum Regularium S. Auguſtini, membranaceus codex perantiquus viſitur, qui, nomine Thomae a Kempis, praefixo, libros de Imitatione Chriſti continet.

Sexto, Admodum R. D. Paulus Schooff, Prior Rubrae Vallis, et Generalis Canonicorum Regularium congre-

gationis Windesemensis, penes se habuit ex monasterio majore Maseykensi Regularium, librum de Imitatione Christi, scriptum anno M. CCCC. LXXVII manu Domini Cornelii Offermans, Rectoris quondam Conventus Maseykensis; qui compositum esse refert a Fr. Thoma de Kempis.

Septimo, Admodum R. D. Albertus Luykenius, cum Prior esset Canonicorum Regularium Coloniae ad Corpus Christi, et ejusdem Ordinis sub Capitulo Windesemensi Generalis, testatus est, se in variis Germaniae Bibliothecis, librum de Imitatione Christi, Thomae a Kempis nomine praefixum, vidisse, tum in variis indicibus, tum in libris ipsis, ita perscribens: vidi ego Indices Bibliothecarum quarumdam domorum Ordinis nostri antiquos, et antiqua fide scriptos, qui exemplaria MSS. Imitationis Christi Thomae adscribebant. vidi ego eumdem per partes in antiqua membrana et charta scriptum, interdum nullo ordine capitum vel librorum servato, interdum cum Auctoris nomine,

interdum ſine illo, aut hac adſcriptione: Pii alicujus Fratris.

Octavo, R. P. Joannes Haſius, multis in Societate noſtra per Germaniam perſunctus officiis, Rector, Provincialis, literis ſuis teſtatur, paſſim codices MSS. librorum de Imitatione Chriſti, praeſertim in Regularium Canonicorum monaſteriis reperiri, etiam ipſius Thomae aetate exaratos, qui nomen ejus, tamquam Auctoris, praeferant. cujuſmodi, inquit, ante aliquot annos reperi Confluentiae in Collegio noſtro, cui obvenerant plerique codices a deſolato Regularium monaſterio.

Nono, Auguſtae Vindelicorum in monaſterio S. Crucis, Canonicorum Regular. S. Auguſtini, aſſervatur codex MS in 4, abſolutus, ut in fine additur, anno M. CCCC. XL, 16 Decembr. ad calcem eadem manu additur: Compilator hujus Opuſculi fuit quidam Fr. Thomas nomine, de conventu et Ordine Canonicorum Regular. Ordinis S. Auguſtini, Montis S. Agnetis Trajectenſis.

§. II. AUCTORITATE MSS. AUTOGRAPHORUM, QUI NOMEN QUIDEM THOMAE NON PRAESCRIBUNT, SED TAMEN HUNC LIBRUM INDUBITATIS EJUSDEM AUCTORIS OPERIBUS INSERTUM VEL ADJUNCTUM HABENT.

PRIMO, Codex Canonicorum Regularium Montis S. Agnetis, ubi Thomas vixit et ſcripſit (qui nunc Antverpiae in domo Profeſſa Societatis Ieſu theſauri inſtar adſervatur) manu Auctoris ſcriptus in 16, continet quatuor de Imitatione Chriſti libellos, pluribus ejuſdem Thomae Opuſculis initio praefixos: in quorum omnium fine ſubſcripſit: finitus et completus anno Domini M. CCCC. XLI, per manus Thomae Kempis, in Monte S. Agnetis prope Swollis.

Secundo, Lovanii apud Martinienſes etiam ſervatur codex in 8, trium librorum de Imitatione Chriſti, quarto omiſſo, aliis ejus Opuſculis in medio inſertus, quem D. Joannes Ulimmerius,

illius olim monasterii Prior, testatur se ante multos annos accepisse a Fratribus Montis S. Agnetis; qui affirmabant eum manu Thomae a Kempis scriptum, ab eoque compositum, uti per traditionem continuam a majoribus suis ejusdem monasterii Fratribus acceperant.

§. III. Testimonio auctorum, qui Thomae a Kempis vel coaevi vel suppares fuere.

Primo, Joannes Buschius ipsi Thomae non solum coaevus, sed etiam familiaris, ejusdemque ordinis in vicino Thomae monasterio Canonicus Regularis, in Chronico Windesemensi, l. 2. c. 21, ita ait: contigit ante paucos dies sui obitus (Joannis Heusden Prioris in Windesem) ut duo Fratres notabiles de Monte S. Agnetis, prope Swollis, Ordinis nostri, dictum Priorem nostrum sub certis rebus consulturi, in Windesem advenirent. quorum unus Fr. Thomas de Kempis, vir probatae vitae, qui plures devotos libros composuit, videlicet: Qui sequitur me. de Imitatione

Christi. poteſtne clarius certiuſve teſtimonium adduci? ſcripſit haec ille anno Domini M. CCCC. LXIV, Thoma etiamnum ſuperſtite. qui in Praefatione dicit ſe ſcripturum, quae oculata fide coram poſitus vidi, audivi, inſpiratus ſum.

Secundo, Auctor Compendii vitae Thomae a Kempis, impreſſae cum ejuſdem Operibus, Norimbergae, anno M. CCCC. XCIV, ejuſdem pene aevi, in qua fidem ſuam et aetatem prodit, dum ait: ſe adhuc plura de ipſius converſatione audiviſſe a Fratribus illius Conventus, qui tum adhuc vivebant, attribuit illi Tractatum de Interna Chriſti locutione ad animam fidelem, qui eſt tertius liber de Imitatione Chriſti, citatque thema capitis ſecundi: ſcilicet, Loquere, Domine, quia audit ſervus tuus.

Tertio, Joannes Mamburnus, etiam ipſi Thomae vel coaetaneus, vel non diu poſt ejus mortem in eodem S. Agnetis monaſterio Canonicus Regularis, quaedam ex his libris nomine Thomae a Kempis citat in Roſeto ſuo, tum §. 3, Diaetarii Exercitiorum, de celebratione

Miſſarum, tum in Scala Communionis, Tit. 6, Alphabeto 22, §. 4.

Quarto, Joannes Geyler Keyſerbergius, celeberrimus Argentinae concionator, qui natus eſt an. M. CCCC. XLV, cum Thomas noſter in flore eſſet, et libros ſpirituales conſcriberet, in Navicula ſeu Speculo ſatuorum, aliquoties citat Thomae a Kempis nomine ſententias, ex libris de Imitatione Chriſti productas.

Quinto, Petrus Schottus Argentoratenſis Canonicus, qui vixit tempore Thomae a Kempis, in fine Vitae Joannis Gerſonis (quam ſcripſit anno M. CCCC. XCI.) operibus ejus praefixae: alii, inquit, Tractatus, qui Gerſonio nonnumquam tribuuntur, et tamen auctorem certum habent, ut eſt libellus de Contemptu mundi (is ipſius eſt de Imitatione Chriſti, de quo agimus) quem conſtat a quodam Thoma Canonico Regulari editum, et alii plures, non ſunt his Operibus inſerti. ubi nota, Auctorem hunc loqui non ſub dubio, vel per verbum fertur; ſed per verbum conſtat, quod ea res certiſſima eſſet.

Sexto, Joannes Trithemius jam olim variarum Bibliothecarum lustrator, libro de Viris illustribus Germaniae (quem se scripsisse testatur anno M. CCCC. XCI.) et libro de Scriptoribus Ecclesiasticis (quem scripsit anno sequenti) Thomae a Kempis libros de Imitatione Christi manifeste attribuit.

§. IV. AUCTORITATE VETUSTISSIMARUM EDITIONUM, ET VIRORUM GRAVISSIMORUM JUDICIO.

PRIMO, Quod ad editiones attinet, libellus hic de Imitatione Christi exstat typis excusus, una cum aliis Thomae a Kempis Operibus, Norimbergae in folio, anno M. CCCC. XCIV. Parisiis, anno M. D. XX. et anno M. D. XXI, cum hac adjunctione: quod hi libri perperam M. Joanni Gerson adscribantur, cum stylus totus Teutonicam redoleat phrasim. in Bibliotheca Augustana servatur codex impressus, qui eidem Thomae a Kempis tribuit hunc librum. in prima autem pagina ista MSS. legun-

tur: iste liber emptus est a Conventu Augustensi Ordinis Fratrum Carmelitarum, anno M. CCCC. LXXXVI. unde patet, hanc editionem esse superioribus tribus antiquiorem, quod ipsum arguunt inconditi rudissimique characteres. omitto alias editiones quam plurimas, quae deinde secutae sunt, hunc librum inter Opera Thomae a Kempis repraesentantes, vel etiam separatim sub nomine ejusdem Auctoris exhibentes.

Secundo, Quod judicium virorum gravissimorum spectat, cum jam produxerim auctoritatem doctissimorum virorum, qui Thomae aetate vixerunt, non magnopere quispiam requiret judicia recentiorum Auctorum. ne quis tamen existimet omnes antiquos errasse, donec nuperus Scriptor opinione sua errorem detegeret, quemdam Joannem nunc Gesen, nunc Gessen, nunc Gersen (ô infidam tabularum Nominalium fidem! quas etiam vult ab Auctore ipso scriptas vel dictatas) ex putatitio forte Gerson depravatum introducendo; unius Illustriss. Cardinalis Bellarmini, viri acerrimo judicio praediti, verba subjici-

am, qui visis et perpensis utrimque rationibus, ita anno M. DC. XXI, in Catalogo suo Ecclesiasticorum Scriptorum, post recensita Thomae a Kempis opera, edi curavit: scriptos et compositos esse ab eodem Thoma libros de Imitatione Christi suprascriptos, contrariis conjecturis eversis, demonstrat evidenter in Vindiciis Kempensibus Heribertus Rosweydus, Societatis Iesu: cujus mihi rationes plenissime satisfecerunt, et sententiam penitus amplector.

INDEX

LIBRORUM ET CAPITUM.

LIBER PRIMUS.

ADMONITIONES, AD SPIRITUALEM VITAM UTILES.

CAPUT I.

LIBER SECUNDUS.

ADMONITIONES, AD INTERNA TRAHENTES.

CAPUT I.

LIBER TERTIUS.

DE INTERNA CONSOLATIONE.

LIBER QUARTUS.

DE SACRAMENTO.

CAPUT I.

DE

IMITATIONE CHRISTI,

LIBER PRIMUS.

ADMONITIONES, AD SPIRITUALEM VITAM UTILES.

CAPUT I.

DE IMITATIONE CHRISTI, ET CONTEMPTU OMNIUM VANITATUM MUNDI.

QUI SEQUITUR ME, NON AMBULAT IN tenebris: dicit Dominus. haec ſunt verba Chriſti, quibus admonemur, quatenus vitam ejus et mores imitemur, ſi velimus veraciter illuminari, et ab omni caecitate cordis liberari. ſummum igitur ſtudium noſtrum ſit, in vita Jeſu Chriſti meditari. Doctrina Chriſti, omnes doctrinas ſanctorum praecellit: et qui ſpiritum haberet, abſconditum ibi manna inveniret. ſed contingit, quod multi ex frequenti auditu evangelii, parvum deſiderium ſentiunt: quia ſpiritum Chriſti non

Contempt of the world.

habent. qui autem vult plene et ſapide Chriſti verba intelligere: oportet, ut totam vitam ſuam illi ſtudeat conformare. Quid prodeſt tibi, alta de Trinitate diſputare; ſi careas humilitate, unde diſpliceas Trinitati? vere, alta verba non faciunt ſanctum et juſtum: ſed virtuoſa vita efficit Deo carum. opto magis ſentire compunctionem, quam ſcire ejus definitionem. ſi ſcires totam bibliam exterius, et omnium philoſophorum dicta: quid totum prodeſſet, ſine caritate Dei et gratia? vanitas vanitatum, et omnia vanitas, praeter amare Deum, et illi ſoli ſervire. iſta eſt ſumma ſapientia, per contemptum mundi tendere ad regna caeleſtia. Vanitas igitur eſt, divitias perituras quaerere: et in illis ſperare. vanitas quoque eſt, honores ambire, et in altum ſtatum ſe extollere. vanitas eſt, carnis deſideria ſequi: et illud deſiderare, unde poſtmodum graviter oportet puniri. vanitas eſt, longam vitam optare, et de bona vita parum curare. vanitas eſt, praeſentem vitam ſolum attendere, et quae futura ſunt, non praevidere. vanitas eſt, diligere, quod cum omni celeritate tranſit: et illic non feſtinare, ubi ſempiternum gaudium manet. Memento illius frequenter

Eccles 1, 8. proverbii: Quia non ſatiatur oculus viſu, nec auris impletur auditu. ſtude ergo cor tuum ab amore viſibilium abſtrahere, et ad inviſibilia te transferre. nam ſequentes ſuam ſenſuali-

tatem, maculant conſcientiam, et perdunt Dei gratiam.

II. DE HUMILI SENTIRE SUI IPSIUS.

Omnis homo naturaliter ſcire deſiderat; ſed ſcientia ſine timore Dei, quid importat? melior eſt profecto humilis ruſticus, qui Deo ſervit; quam ſuperbus philoſophus, qui, ſe neglecto, curſum caeli conſiderat. qui bene ſe ipſum cognoſcit, ſibi ipſi vileſcit, nec laudibus delectatur humanis. ſi ſcirem omnia quae in mundo ſunt, et non eſſem in caritate; quid me juvaret coram Deo, qui me judicaturus eſt ex facto? Quieſce a nimio ſciendi deſiderio: quia magna ibi invenitur diſtractio, et deceptio. ſcientes, libenter volunt videri, et ſapientes dici. multa ſunt, quae ſcire, parum vel nihil animae proſunt. et valde inſipiens eſt, qui aliquibus intendit, quam his quae ſaluti ſuae deſerviunt. multa verba non ſatiant animam; ſed bona vita refrigerat mentem: et pura conſcientia magnam ad Deum praeſtat confidentiam. Quanto plus et melius ſcis, tanto gravius inde judicaberis, niſi ſanctius vixeris. noli ergo extolli de ulla arte vel ſcientia; ſed potius time de data tibi notitia. ſi tibi videtur quod multa ſcis, et ſatis bene intelligis: ſcito tamen, quia ſunt multo plura quae neſcis. noli altum ſapere, ſed ignorantiam tuam magis fatere. quid te vis alicui

Knowledge without the fear of God and Humility of mind profiteth nought. in the eye of God. —

praeferre, cum plures doctiores te inveniantur, et magis in lege periti? ſi vis utiliter aliquid ſcire, et diſcere; ama neſciri, et pro nihilo reputari. Haec eſt altiſſima et utiliſſima lectio, ſui ipſius vera cognitio, et deſpectio. de ſe ipſo nihil tenere, et de aliis ſemper bene et alte ſentire, magna ſapientia eſt et perfectio. ſi videres alium aperte peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem aeſtimare: quia neſcis, quam diu poſſis in bono ſtare. omnes fragiles ſumus; ſed tu neminem fragiliorem te ipſo tenebis.

Sept 21. 1826

III. DE DOCTRINA VERITATIS.

Truth simple
Objects
sensual.
hidden.
curious
not to
be
studied
The word
of God
is truth
simple
knowledge
judgment

FELIX, quem veritas per ſe docet, non per figuras et voces tranſeuntes, ſed ſicuti ſe habet. noſtra opinio, et noſter ſenſus, ſaepe nos fallit, et modicum videt. quid prodeſt magna cavillatio de occultis et obſcuris rebus, de quibus nec arguemur in judicio, quia ignoravimus? grandis inſipientia, quod neglectis utilibus et neceſſariis, ultro intendimus curioſis et damnoſis. oculos habentes, non videmus. Et quid curae nobis de generibus et ſpeciebus? cui aeternum Verbum loquitur, a multis opinionibus expeditur. ex uno verbo omnia, et unum loquuntur omnia: et hoc eſt principium, quod et loquitur nobis. nemo ſine illo intelligit, aut recte judicat. cui omnia unum ſunt, et omnia ad unum trahit, et omnia in

uno videt; potest stabilis corde esse, et in Deo pacificus permanere. ô veritas Deus, fac me unum tecum, in caritate perpetua. taedet me saepe, multa legere et audire: in te est totum quod volo et desidero. taceant omnes doctores, sileant universae creaturae in conspectu tuo: tu mihi loquere solus. Quanto aliquis magis sibi unitus, et interius simplificatus fuerit, tanto plura et altiora sine labore intelligit; quia desuper lumen intelligentiae accipit. purus, simplex, et stabilis spiritus, in multis operibus non dissipatur: quia omnia ad Dei honorem operatur, et in se otiosus ab omni propria exquisitione esse nititur. quis te magis impedit et molestat, quam tua immortificata affectio cordis? bonus et devotus homo opera sua prius intus disponit, quae foris agere debet. nec illa trahunt eum ad desideria vitiosae inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectae rationis. quis habet fortius certamen, quam qui nititur vincere seipsum? et hoc deberet esse negotium nostrum; vincere videlicet se ipsum, et quotidie se ipso fortiorem fieri, atque in melius aliquid proficere. Omnis perfectio in hac vita, quamdam imperfectionem sibi habet annexam; et omnis speculatio nostra, quadam caligine non caret. humilis tui cognitio, certior via est ad Deum, quam profunda scientiae inquisitio. non est culpanda scientia, aut quaelibet simplex rei notitia, quae bona est in se conside-

peace
love of God
unmortified affections.
right reason
self-rule
Perfection imperfect
Speculation dark.
Self abasement.

rata, et a Deo ordinata; ſed praeferenda eſt ſemper bona conſcientia, et virtuoſa vita. quia vero plures magis ſtudent ſcire, quam bene vivere; ideo ſaepe errant, et pene nullum vel modicum fructum ferunt. O ſi tantam adhiberent diligentiam, ad exſtirpanda vitia, et virtutes inſerendas, ſicuti ad movendas quaeſtiones; non fierent tanta mala et ſcandala in populo, nec tanta diſſolutio in coenobiis. certe adveniente die judicii, non quaeretur a nobis quid legimus, ſed quid fecimus; nec quam bene diximus, ſed quam religioſe viximus. dic mihi, ubi ſunt modo omnes illi domini et magiſtri, quos bene noviſti dum adhuc viverent, et ſtudiis florerent? jam eorum praebendas alii poſſident; et neſcio utrum de eis recogitant. in vita ſua aliquid eſſe videbantur, et modo de illis tacetur. O quam cito tranſit gloria mundi! utinam vita eorum, ſcientiae ipſorum concordaſſet! tunc bene ſtuduiſſent, et legiſſent. quam multi pereunt per vanam ſcientiam in ſeculo, qui parum curant de Dei ſervitio! et quia magis eligunt magni eſſe quam humiles, ideo evaneſcunt in cogitationibus ſuis. vere magnus eſt, qui magnam habet caritatem. vere magnus eſt, qui in ſe parvus eſt, et pro nihilo omne culmen honoris ducit. vere prudens eſt, qui omnia terrena arbitratur ut ſtercora, ut Chriſtum lucrifaciat. et vere bene doctus eſt, qui Dei

voluntatem facit, et ſuam voluntatem relinquit.

IV. DE PROVIDENTIA IN AGENDIS.

NON eſt credendum omni verbo, nec inſtinctui; ſed caute et longanimiter res eſt ſecundum Deum ponderanda. proh dolor! ſaepe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur, ita infirmi ſumus. ſed perfecti viri non facile credunt omni enarranti: quia ſciunt infirmitatem humanam, ad malum proclivam, et in verbis ſatis labilem. Magna ſapientia, non eſſe praecipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis ſtare ſenſibus. ad hanc etiam pertinet, non quibuſlibet hominum verbis credere: nec audita vel credita, mox ad aliorum aures effundere. cum ſapiente et conſcientioſo viro conſilium habe: et quaere potius a meliore inſtrui, quam tuas ad inventiones ſequi. bona vita facit hominem ſapientem ſecundum Deum, et expertum in multis. quanto quis in ſe humilior fuerit, et Deo ſubjectior; tanto in omnibus erit ſapientior, et pacatior.

V. DE LECTIONE SANCTARUM SCRIPTURARUM.

VERITAS eſt in ſcripturis ſanctis quaerenda, non eloquentia. omnis ſcriptura ſacra eo

S.S Lib
[illegible]
truth & use.
devotion & simplic:
matter not the writer
See Rogers Sermon on Searching the S.S.

ſpiritu debet legi, quo facta eſt. quaerere potius debemus utilitatem in ſcripturis, quam ſubtilitatem ſermonis. ita libenter devotos et ſimplices libros legere debemus, ſicut altos et profundos. non te offendat auctoritas ſcribentis, utrum parvae vel magnae litteraturae fuerit; ſed amor purae veritatis te trahat ad legendum. non quaeras quis hoc dixerit; ſed quid dicatur, attende. Homines tranſeunt, ſed veritas Domini manet in aeternum. ſine perſonarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus. curioſitas noſtra ſaepe nos impedit in lectione ſcripturarum, cum volumus intelligere et diſcutere, ubi ſimpliciter eſſet tranſeundum. ſi vis profectum haurire, lege humiliter, ſimpliciter, et fideliter; nec umquam velis habere nomen ſcientiae. interroga libenter, et audi tacens verba ſanctorum; nec diſpliceant tibi parabolae ſeniorum: ſine cauſa enim non proferuntur. X

Sept 26

VI. DE INORDINATIS AFFECTIONIBUS.

QUANDOCUMQUE homo aliquid inordinate appetit, ſtatim in ſe inquietus fit. ſuperbus et avarus, numquam quieſcunt: pauper et humilis ſpiritu, in multitudine pacis converſantur. homo qui necdum perfecte in ſe mortuus eſt, cito tentatur, et vincitur in parvis et vilibus rebus. infirmus in ſpiritu, et quodammodo adhuc carnalis, et ad ſenſibilia in-

clinatus, difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere. et ideo saepe habet tristitiam, cum se subtrahit: leviter etiam indignatur, si quis ei resistit. Si autem prosecutus fuerit quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur: quia secutus est passionem suam, quae nihil juvat ad pacem quam quaesivit. resistendo igitur passionibus, invenitur pax vera cordis, non autem eis serviendo. non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido et spirituali.

VII. DE VANA SPE, ET ELATIONE FUGIENDA.

VANUS est, qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis. non te pudeat aliis servire, amore Jesu Christi; et pauperem in hoc seculo videri. non stes super te ipsum, sed in Deo spem tuam constitue. fac quod in te est, et Deus aderit bonae voluntati tuae. non confidas in tua scientia, vel astutia cujuscumque viventis; sed magis in Dei gratia, qui adjuvat humiles, et de se praesumentes humiliat. Ne glorieris in divitiis, si adsunt; nec in amicis, quia potentes sunt; sed in Deo, qui omnia praestat, et se ipsum super omnia dare desiderat. non te extollas de magnitudine vel pulcritudine corporis, quae modica infirmitate corrumpitur et defoedatur. non

placeas tibi ipsi de habilitate aut ingenio tuo: ne displiceas Deo, cujus est totum quidquid boni naturaliter habueris. Non te reputes aliis meliorem, ne forte coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine. non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt judicia Dei, quam hominum: cui saepe displicet, quod hominibus placet. si aliquid boni habueris, crede aliis meliora, ut humilitatem conserves. non nocet, si omnibus te supponas: nocet autem plurimum, si vel uni te praeponas. jugis pax cum humili: in corde autem superbi, zelus et indignatio frequens.

VIII. DE CAVENDA NIMIA FAMILIARITATE.

NON omni homini reveles cor tuum; sed cum sapiente, et timente Deum, age causam tuam. cum juvenibus, et extraneis, rarus esto. cum divitibus noli blandire; et coram magnatibus non libenter appareas. cum humilibus et simplicibus, cum devotis et morigeratis sociare: et quae aedificationis sunt, pertracta. non sis familiaris alicui mulieri; sed, in communi, omnes bonas mulieres Deo commenda. soli Deo et angelis ejus opta familiaris esse, et hominum notitiam devita. Caritas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit. quandoque accidit, ut persona ignota, ex bona fama lucescat: cujus tamen praesentia oculos intuentium offuscat. puta-

mus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra; et incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

Sept. 29. 1826.

IX. DE OBEDIENTIA ET SUBJECTIONE.

VALDE magnum est, in obedientia stare, sub praelato vivere, et sui juris non esse. multo tutius est, stare in subjectione, quam in praelatura. multi sunt sub obedientia, magis ex necessitate, quam ex caritate: et illi poenam habent, et leviter murmurant. nec libertatem mentis acquirent, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant. curre hic vel ibi: non invenies quietem, nisi in humili subjectione sub praelati regimine. imaginatio locorum et mutatio, multos fefellit. Verum est, quod unusquisque libenter agit pro sensu suo; et inclinatur ad eos magis qui secum sentiunt. sed si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire, propter bonum pacis. quis est ita sapiens, qui omnia plene scire potest? ergo, noli nimis in sensu tuo confidere: sed velis etiam libenter aliorum sensum audire. si bonum est tuum sentire, et hoc ipsum propter Deum dimittis, et alium sequeris, magis exinde proficies. Audivi enim saepe, securius esse, audire et accipere consilium, quam dare. potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscujusque sentire; sed nolle aliis acquiescere, cum id ra-

tio aut cauſa poſtulat, ſignum eſt ſuperbiae et pertinaciae.

X. DE CAVENDA SUPERFLUITATE VERBORUM.

CAVEAS tumultum hominum, quantum potes: multum enim impedit tractatus ſecularium geſtorum, etiam ſi ſimplici intentione proferantur. cito enim inquinamur vanitate, et captivamur. vellem me pluries tacuiſſe, et inter homines non fuiſſe. ſed quare tam libenter loquimur, et invicem fabulamur: cum tamen raro, ſine laeſione conſcientiae, ad ſilentium redimus? ideo tam libenter loquimur; quia per mutuas locutiones, ab invicem conſolari quaerimus: et cor diverſis cogitationibus fatigatum, optamus relevare. et multum libenter de his, quae multum diligimus vel cupimus, vel quae nobis contraria ſentimus, libet loqui et cogitare. Sed, proh dolor! ſaepe inaniter et fruſtra. nam haec exterior conſolatio, interioris et divinae conſolationis non modicum detrimentum eſt. ideo vigilandum eſt, et orandum, ne tempus otioſe tranſeat. ſi loqui licet et expedit, quae aedificabilia ſunt loquere. malus uſus, et negligentia profectus noſtri, multum facit ad incuſtodiam oris noſtri. juvat tamen non parum ad profectum ſpiritualem, devota ſpiritualium rerum collatio: maxime ubi pares animo et ſpiritu, in Deo ſibi ſociantur.

XI. DE PACE ACQUIRENDA, ET ZELO PROFICIENDI.

MULTAM possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis et factis, et quae ad nostram curam non spectant, occupare. quomodo potest ille diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet? qui occasiones forinsecus quaerit? qui parum vel raro se intrinsecus colligit? beati simplices, quoniam multam pacem habebunt. Quare quidam sanctorum, tam perfecti et contemplativi fuerunt? quia omnino se ipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt: et ideo totis medullis cordis Deo inhaerere, atque libere sibi vacare, potuerunt. nos nimium occupamur propriis passionibus, et de transitoriis nimis solicitamur. raro etiam unum vitium perfecte vincimus, et ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi et tepidi remanemus. Si essemus nobis ipsis perfecte mortui, et interius minime implicati, tunc possemus etiam divina sapere, et de caelesti contemplatione aliquid experiri. totum et maximum impedimentum est, quia non sumus a passionibus et concupiscentiis liberi: nec perfectam sanctorum viam conamur ingredi. quando etiam modicum adversitatis occurrit, nimis cito dejicimur, et ad humanas consolationes convertimur. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in proelio,

profecto auxilium Domini super nos videremus de caelo. ipse enim certantes, et de sua gratia sperantes, paratus est adjuvare: qui nobis certandi occasiones procurat, ut vincamus. si tantum in istis exterioribus observantiis profectum religionis ponimus, cito finem habebit devotio nostra. sed ad radicem securim ponamus: ut purgati a passionibus, pacificam mentem possideamus. Si omni anno unum vitium extirparemus, cito viri perfecti efficeremur. sed modo e contrario saepe sentimus, ut meliores et puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quam post multos annos professionis. fervor et profectus quotidie debet crescere; sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere. si modicam violentiam faceremus in principio, tunc postea cuncta possemus facere cum levitate et gaudio. Grave est, assueta dimittere; sed gravius est, contra propriam voluntatem ire. sed si non vincis parva et levia, quando superabis difficiliora? resiste in principio inclinationi tuae, et malam dedisce consuetudinem, ne forte paulatim ad majorem te ducat difficultatem. ô si adverteres, quantam tibi pacem, et aliis laetitiam faceres, te ipsum bene habendo, puto, quod solicitior esses ad spiritualem profectum!

XII. DE UTILITATE ADVERSITATIS.

Bonum nobis eſt, quod aliquando habeamus aliquas gravitates et contrarietates; quia ſaepe hominem ad cor revocant, quatenus ſe in exilio eſſe cognoſcat, nec ſpem ſuam in aliqua re mundi ponat. bonum eſt, quod patiamur quandoque contradictiones, et quod male et imperfecte de nobis ſentiatur, etiamſi bene agimus et intendimus. iſta ſaepe juvant ad humilitatem, et a vana gloria nos defendunt. tunc enim melius interiorem teſtem Deum quaerimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, et non bene nobis creditur. Ideo deberet ſe homo in Deo taliter firmare, ut non eſſet ei neceſſe, multas humanas conſolationes quaerere. quando homo bonae voluntatis tribulatur, vel tenatur, aut malis cogitationibus affligitur; tunc Deum ſibi magis neceſſarium intelligit, ſine quo nihil boni ſe poſſe deprehendit. tunc etiam triſtatur, gemit et orat, pro miſeriis quas patitur. tunc taedet eum diutius vivere, et mortem optat venire: ut poſſit diſſolvi, et cum Chriſto eſſe. tunc etiam bene advertit, perfectam ſecuritatem, et plenam pacem, in mundo non poſſe conſtare.

XIII. DE TENTATIONIBUS RESISTENDIS.

QUAMDIU in mundo vivimus, ſine tribu-

latione et tentatione esse non possumus. unde in Job scriptum est: tentatio est vita humana super terram. ideo unusquisque solicitus esse deberet circa tentationes suas, et vigilare in orationibus; ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui numquam dormitat, sed circuit quaerens quem devoret. nemo tam perfectus est et sanctus, qui non habeat aliquando tentationes: et plene eis carere non possumus. Sunt tamen tentationes homini saepe valde utiles, licet molestae sint et graves; quia in illis homo humiliatur, et purgatur, et eruditur. omnes sancti, per multas tribulationes et tentationes transierunt, et profecerunt. et qui tentationes sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt, et defecerunt. non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel adversitates. Non est homo securus a tentationibus totaliter, quam diu vixerit: quia in nobis est unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus. una tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit: et semper aliquid ad patiendum habebimus; nam bonum felicitatis nostrae perdidimus. multi quaerunt tentationes fugere, et gravius incidunt in eas. per solam fugam non possumus vincere, sed per patientiam et veram humilitatem, omnibus hostibus efficimur fortiores. Qui tantummodo exterius declinat, nec radicem evellit, parum proficiet; imo citius ad eum tentationes redient,

et pejus ſentiet. paulatim, et per patientiam cum longanimitate (Deo juvante) melius ſuperabis, quam cum duritia et importunitate propria. ſaepius accipe conſilium in tentatione, et cum tentato noli duriter agere; ſed conſolationem ingere, ſicut tibi optares fieri. Initium omnium malarum tentationum, inconſtantia animi, et parva ad Deum confidentia. quia, ſicut navis ſine gubernaculo, hinc inde a fluctibus impellitur; ita homo remiſſus, et ſuum propoſitum deſerens, varie tentatur. ignis probat ferrum, et tentatio hominem juſtum. neſcimus ſaepe quid poſſumus: ſed tentatio aperit quid ſumus. vigilandum eſt tamen, praecipue circa initium tentationis: quia tunc facilius hoſtis vincitur, ſi oſtium mentis nullatenus intrare ſinitur; ſed extra limen, ſtatim ut pulſaverit, illi obviatur. unde quidam dixit:

Principiis obſta, ſero medicina paratur.

nam primo occurrit menti ſimplex cogitatio, deinde fortis imaginatio, poſtea delectatio, et motus pravus, et aſſenſio. ſicque paulatim ingreditur hoſtis malignus ex toto, dum illi non reſiſtitur in principio. et quanto diutius ad reſiſtendum quis torpuerit, tanto in ſe quotidie debilior fit, et hoſtis contra eum potentior. Quidam in principio converſationis ſuae, graviores tentationes patiuntur; quidam autem in fine. quidam vero, quaſi per totam vitam ſuam, male habent. nonnulli

ſatis leniter tentantur, ſecundum divinae ordinationis ſapientiam et aequitatem, quae ſtatum et merita hominum penſat, et cuncta ad electorum ſuorum ſalutem praeordinat. Ideo non debemus deſperare, cum tentamur; ſed eo ferventius Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique, ſecundum dictum Pauli, talem faciet cum tentatione proventum, ut poſſimus ſuſtinere. humiliemus ergo animas noſtras ſub manu Dei, in omni tentatione et tribulatione: quia humiles ſpiritu ſalvabit, et exaltabit. In tentationibus et tribulationibus probatur homo, quantum profecit; et ibi majus meritum exiſtit, et virtus melius pateſcit. nec magnum eſt, ſi homo devotus ſit et fervidus, cum gravitatem non ſentit: ſed ſi tempore adverſitatis patienter ſe ſuſtinet, ſpes magni profectus erit. quidam a magnis tentationibus cuſtodiuntur, et in parvis quotidianis ſaepe vincuntur: ut humiliati, numquam de ſe ipſis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

XIV. DE TEMERARIO JUDICIO VITANDO.

Ad te ipſum oculos reflecte, et aliorum facta caveas judicare. in judicando alios, homo fruſtra laborat, ſaepius errat, et leviter peccat; ſe ipſum vere judicando et diſcutiendo, ſemper fructuoſe laborat. ſicut nobis res cor-

di est, sic de ea frequenter judicamus: nam verum judicium propter privatum amorem faciliter perdimus. si Deus semper esset pura intentio nostri desiderii, non tam faciliter turbaremur pro resistentia sensus nostri. Sed saepe aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit. multi occulte se ipsos quaerunt, in rebus quas agunt, et nesciunt. videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt, et sentire: si autem aliter fit quam cupiunt, cito moventur et tristes fiunt. propter diversitatem sensuum et opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos et cives, inter religiosos et devotos. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: et ultra proprium videre, nemo libenter ducitur. si rationi tuae magis inniteris vel industriae, quam virtuti subjectivae Jesu Christi, raro et tardo eris homo illuminatus: quia Deus vult, nos sibi perfecte subjici, et omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

XV. DE OPERIBUS EX CARITATE FACTIS.

Pro nulla re mundi, et pro nullius hominis dilectione, aliquod malum est faciendum; sed pro utilitate tamen indigentes, opus bonum libere aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum. hoc enim facto, opus bonum non destruitur, sed in me-

lius commutatur. ſine caritate, opus externum nihil prodeſt: quidquid autem ex caritate agitur, quantumcumque etiam parvum ſit et deſpectum, totum efficitur fructuoſum. magis ſiquidem Deus penſat ex quanto quis agit, quam opus quod facit. Multum facit, qui multum diligit. multum facit, qui rem bene facit. bene facit, qui communitati magis quam ſuae voluntati ſervit. ſaepe videtur eſſe caritas, et eſt magis carnalitas: quia naturalis inclinatio, propria voluntas, ſpes retributionis, affectus commoditatis, raro abeſſe volunt. Qui veram et perfectam caritatem habet, in nulla re ſe ipſum quaerit; ſed Dei ſolummodo gloriam in omnibus fieri deſiderat. nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat: nec in ſe ipſo vult gaudere; ſed in Deo, ſuper omnia bona, optat beatificari. nemini aliquid boni attribuit, ſed totaliter ad Deum refert, a quo fontaliter omnia procedunt: in quo finaliter omnes ſancti fruibiliter requieſcunt. ô qui ſcintillam haberet verae caritatis, profecto omnia terrena ſentiret plena fore vanitatis!

XVI. DE SUFFERENTIA DEFECTUUM ALIORUM.

QUAE homo in ſe vel in aliis emendare non valet, debet patienter ſuſtinere, donec Deus aliter ordinet. cogita, quia ſic forte melius eſt pro tua probatione et patientia, ſine

qua non ſunt multum ponderanda merita noſtra. debes tamen pro talibus impedimentis ſupplicare, ut Deus tibi dignetur ſubvenire, et poſſis benigne portare. Si quis ſemel aut bis admonitus, non acquieſcit, noli cum eo contendere; ſed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus, et honor, in omnibus ſervis ſuis, qui ſcit bene mala in bonum convertere. ſtude patiens eſſe in tolerando aliorum defectus, et qualeſcumque infirmitates; quia et tu multa habes, quae ab aliis oportet tolerari. ſi non potes te talem facere, qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum? libenter habemus alios perfectos, et tamen proprios non emendamus defectus. Volumus, quod alii ſtricte corrigantur, et ipſi corrigi nolumus. diſplicet larga aliorum licentia, et tamen nobis nolumus negari quod petimus. alios reſtringi per ſtatuta volumus, et ipſi nullatenus patimur amplius cohiberi. ſic ergo patet, quam raro proximum ſicut nos ipſos penſamus. ſi eſſent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati? Nunc autem Deus ſic ordinavit, ut diſcamus alter alterius onera portare: quia nemo ſine defectu, nemo ſine onere, nemo ſibi ſufficiens, nemo ſibi ſatis ſapiens: ſed oportet nos invicem portare, invicem conſolari, pariter adjuvare, inſtruere et admonere. quantae autem virtutis quiſque fuerit, melius patet occaſione

adversitatis. occasiones namque hominem fragilem non faciunt; sed qualis sit, ostendunt.

XVII. DE MONASTICA VITA.

Oportet quod discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem et concordiam cum aliis tenere. non est parvum, in monasteriis vel in congregatione habitare, et inibi sine querela conversari, et usque ad mortem fidelis perseverare. beatus, qui ibidem bene vixerit, et feliciter consummaverit. si vis debite stare et proficere, teneas te tamquam exulem peregrinum super terram. oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam. Habitus, et tonsura, modicum confert; sed mutatio morum, et integra mortificatio passionum, verum faciunt religiosum. qui aliud quaerit, quam pure Deum, et animae suae salutem, non inveniet nisi tribulationem et dolorem. non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus, et omnibus subjectus. Ad serviendum venisti, non ad regendum: ad patiendum et laborandum scias te vocatum, non ad otiandum vel fabulandum. hic ergo probantur homines, sicut aurum in fornace. hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

XVIII. DE EXEMPLIS SANCTORUM PATRUM.

INTUERE ſanctorum Patrum vivida exempla, in quibus vera perfectio refulſit et religio, et videbis, quam modicum ſit, et pene nihil, quod nos agimus. heu, quid eſt vita noſtra, ſi illis fuerit comparata! Sancti, et amici Chriſti, Domino ſervierunt in fame et ſiti, in frigore et nuditate, in labore et fatigatione, in vigiliis et jejuniis, in orationibus et meditationibus ſanctis, in perſecutionibus et opprobriis multis. O quam multas et graves tribulationes paſſi ſunt Apoſtoli, Martyres, Confeſſores, Virgines, et reliqui omnes, qui Chriſti veſtigia voluerunt ſequi! nam animas ſuas in hoc mundo oderunt, ut in aeternam vitam eas poſſiderent. ô quam ſtrictam et abdicatam vitam ſancti Patres in eremo duxerunt! quam longas et graves tentationes pertulerunt! quam frequenter ab inimico vexati ſunt! quam crebras et fervidas orationes Deo obtulerunt! quam rigidas abſtinentias peregerunt! quam magnum zelum et fervorem ad ſpiritualem profectum habuerunt! quam forte bellum adverſus edomationem vitiorum geſſerunt! quam puram et rectam intentionem ad Deum tenuerunt! per diem laborabant, et noctibus orationi divinae vacabant, quamquam laborando, ab oratione mentali minime ceſſarent. Omne tempus utiliter ex-

pendebant: omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur: et prae magna dulcedine contemplationis, etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectionis. omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis et cognatis, renuntiabant: nil de mundo habere cupiebant, vix necessaria vitae sumebant: corpori servire, etiam in necessitate, dolebant. pauperes igitur erant rebus terrenis, sed divites valde in gratia et virtutibus. foris egebant, sed intus gratia et consolatione divina reficiebantur. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici. sibi ipsis videbantur tamquam nihili, et huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi et dilecti. in vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in caritate et patientia ambulabant: et ideo quotidie in spiritu proficiebant, et magnam apud Deum gratiam obtinebant. dati sunt in exemplum omnibus religiosis: et plus provocare nos debent ad bene proficiendum, quam tepidorum numerus ad relaxandum. O quantus fervor omnium religiosorum in principio suae sanctae institutionis fuit! ô quanta devotio orationis! quanta aemulatio virtutis! quam magna disciplina viguit! quanta reverentia et obedientia, sub regula magistri, in omnibus effloruit! testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti et perfecti fuerunt: qui tam strenue militantes, mundum suppeditaverunt.

jam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit: si quis, quod accepit, cum patientia tolerare potuerit. Oh teporis et negligentiae status nostri, quod tam cito declinamus a pristino fervore; et jam taedet vivere, prae lassitudine et tepore! utinam in te penitus non dormitet profectus virtutum, qui multa saepius exempla vidisti devotorum!

XIX. DE EXERCITIIS BONI RELIGIOSI.

VITA boni religiosi, omnibus virtutibus pollere debet: ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius. et merito, multo plus debet esse intus, quam quod cernitur foris: quia inspector noster est Deus; quem summopere revereri debemus, ubicumque fuerimus, et tamquam Angeli in conspectu ejus mundi incedere. omni die renovare debemus propositum nostrum, et ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere: adjuva me, Domine Deus, in bono proposito, et sancto servitio tuo: et da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est quod hactenus feci. Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri: et multa diligentia opus est, bene proficere volenti. quod si fortiter proponens, saepe deficit: quid ille, qui raro aut minus fixe aliquid proponit? variis tamen modis contingit desertio propositi nostri: et levis omissio exercitiorum, vix sine aliquo dispendio

transsit. justorum propositum, in gratia Dei potius, quam in propria sapientia pendet: in quo et semper confidunt, quidquid arripiunt. nam homo proponit, sed Deus disponit: nec est in homine via ejus. Si pietatis caussa, aut fraternae utilitatis proposito, quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari. si autem taedio animi aut negligentia faciliter relinquitur, satis culpabile est, et nocivum sentietur. conemur quantum possumus, adhuc leviter deficiemus in multis. semper tamen aliquid certi proponendum est; et contra illa praecipue, quae amplius nos impediunt. exteriora nostra, et interiora, pariter nobis scrutanda sunt et ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum. Si non continue te vales colligere, saltem interdum: et ad minus semel in die, mane videlicet, aut vespere. mane propone, vespere discute mores tuos, qualis hodie fuisti in verbo, opere, et cogitatione: quia in his saepius forsitan offendisti Deum et proximum. accinge te, sicut vir, contra diabolicas nequitias: frena gulam, et omnem carnis inclinationem facilius frenabis. numquam sis ex toto otiosus: sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans. corporalia tamen exercitia, discrete sunt agenda, nec omnibus aequaliter assumenda. Quae communia non sunt, non sunt foris ostendenda: nam in se-

creto tutius exercentur privata. cavendum tamen, ne piger sis ad communia, et ad singularia promptior: sed expletis integre et fideliter debitis et injunctis, si jam ultra vacat, redde te tibi, prout devotio tua desiderat. non possunt omnes habere unum exercitium: sed aliud isti, aliud illi, magis deservit. etiam pro temporis congruentia, diversa placent exercitia; qui alia in festis, alia in feriatis, magis sapiunt diebus. aliis indigemus tempore tentationis, et aliis tempore pacis et quietis. alia, cum tristamur, libet cogitare: et alia, cum laeti in Domino fuerimus. circa principalia festa, renovanda sunt bona exercitia; et Sanctorum suffragia ferventius imploranda. de festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc seculo migraturi, et ad aeternum festum perventuri. ideoque solicite nos praeparare debemus in devotis temporibus, et devotius conversari, atque omnem observantiam strictius custodire, tamquam in brevi praemium laboris nostri a Deo percepturi. Et si delatum fuerit, credamus nos minus bene praeparatos, atque indignos tantae adhuc gloriae, quae revelabitur in nobis tempore praefinito: et studeamus nos melius ad exitum praeparare. beatus servus (ait Evangelista Lucas) quem, cum venerit Dominus, invenerit vigilantem. amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

XX. DE AMORE SOLITUDINIS, ET SILENTII.

Quaere aptum tempus vacandi tibi, et de beneficiis Dei frequenter cogita. relinque curiosa. tales perlege materias quae compunctionem magis praestant, quam occupationem. si te subtraxeris a superfluis locutionibus et otiosis circuitionibus, nec non a novitatibus et rumoribus audiendis, invenies tempus sufficiens et aptum pro bonis meditationibus insistendis. maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, et Deo in secreto servire eligebant. Dixit quidam : quoties inter homines fui, minor homo redii. hoc saepius experimur, quando diu confabulamur. facilius est omninò tacere, quam verbo non excedere. facilius est domi latere, quam foris se posse sufficienter custodire. qui igitur intendit ad interiora et spiritualia pervenire, oportet eum cum Jesu a turba declinare. nemo secure apparet, nisi qui libenter latet. nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet. nemo secure praeest, nisi qui libenter subest. nemo secure praecipit, nisi qui bene obedire didicit. Nemo secure gaudet, nisi bonae conscientiae in se testimonium habeat. semper tamen Sanctorum securitas, plena timoris Dei extitit. nec eo minus solliciti et humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus et gratia emicuerunt. pravorum

autem ſecuritas ex ſuperbia et praeſumptione oritur, et in fine in deceptionem ſui ipſius vertitur. numquam promittas tibi ſecuritatem in hac vita, quamvis bonus videaris coenobita, aut devotus eremita. Saepe meliores in aeſtimatione hominum, gravius periclitati ſunt propter ſuam nimiam confidentiam. unde multis utilius eſt, ut non penitus tentationibus careant, ſed ſaepius impugnentur; ne nimium ſecuri ſint; ne forte in ſuperbiam eleventur; ne etiam ad exteriores conſolationes licentius declinent. ô qui numquam tranſitoriam laetitiam quaereret, qui numquam cum mundo ſe occuparet, quam bonam conſcientiam ſervaret! ô qui omnem vanam ſolicitudinem amputaret, et dumtaxat ſalutaria ac divina cogitaret, et totam ſpem ſuam in Deo conſtitueret, quam magnam pacem et quietem poſſideret! Nemo dignus eſt caeleſti conſolatione, niſi diligenter ſe exercuerit in ſancta compunctione. ſi vis corde tenus compungi, intra cubile tuum, et exclude tumultus mundi, ſicut ſcriptum eſt: in cubilibus veſtris compungimini. in cella invenies, quod de foris ſaepius amittes. cella continuata dulceſcit, et male cuſtodita taedium generat. ſi in principio converſionis tuae bene eam incolueris et cuſtodieris, erit tibi poſtea dilecta amica, et gratiſſimum ſolatium. In ſilentio et quiete, proficit anima devota, et diſcit abſcondita ſcripturarum. ibi invenit

fluenta lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet et mundet: ut conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni seculari tumultu degit. qui ergo se abstrahit a notis et amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis. melius est latere, et sui curam agere, quam se neglecto, signa facere. laudabile est homini religioso, raro foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre. Quid vis videre, quod non licet habere? transit mundus, et concupiscentia ejus. trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum: sed cum hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiae, et cordis dispersionem, reportas? laetus exitus, tristem saepe reditum parit: et laeta vigilia serotina, triste mane facit. sic omne carnale gaudium, blande intrat: sed in fine mordet, et perimit. quid potes alibi videre, quod hic non vides? ecce caelum, et terra, et omnia elementa; nam ex istis omnia sunt facta. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere? credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere. si cuncta videres praesentia, quid esset nisi visio vana? leva oculos tuos ad Deum in excelsis: et ora pro peccatis tuis et negligentiis. dimitte vana vanis; tu autem intende illis, quae tibi praecepit Deus. claude super te ostium tuum, et voca ad te Iesum, dilectum tuum. mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem. si non exisses, nec quidquam de ru-

moribus audisses, melius in bona pace permansisses. ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

XXI. DE COMPUNCTIONE CORDIS.

SI vis aliquid proficere, conserva te in timore Dei, et noli esse nimis liber: sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos, nec ineptae te tradas laetitiae. da te ad cordis compunctionem, et invenies devotionem. compunctio multa bona aperit, quae dissolutio cito perdere consuevit. mirum est, quod homo potest umquam perfecte in hac vita laetari; qui suum exilium, et tam multa pericula animae suae, considerat et pensat. Propter levitatem cordis, et negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animae nostrae dolores: sed saepe vane ridemus, quando merito flere deberemus. non est vera libertas, nec bona laetitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia. felix, qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, et ad unionem se recolligere sanctae compunctionis. felix, qui a se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest vel gravare. certa viriliter, consuetudo consuetudine vincitur. si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere. Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices causis majorum. habeas semper oculum super te primum, et admoneas te

ipſum ſpecialiter, prae omnibus tibi dilectis. ſi non habes favorem hominum, noli ex hoc triſtari: ſed hoc ſit tibi grave, quia non habes te ſatis bene et circumſpecte, ſicut deceret, Dei ſervum, et devotum religioſum, converſari. utilius eſt ſaepe et ſecurius, quod homo non habeat multas conſolationes in hac vita, ſecundum carnem praecipue. tamen, quod divinas non habemus, aut rarius ſentimus, nos in culpa ſumus: quia compunctionem cordis non quaerimus, nec vanas et externas omnino abjicimus. Cognoſce te indignum divina conſolatione, ſed magis dignum multa tribulatione. quando homo eſt perfecte compunctus, tunc gravis et amarus eſt ei totus mundus. bonus homo ſufficientem invenit materiam dolendi et flendi. ſive enim ſe conſiderat, ſive de proximo penſat, ſcit quia nemo ſine tribulatione hic vivit. et quanto ſtrictius ſeſe conſiderat, tanto amplius dolet. materiae juſti doloris, et internae compunctionis, ſunt peccata et vitia noſtra: quibus ita involuti jacemus, ut raro caeleſtia contemplari valeamus. Si frequentius de morte tua, quàm de longitudine vitae cogitares, non dubium quin ferventius te emendares. ſi etiam futuras inferni ſive purgatorii poenas cordialiter perpenderes, credo quod libenter laborem et dolorem ſuſtineres, et nihil rigoris formidares. ſed quia ad cor iſta non tranſeunt, et blandimenta adhuc amamus, ideo fri-

gidi et valde pigri remanemus. Saepe est inopia spiritus, unde tam leviter conqueritur miserum corpus. ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, et dic cum Propheta: ciba me, Domine, pane lacrymarum, et potum da mihi in lacrymis, in mensura.

XXII. DE CONSIDERATIONE HUMANAE MISERIAE.

MISER es, ubicumque fueris, et quocumque te verteris, nisi ad Deum te convertas. quid turbaris, quia non succedit tibi sicut vis et desideras? quis est qui habet omnia secundum suam voluntatem? nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram. nemo est in mundo sine aliqua tribulatione vel angustia, quamvis rex sit vel papa. quis est, qui melius habet? utique qui pro Deo aliquid pati valet. Dicunt multi imbecilles et infirmi: ecce, quam bonam vitam ille homo habet! quam dives, quam magnus, quam potens et excelsus! sed attende ad caelestia bona, et videbis quod omnia ista temporalia nulla sunt; sed valde incerta et magis gravantia, quia numquam sine solicitudine et timore possidentur. non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam; sed sufficit ei mediocritas. vere miseria est, vivere super terram. quanto homo voluerit esse spiritualior, tanto praesens vita fit ei amarior; quia sentit melius, et videt

clarius, humanae corruptionis defectus. nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare, et ceteris necessitatibus naturae subjacere, vere magna miseria est, et afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus, et liber ab omni peccato. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo. unde Propheta devote rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: de necessitatibus meis erue me, Domine. sed vae non cognoscentibus suam miseriam: et amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram et corruptibilem vitam. nam in tantum quidam hanc amplectuntur, (licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant) ut si possent hic semper vivere, de regno Dei nihil curarent. O insani et infideles corde, qui tam profunde in terrenis jacent, ut nihil nisi carnalia sapiant! sed miseri, adhuc in fine graviter sentient, quam vile et nihilum erat quod amaverunt. Sancti autem Dei, et omnes devoti amici Christi, non attenderunt quae carni placuerunt, nec quae in hoc tempore floruerunt; sed tota spes eorum et intentio ad aeterna bona anhelabat. ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura et invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima. noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia; adhuc habes tempus et horam. Quare vis procrastinare propositum tuum? surge, et in instanti incipe,

et dic: nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est emendandi. quando male habes, et tribularis, tunc tempus est promerendi. oportet te transire per ignem et aquam, antequam venias in refrigerium. nisi tibi vim feceris, vitium non superabis. quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine taedio et dolore vivere. libenter haberemus ab omni miseria quietem; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem. ideo oportet nos tenere patientiam, et Dei exspectare misericordiam; donec transeat iniquitas haec, et mortalitas absorbeatur a vita. O quanta fragilitas humana, quae semper prona est ad vitia! hodie confiteris peccata tua, et cras iterum perpetras confessa. nunc proponis cavere; et post horam agis, quasi nihil proposuisses. merito ergo nos ipsos humiliare possumus, nec umquam aliquid magni de nobis sentire; quia tam fragiles et instabiles sumus, cito etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam mane? vae nobis, si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit et securitas, cum necdum appareat vestigium verae sanctitatis, in conversatione nostra. bene opus esset, quod adhuc iterum instrueremur, tamquam boni novitii, ad mores

optimos: si forte spes esset de aliqua futura emendatione, et majori spirituali profectu.

XXIII. DE MEDITATIONE MORTIS.

VALDE cito erit tecum hîc factum, vide aliter quomodo te habeas: hodie homo est, et cras non comparet. cum autem sublâtus fuerit ab oculis, etiam cito transit a mente. ô hebetudo et duritia cordis humani, quod solum praesentia meditatur, et futura non magis praevidet! sic te in omni facto et cogitatu deberes tenere, quasi hodie esses moriturus. si bonam conscientiam haberes, non multum mortem timeres. melius esset peccata cavere, quam mortem fugere. si hodie non es paratus, quomodo cras eris? cras est dies incerta; et quid scis, si crastinum habebis? Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur? ah! longa vita non semper emendat, sed saepe culpam magis auget. utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundô! multi annos computant conversionis, sed saepe parvus est fructus emendationis. si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere. beatus, qui horam mortis suae semper ante oculos habet, et ad moriendum quotidie se disponit. si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia et tu per eamdem viam transibis. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum. vespere autem facto, mane non audeas

tibi polliceri. ſemper ergo paratus eſto, et taliter vive, ut nunquam te imparatum mors inveniat. multi ſubito et improviſe moriuntur. nam hora, qua non putatur, filius hominis venturus eſt. quando illa extrema hora venerit, multum aliter ſentire incipies de tota vita tua praeterita: et valde dolebis, quia tam negligens et remiſſus fuiſti. Quam felix et prudens, qui talis nunc nititur eſſe in vita, qualis optat inveniri in morte! dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens deſiderium in virtutibus proficiendi, amor diſciplinae, labor poenitentiae, promptitudo obedientiae, abnegatio ſui, et ſupportatio cujuslibet adverſitatis pro amore Chriſti. multa bona potes operari, dum ſanus es; ſed infirmatus, neſcio quid poteris. pauci ex infirmitate meliorantur: ſic et qui multum peregrinantur, raro ſanctificantur. Noli confidere ſuper amicos et proximos, nec in futurum tuam differas ſalutem: quia citius obliviſcentur tui homines, quam aeſtimas. melius eſt, nunc tempeſtive providere, et aliquid boni praemittere, quam ſuper aliorum auxilio ſperare. ſi non es pro te ipſo ſolicitus modo, quis erit ſolicitus pro te in futuro? nunc tempus eſt valde pretioſum. nunc ſunt dies ſalutis. nunc tempus acceptabile. ſed prôh dolor, quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales, unde aeternaliter vivas! veniet, quando unum

diem seu horam pro emendatione desiderabis; et nescio an impetrabis. Eia, carissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quam magno timore eripere, si modo semper timoratus fueris, et suspectus de morte? stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere, quam timere. disce nunc mori mundo, ut tunc incipias vivere cum Christo. disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis libere ad Christum pergere. castiga nunc corpus tuum per poenitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam. Ah stulte, quid cogitas te diu victurum, cum nullum diem habeas securum? quam multi decepti sunt, et insperate de corpore extracti? quoties audisti a dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit? alius igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interiit: et sic omnium finis mors est, et vita hominum tamquam umbra subito pertransit. Quis memorabitur tui post mortem? et quis orabit pro te? age, age nunc, carissime, quidquid agere potes: quia nescis quando morieris, nescis etiam quid tibi post mortem sequetur. dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales. praeter salutem tuam, nihil cogites; solum quae Dei sunt, cures. fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanctos, et eorum actus imitando: ut, cum defeceris in hac vita, illi te recipiant in aeter-

na tabernacula. Serva te tamquam peregrinum et hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis. serva cor liberum, et ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem. illuc preces et gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum, post mortem, feliciter transire. amen.

XXIV. DE JUDICIO ET POENIS PECCATORUM.

In omnibus rebus respice finem, et qualiter ante districtum stabis judicem, cui nihil est occultum: qui muneribus non placatur, nec excusationes recipit; sed, quod justum est, judicabit. ô miserrime et insipiens peccator, quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti; qui interdum formidas vultum hominis irati? ut quid non praevides tibi in die judicii, quando nemo poterit per alium excusari vel defendi; sed unusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi? nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius, et purgativus. Habet magnum et salubre purgatorium patiens homo, qui suscipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de sua injuria: qui pro contrariantibus sibi libenter orat, et ex corde culpas indulget: qui veniam ab aliis petere non retardat: qui facilius miseretur, quam irascitur: qui sibi ipsi violentiam frequenter fa-

cit, et carnem omnino ſpiritui ſubjugare conatur. melius eſt, modo purgare peccata, et vitia reſecare, quam in futuro purganda reſervare. vere nos ipſos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus. Quid aliud ignis ille devorabit, niſi peccata tua? quanto amplius tibi ipſi nunc parcis, et carnem ſequeris, tanto durius poſtea lues, et majorem materiam comburendi reſervas. in quibus homo peccavit, in illis gravius punietur. ibi acedioſi, ardentibus ſtimulis perurgebuntur: et guloſi, ingenti ſiti ac fame cruciabuntur. ibi luxurioſi, et voluptatum amatores, ardenti pice et foetido ſulphure perfundentur: et, ſicut furioſi canes, prae dolore, invidioſi ululabunt. Nullum vitium erit, quod ſuum proprium cruciatum non habebit. ibi ſuperbi, omni confuſione replebuntur: et avari, miſerrima egeſtate arctabuntur. ibi erit una hora gravior in poena, quam hic centum anni in graviſſima poenitentia. ibi nulla requies eſt, nulla conſolatio damnatis: hic tamen interdum ceſſatur a laboribus, atque amicorum fruitur ſolatiis. eſto modo ſolicitus et dolens pro peccatis tuis, ut in die judicii ſecurus ſis cum beatis. tunc enim juſti ſtabunt in magna conſtantia adverſus eos, qui ſe anguſtiaverunt, et depreſſerunt. tunc ſtabit ad judicandum, qui modo ſe ſubjicit humiliter judiciis hominum. tunc magnam fiduciam habebit pauper et humilis, et pavebit undi-

que ſuperbus. Tunc videbitur ſapiens in hoc mundo fuiſſe, qui pro Chriſto didicit ſtultus et deſpectus eſſe. tunc placebit omnis tribulatio patienter perpeſſa, et omnis iniquitas oppilabit os ſuum. tunc gaudebit omnis devotus, et moerebit omnis irreligioſus. tunc plus exultabit caro afflicta, quam ſi in deliciis fuiſſet ſemper nutrita. tunc ſplendebit habitus vilis, et obtenebreſcet veſtis ſubtilis. tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quam deauratum palatium. tunc juvabit plus conſtans patientia, quam omnis mundi potentia. tunc amplius exaltabitur ſimplex obedientia, quam omnis ſecularis aſtutia. Tunc plus laetificabit pura et bona conſcientia, quam docta philoſophia. tunc plus ponderabit contemptus divitiarum, quam totus theſaurus terrigenarum. tunc magis conſolaberis ſuper devota oratione, quam ſuper delicata comeſtione. tunc potius gaudebis de ſervato ſilentio, quam de longa fabulatione. tunc plus valebunt ſancta opera, quam multa pulcra verba. tunc plus placebit ſtricta vita et ardua poenitentia, quam omnis delectatio terrena. diſce te nunc in modico pati, ut tunc a gravioribus valeas liberari. hic primo proba, quid poſſis poſtea. ſi nunc tam parum vales ſuſtinere, quomodo aeterna tormenta poteris ſufferre? ſi modo modica paſſio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet? ecce vere non potes duo gaudia habere,

delectari hic in mundo, et postea regnare cum Christo. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus et voluptatibus vixisses; quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contingeret? omnia ergo vanitas, praeter amare Deum, et illi soli servire. Qui enim Deum ex toto corde amat; nec mortem, nec supplicium, nec judicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor, securum ad Deum accessum facit. quem autem adhuc peccare delectat, non mirum, si mortem et judicium timeat. bonum tamen est, ut, si necdum amor a malo te revocat, saltem timor gehennalis coërceat qui vero timorem Dei postponit, diu stare in bono non valebit, sed diaboli laqueos citius incurret.

XXV. DE FERVENTI EMENDATIONE TOTIUS VITAE NOSTRAE.

Esto vigilans et diligens in Dei servitio; et cogita frequenter: ad quid venisti, et cur seculum reliquisti? nonne ut Deo viveres, et spiritualis homo fieres? igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies; nec erit tunc amplius timor, aut dolor, in finibus tuis. modicum nunc laborabis, et magnam requiem, imo perpetuam laetitiam, invenies. si tu permanseris fidelis et fervidus in agendo, Deus procul dubio erit fidelis et locuples in retribuendo. spem bonam retinere debes, quod ad palmam

pervenies; sed securitatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus fias. Cum quidam anxius inter metum et spem frequenter fluctuaret, et quadam vice moerore confectus, in Ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostravisset, haec intra se revolvit, dicens: ô si scirem, quod adhuc perseveraturus essem! statimque audivit divinum intus responsum: quod si hoc scires, quid facere velles? fac nunc, quod tunc facere velles, et bene securus eris. moxque consolatus, et confortatus, divinae se commisit voluntati, et cessavit anxia fluctuatio. noluitque curiose investigare, ut sciret quae sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quae esset voluntas Dei beneplacens et perfecta, ad omne opus bonum inchoandum et perficiendum. Spera in Domino, et fac bonitatem (ait Propheta), et inhabita terram, et pasceris in divitiis ejus. unum est, quod multos a profectu et ferventi emendatione retrahit, horror difficultatis, seu labor certaminis. enimvero, illi maxime prae ceteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quae sibi magis gravia et contraria sunt, virilius vincere nituntur. nam ibi homo plus proficit, et gratiam meretur ampliorem, ubi magis se ipsum vincit, et in spiritu mortificat. Sed non omnes habent aeque multum, ad vincendum et moriendum. diligens tamen aemulator, valentior erit ad proficiendum, etiamsi plures habeat

passiones, quam alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes. duo specialiter ad magnam emendationem juvant; videlicet, subtrahere se violenter, ad quod natura vitiose inclinatur; et ferventer instare pro bono, quo amplius quis indiget. illa enim studeas magis cavere et vincere, quae tibi frequentius in aliis displicent. Ubique profectum tuum capias: ut, si bona exempla videas vel audias, ad imitandum accendaris. si quid autem reprehensibile consideraveris, cave ne idem facias; aut, si aliquando fecisti, citius emendare te studeas. sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris. quam jucundum et dulce est, videre fervidos et devotos fratres, bene morigeratos et disciplinatos! quam triste est et grave, videre inordinate ambulantes, qui ea, ad quae vocati sunt, non exercent! quam nocivum est, negligere vocationis suae propositum, et ad non commissa sensum inclinare! Memor esto arrepti propositi, et imaginem tibi propone Crucifixi. bene verecundari potes, inspecta vita Iesu Christi; quia necdum magis illi te conformare studuisti, licet diu in via Dei fuisti. religiosus, qui se intente et devote in sanctissima vita et passione Domini exercet, omnia utilia et necessaria sibi abundanter ibi inveniet; nec opus est, ut extra Iesum aliquid melius quaerat. ó si Iesus crucifixus in cor nostrum veniret, quam cito et sufficienter

docti essemus! Religiosus fervidus, omnia bene portat et capit, quae illi jubentur. religiosus negligens et tepidus, habet tribulationem super tribulationem, et ex omni parte patitur angustiam: quia interiori consolatione caret, et exteriorem quaerere prohibetur. religiosus, extra disciplinam vivens, gravi patet ruinae. qui laxiora quaerit et remissiora, semper in angustiis erit: quia unum aut reliquum sibi displicebit. Quomodo faciunt tam multi alii religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali? raro exeunt, abstracte vivunt, pauperrime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, mature surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, et se in omni disciplina custodiunt. attende Carthusienses, Cistertienses, et diversae Religionis monachos ac moniales: qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt. et ideo turpe esset, ut tu deberes in tam sancto opere pigritare, ubi tanta multitudo religiosorum incipit Deo jubilare. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostrum toto corde et ore laudare! ô si numquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire; sed semper posses Deum laudare, et solummodo spiritualibus studiis vacare! tunc multo felicior esses quam modo, cum carni ex qualicumque necessitate servis. utinam non essent istae necessitates, sed solum spiri-

tuales animae refectiones, quas (heu) satis raro degustamus! Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quaerit, tunc ei Deus primo perfecte sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit. tunc nec pro magno laetabitur, nec pro modico contristabitur; sed ponit se integre et fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utique perit nec moritur, sed omnia ei vivunt, et ad nutum incunctanter deserviunt. Memento semper finis, et quia perditum non redit tempus. sine solicitudine et diligentia, numquam acquires virtutes. si incipis tepescere, incipies male habere. si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, et senties leviorem laborem, propter Dei gratiam, et virtutis amorem. homo fervidus, et diligens, ad omnia est paratus. major labor est, resistere vitiis et passionibus, quam corporalibus insudare laboribus. qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad majores. gaudebis semper vespere, si diem expendas fructuose. vigila super te ipsum, excita te ipsum, admone te ipsum; et, quidquid de aliis sit, non negligas te ipsum. tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris. amen.

EXPLICIUNT ADMONITIONES AD SPIRITUALEM VITAM UTILES.

DE

IMITATIONE CHRISTI,

LIBER SECUNDUS.

ADMONITIONES, AD INTERNA TRAHENTES.

CAPUT I.

DE INTERNA CONVERSATIONE.

REGNUM Dei intra vos est, dicit Dominus. converte te ex toto corde ad Dominum, et relinque hunc miserum mundum, et inveniet anima tua requiem. disce exteriora contemnere, et ad interiora te dare, et videbis regnum Dei in te venire. est enim regnum Dei, pax et gaudium in Spiritu sancto, quod non datur impiis. veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam, si dignam illi ab intus paraveris mansionem. omnis gloria ejus, et decor, ab intra est, et ibi complacet sibi. frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata con-

ſolatio, multa pax, familiaritas ſtupenda nimis. Eia, anima fidelis, praepara huic ſponſo cor tuum, quatenus ad te venire, et in te habitare dignetur. ſic enim dicit: ſi quis diligit me, ſermonem meum ſervabit, et ad eum veniemus, et manſionem apud eum faciemus. da ergo Chriſto locum, et ceteris omnibus nega introitum. cum Chriſtum habueris, dives es, et ſufficit tibi. ipſe erit proviſor tuus, et fidelis procurator in omnibus, ut non ſit opus in hominibus ſperare. homines enim cito mutantur, et deficiunt velociter; Chriſtus autem manet in aeternum, et adſtat uſque in finem firmiter. Non eſt magna fiducia ponenda in homine fragili et mortali, etiam ſi utilis ſit et dilectus: neque triſtitia multa ex hoc capienda, ſi interdum adverſetur et contradicat. qui hodie tecum ſunt, cras contrariari poſſunt; et e converſo, ſaepe ut aura, vertuntur. pone totam fiduciam in Deo, et ſit ipſe timor tuus, et amor tuus. ipſe pro te reſpondebit, et faciet bene, ſicut melius fuerit. non habes hic manentem civitatem; et, ubicumque fueris, extraneus es et peregrinus; nec requiem aliquando habebis, niſi Chriſto intime fueris unitus. Quid hic circumſpicis, cum iſte non ſit locus tuae requietionis? in caeleſtibus debet eſſe habitatio tua; et ſicut in tranſitu, cuncta terrena ſunt aſpicienda. tranſeunt omnia, et tu cum eis pariter. vide, ut non inhaereas; ne capiaris, et pereas. a-

pud Altissimum sit cogitatio tua, et deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur. si nescis speculari alta et caelestia, requiesce in passione Christi; et in sacris vulneribus ejus libenter habita. si enim ad vulnera, et pretiosa stigmata Iesu, devote confugis, magnam in tribulatione confortationem senties: nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentia perferes. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus: et, in maxima necessitate, a notis et amicis inter opprobria derelictus. Christus pati voluit et despici, et tu audes de aliquo conqueri? Christus habuit adversarios et oblocutores, et tu vis omnes habere amicos et benefactores? unde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit? si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi? sustine te cum Christo, et pro Christo, si vis regnare cum Christo. Si semel perfecte introisses in interiora Iesu, et modicum de ardenti amore ejus sapuisses, tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Iesu, facit hominem se ipsum contemnere. amator Iesu et veritatis, et verus internus et liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum libere convertere, et elevare supra se ipsum in spiritu, ac fruitive quiescere. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur, aut aestimantur, hic vere sapiens

est, et doctus magis a Deo, quam ab hominibus. qui ab intra scit ambulare, et modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec exspectat tempora, ad habenda devota exercitia. homo internus cito se recolligit: quia numquam se totum ad exteriora effundit. non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat. qui intus bene dispositus est et ordinatus, non curat mirabiles et perversos hominum gestus. tantum homo impeditur et distrahitur, quantum sibi res attrahit. Si recte tibi esset, et bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent, et profectum. ideo multa tibi displicent, et saepe conturbant; quia adhuc non es perfecte tibi ipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis. nil sic maculat et implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis. si renuis consolari exterius, poteris speculari caelestia, et frequenter jubilare interius.

II. DE HUMILI SUBMISSIONE.

Non magni pendas, quis pro te, vel contra te sit; sed hoc age et cura, ut Deus tecum sit in omni re, quam facis. habeas conscientiam bonam, et Deus bene te defensabit. quem enim Deus adjuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit. si tu scis tacere et pati, videbis proculdubio auxilium Domini.

ipſe novit tempus et modum liberandi te, et ideo te debes illi reſignare. Dei eſt adjuvare, et ab omni confuſione liberare. ſaepe valde prodeſt, ad majorem humilitatem ſervandam, quod defectus noſtros alii ſciunt, et redarguunt. Quando homo pro defectibus ſuis ſe humiliat, tunc faciliter alios placat, et leviter ſatisfacit ſibi iraſcentibus. humilem Deus protegit, et liberat: humilem diligit, et conſolatur: humili homini ſe inclinat: humili largitur gratiam magnam, et poſt ſuam depreſſionem, levat ad gloriam. humili ſua ſecreta revelat, et ad ſe dulciter trahit et invitat. humilis, accepta confuſione, ſatis bene eſt in pace: quia ſtat in Deo, et non in mundo. non reputes te aliquid profeciſſe, niſi omnibus inferiorem te eſſe ſentias.

III. DE BONO PACIFICO HOMINE.

TENE te primo in pace, et tunc poteris alios pacificare. homo pacificus magis prodeſt, quam bene doctus. homo paſſionatus, etiam bonum in malum trahit, et faciliter malum credit. bonus pacificus homo, omnia ad bonum convertit. qui bene in pace eſt, de nullo ſuſpicatur; qui autem male contentus eſt et commotus, variis ſuſpicionibus agitatur: nec ipſe quieſcit, nec alios quieſcere permittit. dicit ſaepe, quod dicere non deberet: et omittit, quod ſibi magis facere expediret.

confiderat, quid alii facere tenentur: et negligit, quod ipfe teneatur. habe ergo primo zelum fuper te ipfum, et tunc jufte zelare poteris etiam proximum tuum. Tu bene fcis facta tua excufare et colorare, et aliorum excufationes non vis recipere. juftius effet, ut te accufares, et fratrem tuum excufares. fi portari vis, porta et alium. vide, quam longe es adhuc a vera caritate et humilitate: quae nulli novit irafci, vel indignari, nifi tantum fibi. non eft magnum, cum bonis et manfuetis converfari (hoc enim omnibus naturaliter placet; et unufquifque libenter pacem habet, et fecum fentientes magis diligit); fed cum duris et perverfis, aut indifciplinatis, aut nobis contrariantibus, pacifice poffe vivere, magna gratia eft, et laudabile nimis virileque factum. Sunt, qui fe ipfos in pace tenent, et cum aliis etiam pacem habent. et funt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt: aliis funt graves, fed fibi femper graviores. et funt, qui fe ipfos in pace retinent, et ad pacem alios reducere ftudent. eft tamen tota pax noftra, in hac mifera vita, potius in humili fufferentia ponenda, quam in non fentiendo contraria. qui melius fcit pati, majorem tenebit pacem. ifte eft victor fui, et dominus mundi, amicus Chrifti, et heres caeli.

IV. DE PURA MENTE, ET SIMPLICI INTENTIONE.

Duabus alis homo ſublevatur a terrenis, ſimplicitate ſcilicet, et puritate. ſimplicitas debet eſſe in intentione, puritas in affectione. ſimplicitas intendit Deum, puritas apprehendit, et guſtat. nulla bona actio te impediet, ſi liber intus ab inordinato affectu fueris. ſi nihil aliud, quam Dei beneplacitum, et proximi utilitatem intendis et quaeris, interna libertate perfrueris. ſi rectum cor tuum eſſet, tunc omnis creatura ſpeculum vitae, et liber ſanctae doctrinae eſſet. non eſt creatura tam parva et vilis, quae Dei bonitatem non repraeſentet. Si tu eſſes intus bonus et purus, tunc omnia ſine impedimento videres, et bene caperes. cor purum, penetrat caelum et infernum. qualis unuſquiſque intus eſt, taliter judicat exterius. ſi eſt gaudium in mundo, hoc utique poſſidet puri cordis homo. et ſi eſt alicubi tribulatio et anguſtia, hoc melius novit mala conſcientia. ſicut ferrum miſſum in ignem amittit rubiginem, et totum candens efficitur: ſic homo integre ad Deum ſe convertens, a torpore exuitur, et in novum hominem tranſmutatur. Quando homo incipit tepeſcere, tunc parvum metuit laborem, et libenter externam accipit conſolationem. ſed quando perfecte incipit ſe vincere,

et viriliter in via Dei ambulare, tunc minus ea reputat, quae sibi prius gravia esse sentiebat.

V. DE PROPRIA CONSIDERATIONE.

Non possumus nobis ipsis nimis credere, quia saepe gratia nobis deest, et sensus. modicum lumen est in nobis, et hoc cito per negligentiam amittimus. saepe etiam non advertimus, quod tam caeci intus sumus. saepe male agimus, et pejus excusamus. passione interdum movemur, et zelum putamus. parva in aliis reprehendimus; et nostra majora pertransimus. satis cito sentimus et ponderamus, quid ab aliis sustinemus; sed quantum alii de nobis sustinent, non advertimus. qui bene et recte sua ponderaret, non esset, quod de alio graviter judicaret. Internus homo, sui ipsius curam omnibus curis anteponit: et qui sibi ipsi diligenter intendit, facile de aliis tacet. numquam eris internus et devotus, nisi de alienis silueris, et ad te ipsum specialiter respexeris. si tibi et Deo totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis. ubi es, quando tibi ipsi praesens non es? et quando omnia percurristi, quid, te neglecto, profecisti? si debes habere pacem, et unionem veram, oportet, quod totum adhuc postponas, et te solum prae oculis habeas. Multum proinde proficies, si te fe-

riatum ab omni temporali cura conserves. valde deficies, si aliquid temporale reputaveris. nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi sit, nisi pure Deus, aut de Deo sit. totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura. amans Deum anima, sub Deo despicit universa. solus Deus aeternus et immensus, implens omnia, solatium animae, et vera cordis laetitia.

VI. DE LAETITIA BONAE CONSCIENTIAE.

Gloria boni hominis, testimonium bonae conscientiae. habe bonam conscientiam, et habebis semper laetitiam. bona conscientia valde multa potest portare, et valde laeta est inter adversa. mala conscientia semper timida est et inquieta. suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit. noli laetari, nisi cum benefeceris. mali numquam habent veram laetitiam, nec internam sentiunt pacem: quia non est pax impiis, dicit Dominus. et si dixerint: in pace sumus, non venient super nos mala: et quis nobis nocere audebit? ne credas eis: quoniam repente exsurget ira Dei, et in nihilum redigentur actus eorum, et cogitationes eorum peribunt. Gloriari in tribulatione, non est grave amanti: sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini. brevis gloria, quae ab hominibus datur, et accipitur.

mundi gloriam ſemper comitatur triſtitia. bonorum gloria, in conſcientiis eorum, et non in ore hominum. juſtorum laetitia, de Deo, et in Deo eſt; et gaudium eorum, de veritate. qui veram et aeternam gloriam deſiderat, temporalem non curat. et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit; minus amare convincitur caeleſtem. magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia. Facile erit contentus et pacatus, cujus conſcientia munda eſt. non es ſanctior, ſi laudaris; nec vilior, ſi vituperaris. quod es, hoc es: nec major dici vales, quam Deo teſte ſis. ſi attendis, quid apud te ſis intus; non curabis, quid de te loquantur homines. homo videt in facie, Deus autem in corde. homo conſiderat actus, Deus vero penſat intentiones. bene ſemper agere, et modicum de ſe tenere, humilis animae indicium eſt. nolle conſolari ab aliqua creatura, magnae puritatis, et internae fiduciae, ſignum eſt. Qui nullum extrinſecus pro ſe teſtimonium quaerit, liquet quod totaliter ſe Deo commiſit. non enim, qui ſe ipſum commendat, ille probatus eſt (ait B. Paulus); ſed quem Deus commendat. ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, ſtatus eſt interni hominis.

VII. DE AMORE IESU SUPER OMNIA.

BEATUS, qui intelligit, quid ſit amare Ieſum, et contemnere ſe ipſum, propter Ieſum. oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Ieſus vult ſolus ſuper omnia amari. dilectio creaturae, fallax et inſtabilis; dilectio Ieſu, fidelis et perſeverabilis. qui adhaeret creaturae, cadet cum labili: qui amplectitur Ieſum, firmabitur in aevum. illum dilige, et amicum tibi retine: qui, omnibus recedentibus, te non relinquet, nec patietur in fine perire. ab omnibus oportet te aliquando ſeparari, ſive velis, ſive nolis. Teneas te apud Ieſum, vivens ac moriens: et illius fidelitati te committe, qui, omnibus deficientibus, ſolus te poteſt juvare. dilectus tuus, talis eſt naturae, ut alienum non velit admittere: ſed ſolus vult cor tuum habere, et tamquam rex in proprio throno ſedere. ſi ſcires te bene ab omni creatura evacuare, Ieſus deberet libenter tecum habitare. pene totum perditum invenies, quidquid extra Ieſum in hominibus poſueris. non confidas, nec innitaris ſuper calamum ventoſum: quia omnis caro foenum, et omnis gloria ejus, ut flos foeni cadet. Cito decipieris, ſi ad externam hominum apparentiam tantum aſpexeris. ſi enim tuum in aliis quaeris ſolatium et lucrum, ſenties ſaepius detrimentum. ſi quaeris in omnibus Ieſum, inve-

nies utique Iesum ; si autem quaeris te ipsum, invenies etiam te ipsum, sed ad tuam perniciem. plus enim homo nocivior sibi, si Iesum non quaerit, quam totus mundus, et omnes sui adversarii.

VIII. DE FAMILIARI AMICITIA IESU.

QUANDO Iesus adest totum bonum est, nec quidquam difficile videtur : quando vero Iesus non adest, totum durum est. quando Iesus intus non loquitur, consolatio vilis est: si autem Iesus unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur. nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit, quandō Martha illi dixit, Magister adest, et vocat te ? felix hora, quando Iesus vocat de lacrymis ad gaudium spiritus ! quam aridus et durus es sine Iesu ! quam insipiens et vanus, si cupis aliquid extra Iesum ! nonne hoc est majus damnum, quam si totum perderes mundum ? Quid potest tibi mundus conferre sine Iesu ? esse sine Iesu, gravis est infernus ; et esse cum Iesu, dulcis paradisus. si fuerit tecum Iesus, nullus poterit nocere inimicus. qui invenit Iesum, invenit thesaurum bonum, immo bonum super omne bonum ; et qui perdit Iesum, perdit nimis multum, et plus quam totum mundum. pauperrimus est, qui vivit sine Iesu ; et ditissimus, qui bene est cum Iesu. Magna ars est, scire cum Iesu conversa-

ri; et ſcire Ieſum tenere, magna prudentia. eſto humilis et pacificus, et erit tecum Ieſus. ſis devotus et quietus, et manebit tecum Ieſus. potes cito fugare Ieſum, et gratiam ejus perdere, ſi volueris ad exteriora declinare. et ſi illum effugaveris et perdideris, ad quem fugies, et quem tunc quaeres amicum? ſine amico, non potes bene vivere: et ſi Ieſus non fuerit tibi prae omnibus amicus, eris nimis triſtis et deſolatus. fatue igitur agis, ſi in aliquo altero confidis, aut laetaris. eligendum eſt magis, totum mundum habere contrarium, quam Ieſum offenſum. ex omnibus ergo caris, ſit Ieſus ſolus dilectus ſpecialis. Diligantur omnes propter Ieſum, Ieſus autem propter ſe ipſum. ſolus Ieſus Chriſtus ſingulariter eſt amandus; qui ſolus bonus et fidelis, prae omnibus invenitur amicis. propter ipſum, et in ipſo, tam amici, quam inimici, tibi ſint cari: et pro omnibus his exorandus eſt, ut omnes ipſum cognoſcant et diligant. numquam cupias ſingulariter laudari vel amari, quia hoc ſolius Dei eſt, qui ſimilem ſibi non habet. nec velis, quod aliquis tecum in corde ſuo occupetur, neque tu cum alicujus occuperis amore; ſed ſit Ieſus in te, et in omni bono homine. Eſto purus et liber ab intus, ſine alicujus creaturae implicamento. oportet te eſſe nudum, et purum cor ad Deum gerere, ſi vis vacare et videre quam ſuavis ſit Dominus. et revera ad hoc non pervenies, niſi

gratia ejus fueris praeventus et intractus: ut omnibus evacuatis et licentiatis, solus cum solo uniaris. quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: et quando recedit, tunc pauper et infirmus erit, et quasi tantum ad flagella relictus. in his non debet dejici, nec desperare; sed ad voluntatem Dei aequanimiter stare, et cuncta supervenientia sibi ad laudem Iesu Christi perpeti: quia post hiemem sequitur aestas; post noctem redit dies; et post tempestatem magna serenitas.

IX. DE CARENTIA OMNIS SOLATII.

Non est grave, humanum contemnere solatium, cum adest divinum. magnum est, et valde magnum, tam humano quam divino posse carere solatio; et, pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere; et in nullo se ipsum quaerere, nec ad proprium meritum respicere. quid magni est, si hilaris sis et devotus adveniente gratia? optabilis cunctis haec hora. satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat. et quid mirum, si onus non sentit, qui portatur ab omniptoente, et ducitur a summo ductore? Libenter habemus aliquid pro solatio, et difficulter homo exuitur a se ipso. vicit sanctus martyr Laurentius seculum cum suo sacerdote: quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit:

et, summum Dei sacerdotem Sixtum, quem maxime diligebat, pro amore Christi, etiam a se tolli, clementer ferebat. amore igitur creatoris, amorem hominis superavit: et pro humano solatio, divinum beneplacitum magis elegit. ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum, pro amore Dei disce relinquere. nec graviter feras, cum ab amico derelictus fueris, sciens, quoniam oportet, nos omnes tandem ab invicem separari. Multum et diu oportet hominem in se ipso certare, antequam discat se ipsum plene superare, et totum affectum suum in Deum trahere. quando homo stat super se ipsum, facile labitur ad consolationes humanas. sed verus amator Christi, et studiosus sectator virtutum, non cadit super consolationes, nec quaerit tales sensibiles dulcedines; sed magis fortes exercitationes, et pro Christo duros sustinere labores. Cum igitur spiritualis a Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam; sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum. noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter praesumere: sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque et timoratior in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, et sequetur tentatio. cum ablata fuerit consolatio, non statim desperes; sed cum humilitate, et patientia, exspecta caelestem visitationem: quoniam potens est Deus ampliorem tibi redonare consolationem. istud non

eſt novum, nec alienum, viam Dei expertis: quia in magnis Sanctis, et in antiquis Prophetis, fuit ſaepe talis alternationis modus. Unde quidam, praeſente jam gratia, dicebat: ego dixi in abundantia mea, non movebor in aeternum. abſente vero gratia, quid in ſe fuerit expertus, adjungit, dicens: avertiſti faciem tuam a me, et factus ſum conturbatus. Inter haec tamen nequaquam deſperat, ſed inſtantius Dominum rogat, et dicit: ad te, Domine, clamabo, et ad Deum meum deprecabor. denique orationis ſuae fructum reportat, et ſe exauditum teſtatur, dicens: audivit Dominus, et miſertus eſt mei: Dominus factus eſt adjutor meus. ſed in quo? convertiſti, inquit, planctum meum in gaudium mihi, et circumdediſti me laetitia. ſi ſic actum eſt cum magnis Sanctis, non eſt deſperandum nobis infirmis et pauperibus, ſi interdum in fervore, et interdum in frigiditate ſumus: quoniam ſpiritus venit et recedit, ſecundum ſuae beneplacitum voluntatis. unde beatus Job ait: viſitas eum diluculo, et ſubito probas illum. Super quid igitur ſperare poſſum, aut in quo confidere debeo, niſi in ſola magna miſericordia Dei, et in ſola ſpe gratiae caeleſtis? ſive enim adſint homines boni; ſive devoti fratres, vel amici fideles; ſive libri ſancti, vel tractatus pulcri; ſive dulcis cantus et hymni: omnia haec modicum juvant, modicum ſapiunt, quando deſertus ſum

a gratia, et in propria paupertate relictus. tunc non est melius remedium, quam patientia, et abnegatio mei in voluntate Dei. Numquam inveni aliquem tam religiosum et devotum, qui non habuerit interdum gratiae subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem. nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminatus, qui prius, vel postea, non fuit tentatus. non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. solet enim sequentis consolationis, tentatio praecedens, esse signum. nam tentationibus probatis caelestis promittitur consolatio. qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitae. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa. sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono. non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses te praeparare ad certamen: quia a dextris et a sinistris hostes sunt, qui numquam quiescunt.

X. DE GRATITUDINE PRO GRATIA DEI.

CUR quaeris quietem, cum natus sis ad laborem? pone te ad patientiam magis, quam ad consolationes; et ad crucem portandam magis, quam ad laetitiam. quis enim secularium non libenter consolationem et laetitiam spiritualem acciperet, si semper obtinere posset? excedunt enim spirituales consolationes,

omnes mundi delicias, et carnis voluptates. nam omnes deliciae mundanae, aut vanae sunt, aut turpes. ſpirituales vero deliciae, ſolae jucundae et honeſtae, ex virtutibus progenitae, et a Deo puris mentibus infuſae. ſed iſtis divinis conſolationibus nemo ſemper pro ſuo affectu frui valet; quia tempus tentationis non diu ceſſat. Multum autem contrariatur ſupernae viſitationi falſa libertas animi, et magna confidentia ſui. Deus bene facit, conſolationis gratiam dando; ſed homo male agit, non totum Deo, cum gratiarum actione, retribuendo. et ideo non poſſunt in nobis dona gratiae fluere, quia ingrati ſumus auctori, nec totum refundimus fontali origini. ſemper enim debetur gratia, digne gratias referenti: et auferetur ab elato, quod dari ſolet humili. Nolo conſolationem, quae mihi aufert compunctionem: nec affecto contemplationem, quae ducit in elationem. non enim omne altum, ſanctum: nec omne dulce, bonum: nec omne deſiderium, purum: nec omne carum, Deo gratum. libenter accepto gratiam, unde ſemper humilior et timoratior inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam. doctus dono gratiae, et eruditus ſubtractionis verbere, non ſibi audebit quidquam boni attribuere; ſed potius ſe pauperem et nudum confitebitur. da Deo, quod Dei eſt; et tibi adſcribe, quod tuum eſt; hoc eſt, Deo gratias pro gratia tribue; tibi autem ſoli cul-

pam, et dignam poenam pro culpa, deberi sentias. Pone te semper ad infimum, et dabitur tibi summum: nam summum, non stat sine infimo. summi sancti apud Deum, minimi sunt apud se: et quanto gloriosiores, tanto in se humiliores. pleni veritate et gloria caelesti, non sunt vanae gloriae cupidi. in Deo fundati et confirmati, nullo modo possunt esse elati. et qui totum Deo adscribunt, quidquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non quaerunt; sed gloriam, quae a solo Deo est, volunt: et Deum in se et in omnibus Sanctis laudari super omnia cupiunt, et semper in idipsum tendunt. Esto igitur gratus pro minimo, et eris dignus majora accipere. sit tibi minimum, etiam pro maximo; et magis contemptibile, pro speciali dono. si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut nimis vile videbitur. non enim parvum est, quod a summo Deo donatur. etiam si poenas et verbera dederit, gratum esse debet: quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit. qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata. oret ut redeat: cautus sit et humilis, ne amittat.

XI. DE PAUCITATE AMATORUM CRUCIS IESU.

HABET Iesus nunc multos amatores regni sui caelestis, sed paucos bajulatores suae crucis. multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis; plures invenit socios mensae, sed paucos abstinentiae. omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid sustinere. multi Iesum sequuntur usque ad fractionem panis; sed pauci usque ad bibendum calicem passionis. multi miracula ejus venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur. multi Iesum diligunt, quamdiu adversa non contingunt. multi illum laudant et benedicunt, quamdiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt. si autem Iesus se absconderit, et modicum eos reliquerit: aut in querimoniam, vel in dejectionem nimiam, cadunt. Qui autem Iesum propter Iesum, et non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione et angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt. et si numquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, et semper gratias agere vellent. O quantum potest amor Iesu purus, nullo proprio commodo vel amore permixtus! nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quaerunt? nonne amatores sui

magis, quam Christi probantur, qui sua commoda et lucra semper meditantur? ubi invenietur talis, qui velit Deo servire gratis? Raro invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus. nam verum pauperem spiritu, et ab omni creatura nudum, quis inveniet? procul et de ultimis finibus pretium ejus. si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est. et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est. et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est. et si habuerit virtutem magnam, et devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest; scilicet unum, quod summe sibi necessarium est. quid illud? ut omnibus relictis se relinquat, et a se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat. cumque omnia fecerit quae facienda noverit, nil se fecisse sentiat. Non grande ponderet, quod grande aestimari possit; sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut Veritas ait: cum feceritis omnia, quae praecepta sunt vobis, dicite, Servi inutiles sumus. tunc vere pauper, et nudus spiritu esse poterit, et cum Propheta dicere: quia unicus et pauper sum ego. nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior, qui se et omnia relinquere scit, et ad infimum se ponere.

XII. DE REGIA VIA SANCTAE CRUCIS.

Durus multis videtur hic ſermo: abnega temet ipſum: tolle crucem tuam, et ſequere Ieſum. ſed multo durius erit, audire illud extremum verbum: diſcedite a me, maledicti, in ignem aeternum. qui enim modo libenter audiunt, et ſequuntur verbum crucis, tunc non timebunt ab auditione aeternae damnationis. hoc ſignum crucis erit in caelo, cum Dominus ad judicandum venerit. tunc omnes ſervi crucis, qui ſe Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Chriſtum judicem cum magna fiducia. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum? in cruce ſalus, in cruce vita, in cruce protectio ab hoſtibus: in cruce infuſio ſupernae ſuavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium ſpiritus: in cruce ſumma virtutis, in cruce perfectio ſanctitatis. non eſt ſalus animae, nec ſpes aeternae vitae, niſi in cruce. tolle ergo crucem tuam, et ſequere Ieſum, et ibis in vitam aeternam. praeceſſit ille, bajulans ſibi crucem, et mortuus eſt pro te in cruce; ut et tu tuam portes crucem, et mori affectes in cruce. quia, ſi commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives. et ſi ſocius fueris poenae, eris et gloriae. Ecce in cruce totum conſtat, et in moriendo totum jacet: et non eſt alia via ad vitam, et ad veram inter-

nam pacem, nisi via sanctae crucis, et quotidianae mortificationis. ambula ubi vis, quaere quodcumque volueris: et non invenies altiorem viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam sanctae crucis. dispone et ordina omnia secundum tuum velle et videre: et non invenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invite; et ita crucem semper invenies. aut enim in corpore dolorem senties: aut in anima spiritus tribulationem sustinebis. Interdum a Deo relinqueris, interdum a proximo exercitaberis, et quod amplius est, saepe tibimet ipsi gravis eris; nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari seu alleviari poteris: sed donec Deus voluerit, oportet ut sustineas. vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, et ut illi totaliter te subjicias, et humilior ex tribulatione fias. nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati. crux ergo semper parata est, et ubique te exspectat. non potes effugere, ubicumque cucurreris: quia ubicumque veneris, te ipsum tecum portas, et semper te ipsum invenies. converte te supra, converte te infra; converte te extra, converte te intra; et in his omnibus invenies crucem: et necesse est te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, et perpetuam promereri coronam. Si libenter crucem portas, portabit te, et ducet ad desideratum finem, ubi sci-

licet finis patiendi erit, quamvis hic non erit. si invite portas, onus tibi facis, et te ipsum magis gravas: et tamen oportet ut sustineas. si abjicis unam crucem, aliam proculdubio invenies, et forsitan graviorem. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit praeterire? quis Sanctorum in mundo sine cruce et tribulatione fuit? nec enim Iesus Christus, Dominus noster, una hora sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit. oportebat (ait) Christum pati, et resurgere a mortuis, et ita intrare in gloriam suam. et quomodo tu aliam viam quaeris, quam hanc regiam viam, quae est via sanctae crucis? Tota vita Christi, crux fuit et martyrium: et tu tibi quaeris requiem et gaudium? erras, erras, si aliud quaeris, quam pati tribulationes: quia tota ista vita mortalis plena est miseriis, et circumsignata crucibus. et quanto altius quis in spiritu profecerit, tanto graviores saepe cruces invenit: quia exilii sui poena, magis ex amore crescit. Sed tamen, iste sic multipliciter afflictus, non est sine levamine consolationis: quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suae crucis. nam dum sponte se illi subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinae consolationis convertitur. et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur. et nonnumquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis et

adverſitatis, ob amorem conformitatis crucis Chriſti, ut ſe ſine dolore et tribulatione eſſe non vellet: quoniam tanto ſe acceptiorem Deo credit, quanto plura et graviora pro eo perferre potuerit. non eſt iſtud hominis virtus, ſed gratia Chriſti, quae tanta poteſt et agit in carne fragili; ut quod naturaliter ſemper abhorret et fugit, hoc fervore ſpiritus aggrediatur et diligat. Non eſt ſecundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus caſtigare et ſervituti ſubjicere: honores fugere, contumelias libenter ſuſtinere, ſe ipſum deſpicere et deſpici optare: adverſa quaeque cum damnis perpeti, et nihil proſperitatis in hoc mundo deſiderare. ſi ad te ipſum reſpicis, nihil hujuſmodi ex te poteris. ſed ſi in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de caelo, et ſubjicientur ditioni tuae mundus et caro. ſed nec inimicum diabolum timebis, ſi fueris fide armatus, et cruce Chriſti ſignatus. Pone te ergo, ſicut bonus et fidelis ſervus Chriſti, ad portandum viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi. praepara te ad toleranda multa adverſa et varia incommoda, in hac miſera vita: quia ſic tecum erit, ubicumque fueris: et ſic revera invenies, ubicumque latueris. oportet ita eſſe: et non eſt remedium evadendi a tribulatione malorum et dolore, quam ut te patiaris. calicem Domini affectanter bibe, ſi amicus ejus eſſe, et partem cum eo habere, deſideras. conſola-

tiones Deo committe: faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit. tu vero, pone te ad sustinendum tribulationes, et reputa eas maximas consolationes: quia non sunt condignae passiones hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam, etiam si solus omnes posses sustinere. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, et sapit pro Christo, tunc bene tecum esse aestima, quia invenisti paradisum in terra. quamdiu pati grave tibi est, et fugere quaeris; tamdiu male habebis, et sequetur te ubique fuga tribulationis. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum et moriendum, fiet cito melius, et pacem invenies. etiam si raptus fueris usque ad tertium caelum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. ego (inquit Iesus) ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati. pati ergo tibi remanet, si Iesum diligere, et perpetuo illi servire placet. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Iesu pati! quam magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei, quanta quoque aedificatio esset proximi! nam patientiam omnes recommendant, quamvis pauci tamen pati velint. merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. et quanto quisque plus sibi moritur,

tanto magis Deo vivere incipit. nemo aptus est ad comprehendendum caelestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa. nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo. et si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses, et omnibus Sanctis magis conformior. non enim stat meritum nostrum, et profectus status nostri, in multis suavitatibus et consolationibus: sed potius in magnis gravitatibus et tribulationibus perferendis. Si quidem aliquid melius et utilius saluti hominum, quam pati, fuisset; Christus utique verbo et exemplo ostendisset. nam et sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes, manifeste ad crucem portandam hortatur, et dicit: si quis vult venire post me, abneget semet ipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. omnibus ergo perlectis et scrutatis, sit haec conclusio finalis: quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

EXPLICIUNT ADMONITIONES AD INTERNA TRAHENTES.

DE IMITATIONE CHRISTI,

LIBER TERTIUS.

DE INTERNA CONSOLATIONE.

CAPUT I.

DE INTERNA CHRISTI LOCUTIONE AD ANIMAM FIDELEM.

AUDIAM, quid loquatur in me Dominus Deus. beata anima, quae Dominum in se loquentem audit; et de ore ejus, consolationis verbum accipit. beatae aures, quae venas divini susurri suscipiunt, et de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt. beatae plane aures, quae non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem. beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti. beati, qui interna penetrant, et ad capienda arcana caelestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student praeparare. beati, qui Deo va-

care gestiunt, et ab omni impedimento seculi se excutiunt. animadverte haec, anima mea, et claude sensualitatis tuae ostia; ut possis audire, quid in te loquatur Dominus Deus tuus. Haec dicit dilectus tuus: salus tua ego sum, pax tua, et vita tua. serva te apud me, et pacem invenies. dimitte omnia transitoria, quaere aeterna. quid sunt omnia temporalia, nisi seductoria? et quid juvant omnes creaturae, si fueris a creatore deserta? omnibus ergo abdicatis, creatori tuo te redde placitam ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem.

II. QUOD VERITAS INTUS LOQUITUR SINE STREPITU VERBORUM.

LOQUERE, Domine, quia audit servus tuus. servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua. inclina cor meum in verba oris tui; fluat ut ros eloquium tuum. dicebant olim filii Israël ad Moysem: loquere tu nobis; et audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. non sic, Domine, non sic oro; sed magis cum Samuele Propheta humiliter ac desideranter obsecro: loquere, Domine, quia audit servus tuus. non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex Prophetis, sed tu potius loquere, Domine Deus, inspirator et illuminator omnium Prophetarum; quia tu solus sine eis potes me per-

fecte imbuere, illi autem sine te nihil proficient. Possunt quidem verba sonare, sed spiritum non conferunt. pulcriter dicunt; sed, te tacente, cor non accendunt. literas tradunt, sed tu sensum aperis. mysteria proferunt, sed tu reseras intellectum signatorum. mandata edicunt, sed tu juvas ad perficiendum. viam ostendunt, sed tu confortas ad ambulandum. illi foris tantum agunt, sed tu corda instruis et illuminas. illi exterius rigant, sed tu fecunditatem donas. illi clamant verbis, sed tu auditui intelligentiam tribuis. Non ergo loquatur mihi Moyses, sed tu, Domine Deus meus, aeterna veritas, ne forte moriar, et sine fructu efficiar, si fuero tantum foris admonitus, et intus non accensus: ne sit mihi ad judicium, verbum auditum, et non factum; cognitum, nec amatum; creditum, et non servatum. loquere igitur, Domine, quia audit servus tuus: verba enim vitae aeternae habes. loquere mihi, ad qualemcumque animae meae consolationem, et ad totius vitae meae emendationem; tibi autem ad laudem et gloriam, et perpetuum honorem.

III. QUOD VERBA DEI CUM HUMILITATE SUNT AUDIENDA; ET QUOD MULTI EA NON PONDERANT.

AUDI, fili, verba mea, verba suavissima, omnem philosophorum et sapientium hujus

mundi ſcientiam excedentia. verba mea ſpiritus et vita ſunt, nec humano ſenſu penſanda. non ſunt ad vanam complacentiam trahenda, ſed in ſilentio audienda, et cum omni humilitate atque magno affectu ſuſcipienda.

Et dixi: beatus, quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum: ut mitiges ei a diebus malis, et non deſoletur in terra.

Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio; et uſque nunc non ceſſo omnibus loqui; ſed multi ad vocem meam ſurdi ſunt, et duri. plures mundum libentius audiunt, quam Deum: facilius ſequuntur carnis ſuae appetitum, quam Dei beneplacitum. promittit mundus temporalia et parva, et ſervitur ei aviditate magna: ego promitto ſumma et aeterna, et torpeſcunt mortalium corda. quis tanta cura mihi in omnibus ſervit et obedit, ſicut mundo et dominis ejus ſervitur? erubeſce, Sidon, ait mare. et, ſi cauſam quaeris, audi quare. pro modica praebenda, longa via curritur: pro aeterna vita, a multis vix pes ſemel a terra levatur. vile pretium quaeritur: pro uno numiſmate interdum turpiter litigatur: pro vana re et parva promiſſione, die noctuque fatigari non timetur. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro praemio inaeſtimabili, pro ſummo honore et gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur. erubeſce ergo, ſerve piger et queruloſe, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quam tu

ad vitam. gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu ad veritatem. equidem a ſpe ſua nonnumquam fruſtrantur: ſed promiſſio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem. quod promiſi, dabo; quod dixi, implebo; ſi tamen uſque in finem fidelis in dilectione mea quis permanſerit. ego remunerator ſum omnium bonorum, et fortis probator omnium devotorum. Scribe verba mea in corde tuo, et pertracta diligenter: erunt enim in tempore tentationis valde neceſſaria. quod non intelligis cum legis, cognoſces in die viſitationis. dupliciter ſoleo electos meos viſitare, tentatione ſcilicet et conſolatione. et duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum vitia; alteram, exhortando ad virtutum incrementa. qui habet verba mea, et ſpernit ea, habet qui judicet eum in noviſſimo die.

ORATIO AD IMPLORANDAM DEVOTIONIS GRATIAM.

DOMINE Deus, omnia bona mea tu es. et quis ego ſum, ut audeam ad te loqui? ego ſum pauperrimus ſervulus tuus, et abjectus vermiculus: multo pauperior et contemptibilior, quam ſcio, et dicere audeo. memento tamen, Domine, quia nihil ſum, nihil habeo, nihilque valeo. tu ſolus bonus, juſtus et ſanctus; tu omnia potes, omnia praeſtas, omnia

imples, solum peccatorem inanem relinquens. reminiscere miserationum tuarum, et imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia et gratia tua? noli avertere faciem tuam a me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea, sicut terra sine aqua, tibi. Domine, doce me facere voluntatem tuam; doce me coram te digne et humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, et cognovisti antequam fieret mundus, et antequam natus essem in mundo.

IV. QUOD IN VERITATE ET HUMILITATE CORAM DEO CONVERSANDUM EST.

FILI, ambula coram me in veritate, et in simplicitate cordis tui quaere me semper. qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incursibus malis, et veritas liberabit eum a seductoribus, et detractionibus iniquorum. si veritas te liberaverit, vere liber eris, et non curabis de vanis hominum verbis. Domine, verum est. sicut dicis, ita, quaeso, mecum fiat. veritas tua me doceat; ipsa me custodiat, et usque ad salutarem finem conservet. ipsa me liberet ab omni affectione mala, et inordinata dilectione: et ambulabo tecum in

magna cordis libertate. Ego te docebo (ait Veritas) quae recta ſunt, et placita coram me. cogita peccata tua cum diſplicentia magna et moerore: et numquam reputes, te aliquid eſſe propter opera bona. revera peccator es, et multis paſſionibus obnoxius et implicatus. ex te ſemper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris; cito turbaris, cito diſſolveris. non habes quidquam unde poſſis gloriari, ſed multa unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es, quam vales comprehendere. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus quae agis. nil grande, nil pretioſum et admirabile, nil reputatione appareat dignum, nil altum, nihil vere laudabile et deſiderabile, niſi quod aeternum eſt. placeat tibi ſuper omnia aeterna veritas, diſpliceat tibi ſemper tua maxima vilitas. nil ſic timeas, ſic vituperes et fugias, ſicut vitia et peccata tua: quae magis diſplicere debent, quam quaelibet rerum damna. quidam non ſincere coram me ambulant; ſed quadam curioſitate et arrogantia ducti, volunt ſecreta mea ſcire, et alta Dei intelligere, ſe et ſuam ſalutem negligentes. hi ſaepe in magnas tentationes et peccata, propter ſuam ſuperbiam et curioſitatem, me eis adverſante, labuntur. Time judicia Dei, expaveſce iram Omnipotentis. noli autem diſcutere opera Altiſſimi, ſed tuas iniquitates perſcrutare, in quantis deliquiſti, et quam multa bona neglexiſti.

quidam solum portant suam devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus et figuris. quidam habent me in ore, sed modicum est in corde. sunt alii, qui intellectu illuminati et affectu purgati, ad aeterna semper anhelant, de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturae dolenter inserviunt: et hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis. quia docet eos terrena despicere, et amare caelestia; mundum negligere, et caelum tota die ac nocte desiderare.

V. DE MIRABILI EFFECTU DIVINI AMORIS.

BENEDICO te, Pater caelestis, Pater Domini mei Iesu Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari. ô Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, gratias tibi, qui me indignum omni consolatione, quandoque tua recreas consolatione. benedico te semper et glorifico, cum unigenito Filio tuo et Spiritu Sancto Paraclito, in secula seculorum. eia, Domine Deus, amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea. tu es gloria mea, et exultatio cordis mei. tu spes mea et refugium meum, in die tribulationis meae. Sed quia adhuc debilis sum in amore, et imperfectus in virtute; ideo necesse habeo a te confortari et

consolari: propterea visita me saepius, et instrue disciplinis sanctis. libera me a passionibus malis, et sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis, ut intus sanatus et bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum. Magna res est amor, magnum omnino bonum: quod solum, leve facit omne onerosum, et fert aequaliter omne inaequale. nam onus sine onere portat; et omne amarum, dulce ac sapidum efficit. amor Iesu nobilis, ad magna operanda impellit, et ad desideranda semper perfectiora excitat. amor vult esse sursum, nec ullis infimis rebus retineri. amor vult esse liber, et ab omni mundana affectione alienus: ne internus ejus impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat. nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius nec melius in caelo et in terra: quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere. Amans volat, currit, et laetatur; liber est, et non tenetur. dat omnia pro omnibus, et habet omnia in omnibus; quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit et procedit. non respicit ad dona, sed ad donantem se convertit super omnia bona. amor modum saepe nescit; sed super omnem modum fervescit. amor onus non

ſentit, labores non reputat; plus affectat, quam valet: de impoſſibilitate non cauſatur, quia cuncta ſibi poſſe et licere arbitratur. valet igitur ad omnia, et multa implet, et effectui mancipat, ubi non amans deficit et jacet. Amor vigilat, et dormiens non dormitat. fatigatus non laſſatur, arctatus non coarctatur, territus non conturbatur; ſed, ſicut vivax flamma et ardens facula, ſurſum erumpit, ſecureque pertranſit. ſi quis amat, novit quid haec vox clamet. magnus clamor in auribus Dei eſt ipſe ardens affectus animae, quae dicit: Deus meus, amor meus: tu totus meus, et ego totus tuus. Dilata me in amore, ut diſcam interiori cordis ore deguſtare, quam ſuave ſit amare, et in amore liquefieri et natare. tenear amore, vadens ſupra me, prae nimio fervore et ſtupore. cantem amoris canticum, ſequar te dilectum meum in altum, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore. amem te pluſquam me, nec me niſi propter te: et omnes in te, qui vere amant te, ſicut jubet lex amoris lucens ex te. Eſt amor velox, ſincerus, pius, jucundus, et amoenus, fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, et ſe ipſum numquam quaerens. ubi enim ſe ipſum aliquis quaerit, ibi ab amore cadit. eſt amor circumſpectus, humilis, et rectus; non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus; ſobrius, caſtus, ſtabilis, quietus, et in cunctis ſenſibus cuſtoditus.

est amor subjectus et obediens Praelatis, sibi vilis et despectus, Deo devotus et gratificus, fidens et sperans semper in eo, etiam cum sibi non sapit Deus: quia sine dolore non vivitur in amore. Qui non est paratus omnia pati, et ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari. oportet amantem, omnia dura et amara, propter dilectum, libenter amplecti; nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

VI. DE PROBATIONE VERI AMATORIS.

FILI, non es adhuc fortis et prudens amator. Quare, Domine? Quia propter modicam contrarietatem deficis a coeptis, et nimis avide consolationem quaeris. fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo. Prudens amator, non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem. affectum potius attendit, quam censum: et infra dilectum, omnia data ponit. nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum. non est ideo totum perditum, si quandoque minus bene de me, vel de Sanctis meis, sentis, quam velles. affectus ille bonus et dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiae praesentis est, et quidam praegustus patriae caelestis: super quo non nimium innitendum,

quia vadit, et venit. certare autem adversus incidentes malos motus animi, suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis, et magni meriti. Non ergo te conturbent alienae phantasiae, de quacumque materia ingestae. forte serva propositum, et intentionem rectam ad Deum. nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis, et statim ad solitas ineptias cordis reverteris. illas enim invite magis pateris, quam agis: et quamdiu displicent et reniteris, meritum est et non perditio. Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, et ab omni devoto exercitio evacuare; a Sanctorum scilicet cultu, a pia passionis meae memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia, et a firmo proposito proficiendi in virtute. multas malas cogitationes ingerit, ut taedium tibi faciat et horrorem: ut ab oratione revocet, et sacra lectione. displicet sibi humilis confessio, et (si posset) a communione cessare faceret. non credas ei, neque cures illum, licet saepius tibi deceptionis tetenderit laqueos. tibi imputat; cum mala inserit et immunda. dicito illi: vade, immunde spiritus; erubesce, miser; valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis. discede a me, seductor pessime, non habebis in me partem ullam: sed Iesus mecum erit tamquam bellator fortis, et tu stabis confusus. malo mori, et omnem poe-

nam subire, quam tibi consentire. tace et obmutesce, non audiam te amplius, licet plures mihi moliris molestias: Dominus illuminatio mea et salus mea; quem timebo? si consistant adversum me castra, non timebit cor meum. Dominus adjutor meus, et redemptor meus. Certa tamquam miles bonus: et si interdum ex fragilitate corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea; et multum praecave a vana complacentia et superbia. propter hoc multi in errorem ducuntur, et in caecitatem pene incurabilem quandoque labuntur. sit tibi in cautelam et perpetuam humilitatem, ruina haec superborum de se stulte praesumentium.

VII. DE OCCULTANDA GRATIA SUB HUMILITATIS CUSTODIA.

Fili, utilius est tibi et securius, devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare; sed magis temet ipsum despicere, et tamquam indigno datam timere. non est huic affectioni tenacius inhaerendum, quae citius potest mutari in contrarium. cogita in gratia, quam miser et inops esse soles sine gratia. nec est in eo tantum spiritualis vitae profectus, cum consolationis habueris gratiam: sed cum humiliter, et abnegate, patienterque tuleris ejus subtractionem; ita, quod

tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua, ex usu facienda, omnino dilabi permittas: sed sicut melius potueris et intellexeris, libenter quod in te est, facias: nec propter siccitatem, seu anxietatem mentis quam sentis, te totaliter negligas. multi enim sunt, qui cum non bene eis successerit, statim impatientes sunt aut desides. non enim semper est in potestate hominis via ejus; sed Dei est dare, et consolari, quando vult, et quantum vult, et cui vult, sicut sibi placuerit, et non amplius. quidam incauti, propter devotionis gratiam, se ipsos destruxerunt: quia plus agere voluerunt quam potuerunt, non pensantes suae parvitatis mensuram, sed magis cordis affectum sequentes, quam rationis judicium. et quia majora praesumpserunt quam Deo placitum fuit, idcirco gratiam cito perdiderunt. facti sunt inopes, et viles relicti, qui in caelum posuerunt nidum sibi: ut humiliati, et depauperati, discant non in alis suis volare, sed sub pennis meis sperare. qui adhuc novi sunt et imperiti in via Domini, nisi consilio discretorum se regant, facciliter decipi possunt et elidi. Quod si suum sentire magis sequi, quam aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus, si tamen retrahi a proprio conceptu noluerint. raro sibi ipsis sapientes, ab aliis regi humiliter patiuntur. melius est, sapere modicum cum humilitate, et parva intelligentia, quam magni

ſcientiarum theſauri cum vana complacentia. melius eſt tibi, minus habere, quam multum unde poſſes ſuperbire. non ſatis diſcrete agit, qui ſe totum laetitiae tradit, obliviſcens priſtinae inopiae ſuae, et caſti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere. nec etiam ſatis virtuoſe ſapit, qui tempore adverſitatis et cujuſque gravitatis, nimis deſperate ſe gerit, et minus fidenter de me, quam oportet, recogitat ac ſentit. Qui tempore pacis nimis ſecurus eſſe voluerit, ſaepe tempore belli nimis dejectus et formidoloſus reperietur. ſi ſcires ſemper humilis et modicus in te permanere, nec non ſpiritum tuum bene moderare et regere, non incideres tam cito in periculum, et offenſam. conſilium bonum eſt, ut, fervoris ſpiritu concepto, mediteris quid futurum ſit abſcedente lumine. quod dum contigerit, recogita et denuo lucem poſſe reverti, quam, ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus ſubtraxi. Utilior eſt ſaepe talis probatio, quam ſi ſemper proſpera pro tua haberes voluntate. nam merita non ſunt ex hoc exiſtimanda, ſi quis plures viſiones aut conſolationes habeat; vel ſi peritus ſit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu: ſed ſi vera fuerit humilitate fundatus, et divina caritate repletus: ſi Dei honorem pure et integre ſemper quaerat: ſi ſe ipſum nihil reputet, et in veritate deſpiciat, atque ab aliis

etiam despici et humiliari magis gaudeat, quam honorari.

VIII. DE VILI AESTIMATIONE SUI IPSIUS, IN OCULIS DEI.

LOQUAR ad Dominum meum, cum sim pulvis et cinis? si me amplius reputavero, ecce tu stas contra me: et dicunt testimonium verum iniquitates meae, nec possum contradicere. si autem me vilificavero, et ad nihilum redegero, et ab omni propria reputatione defecero, atque (sicut sum) pulverizavero, erit mihi propitia gratia tua, et vicina cordi meo lux tua: et omnis aestimatio, quantulacumque minima, in valle nihileitatis meae submergetur, et peribit in aeternum. ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, et quo deveni: quia nihil sum, et nescivi. si mihi ipsi relinquor, ecce nihil, et tota infirmitas: si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, et novo repleor gaudio. et mirum valde, quod sic repente sublevor, et tam benigne a te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror. Facit hoc amor tuus, gratis praeveniens me, et in tam multis subveniens necessitatibus, a gravibus quoque custodiens me periculis, et ab innumeris (ut vere dicam) eripiens malis. me siquidem male amando, me perdidi; et te solum quaerendo, et pure amando, me et te pariter inveni, atque ex a-

more profundius ad nihilum me redegi. quia tu, ô dulcissime, facis mecum supra meritum omne, et supra id quam audeo sperare vel rogare. Benedictus sis, Deus meus; quia, licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas et infinita bonitas numquam cessat benefacere etiam ingratis, et longe a te aversis. converte nos ad te, ut simus grati, humiles, et devoti: quia salus nostra tu es, virtus, et fortitudo nostra.

IX. QUOD OMNIA AD DEUM, SICUT AD FINEM ULTIMUM, SUNT REFERENDA.

FILI, ego debeo esse finis tuus supremus et ultimatus, si vere desideras esse beatus. ex hac intentione purificabitur affectus tuus, saepius ad se ipsum et ad creaturas male incurvatus. nam si te ipsum in aliquo quaeris, statim in te deficis et arescis. omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum qui omnia dedi. sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: et ideo ad me, tamquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda. Ex me pusillus et magnus, pauper et dives, tamquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt: et qui mihi sponte et libere deserviunt, gratiam pro gratia accipient. qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in

vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impedietur et angustiabitur. nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo. ego totum dedi, ego totum te habere volo: et cum magna districtione gratiarum actiones requiro. Haec est veritas, qua fugatur gloriae vanitas. et si intraverit caelestis gratia, et vera caritas, non erit aliqua invidia, nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit. vincit enim omnia divina caritas, et dilatat omnes animae vires. si recte sapis, in me solo gaudebis, in me solo sperabis: quia nemo bonus, nisi solus Deus, qui est super omnia laudandus, et in omnibus benedicendus.

X. QUOD, SPRETO MUNDO, DULCE EST SERVIRE DEO.

NUNC iterum loquar, Domine, et non silebo; dicam in auribus Dei mei, Domini mei, et Regis mei, qui est in excelso: ô quam magna multitudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te! sed quid es amantibus? quid toto corde tibi servientibus? vere ineffabilis dulcedo contemplationis tuae, quam largiris amantibus te. in hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem caritatis tuae, quia cum non essem, fecisti me: et cum errarem longe

a te, reduxisti me, ut servirem tibi, et praecepisti ut diligam te. O fons amoris perpetui, quid dicam de te? quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui et perii? fecisti, ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo: et ultra omne meritum, gratiam et amicitiam exhibuisti. quid retribuam tibi pro gratia ista? non enim omnibus datum est, ut, omnibus abdicatis, seculo renuntient, et monasticam vitam assumant. numquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur? non magnum mihi videri debet, servire tibi; sed hoc potius magnum mihi et mirandum apparet, quod tam pauperem et indignum dignaris in servum recipere, et dilectis servis tuis adunare. Ecce omnia tua sunt, quae habeo, et unde tibi servio. verumtamen vice versa, tu magis mihi servis, quam ego tibi. ecce, caelum et terra, quae in ministerium hominis creasti, praesto sunt, et faciunt quotidie quaecumque mandasti. et hoc parum est: quin etiam Angelos in ministerium hominis ordinasti. transcendit autem haec omnia, quia tu ipse homini servire dignatus es, et te ipsum daturum ei promisisti. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? utinam possem tibi servire cunctis diebus vitae meae! utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem! vere tu es dignus omni servitio, omni honore, et laude aeter-

na. vere Dominus meus es, et ego pauper servus tuus; qui totis viribus teneor tibi servire, nec umquam in laudibus tuis debeo fastidire. sic volo, sic desidero; et quidquid mihi deest, tu digneris supplere. Magnus honor, magna gloria, tibi servire, et omnia propter te contemnere. habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuae sanctissimae servituti. invenient suavissimam Spiritus sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem, consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, et omnem mundanam neglexerint curam. O grata et jucunda Dei servitus, qua homo veraciter efficitur liber et sanctus! ó sacer status religiosi famulatus, qui hominem Angelis reddit aequalem, Deo placabilem, daemonibus terribilem, et cunctis fidelibus commendabilem! ó amplectendum, et semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, et gaudium acquiritur sine fine mansurum!

XI. QUOD DESIDERIA CORDIS EXAMINANDA SUNT, ET MODERANDA.

Fili, oportet te adhuc multa addiscere, quae necdum bene didicisti. Quae sunt haec, Domine? Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: et tui

ipsius amator non sis, sed meae voluntatis cupidus aemulator. desideria te saepe accendunt, et vehementer: sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis. si ego sum in causa; bene contentus eris, quomodocumque ordinavero: si autem de proprio quaesitu aliquid latet, ecce hoc est, quod te impedit et gravat. Cave ergo, ne nimium innitaris super desiderio praeconcepto, me non consulto; ne forte postea poeniteat, aut displiceat, quod primo placuit, et quasi pro meliore zelasti. non enim omnis affectio, quae videtur bona, statim est sequenda: sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda. expedit interdum refrenatione uti, etiam in bonis studiis et desideriis; ne per importunitatem, mentis distractionem incurras; ne aliis per indisciplinationem, scandalum generes; vel etiam per resistentiam aliorum, subito turberis et corruas. Interdum vero oportet violentia uti, et viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere quid velit caro, et quid non velit; sed hoc magis satagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui. et tamdiu castigari debet, et cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, et simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

XII. DE INFORMATIONE PATIENTIAE, ET LUCTAMINE ADVERSUS CONCUPISCENTIAS.

DOMINE Deus, ut video, patientia est mihi valde necessaria: multa enim in hac vita accidunt contraria. nam qualitercumque ordinavero de pace mea, non potest esse sine bello et dolore vita mea. Ita est, fili. sed volo te non talem quaerere pacem, quae tentationibus careat, aut contraria non sentiat; sed tunc etiam aestimare te pacem invenisse, cum fueris variis tribulationibus exercitatus, et in multis contrarietatibus probatus. si dixeris, te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii? de duobus malis, minus est semper eligendum: ut ergo aeterna futura supplicia possis evadere, mala praesentia studeas pro Deo aequanimiter tolerare. an putas, quod homines seculi hujus nihil vel parum patiantur? nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quaesieris. sed habent, inquis, multas delectationes, et proprias sequuntur voluntates; ideoque parum ponderant suas tribulationes. Esto, ita sit, ut habeant quidquid voluerint: sed quamdiu, putas, durabit? ecce, quemadmodum fumus deficient abundantes in seculo, et nulla erit recordatio praeteritorum gaudiorum. sed et, cum adhuc vivunt, non sine amaritudine, et taedio ac ti-

more, in eis quiescunt. ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris poenam frequenter recipiunt. juste illis fit; ut, quia inordinate delectationes quaerunt et sequuntur, non sine confusione et amaritudine eas expleant. ô quam breves, quam falsae, quam inordinatae et turpes omnes sunt! verumtamen, prae ebrietate et caecitate non intelligunt; sed velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitae delectamentum, mortem animae incurrunt. tu ergo, fili, post concupiscentias tuas non eas, et a voluntate tua avertere. delectare in Domino, et dabit tibi petitiones cordis tui. Etenim si veraciter vis delectari, et abundantius a me consolari; ecce in contemptu omnium mundanorum, et in abscissione omnium infirmarum delectationum, erit benedictio tua, et copiosa tibi reddetur consolatio. et quanto te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tanto in me suaviores et potentiores consolationes invenies. sed primo, non sine quadam tristitia et labore certaminis, ad has pertinges. obsistet inolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur. remurmurabit caro, sed fervore spiritus frenabitur. instigabit et exacerbabit te serpens antiquus, sed oratione fugabitur: insuper et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

XIII. DE OBEDIENTIA HUMILIS SUBDITI, AD EXEMPLUM IESU CHRISTI.

FILI, qui ſe ſubtrahere nititur ab obedientia, ipſe ſe ſubtrahit a gratia: et qui quaerit habere privata, amittit communia. qui non libenter et ſponte ſuo ſuperiori ſe ſubdit, ſignum eſt quod caro ſua necdum perfecte ſibi obedit, ſed ſaepe recalcitrat et remurmurat. diſce ergo celeriter ſuperiori tuo te ſubmittere, ſi carnem propriam optas ſubjugare. citius namque exterior vincitur inimicus, ſi interior homo non fuerit devaſtatus. non eſt moleſtior et pejor animae hoſtis, quam tu ipſe tibi, non bene concordans ſpiritui. oportet omnino verum te aſſumere tui ipſius contemptum, ſi vis praevalere adverſus carnem et ſanguinem. quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te reſignare aliorum voluntati trepidas. Sed quid magnum, ſi tu, qui pulvis es et nihil, propter Deum te homini ſubdis, quando ego omnipotens et altiſſimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter ſubjeci? factus ſum omnium humillimus et infimus, ut tuam ſuperbiam mea humilitate vinceres. diſce obtemperare, pulvis. diſce te humiliare, terra et limus, et ſub omnium pedibus incurvare. diſce voluntates tuas frangere, et ad omnem ſubjectionem te dare. Exardeſce contra te,

nec patiaris tumorem in te vivere: ſed ita ſubjectum et parvulum te exhibe, ut omnes ſuper te ambulare poſſint, et ſicut lutum platearum conculcare. quid habes, homo inanis, conqueri? quid, ſordide peccator, potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendiſti, et infernum multoties meruiſti? ſed pepercit tibi oculus meus, quia pretioſa fuit anima tua in conſpectu meo; ut cognoſceres dilectionem meam, et gratus ſemper beneficiis meis exiſteres; et ut ad veram ſubjectionem et humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

XIV. DE OCCULTIS DEI JUDICIIS CONSIDERANDIS, NE EXTOLLAMUR IN BONIS.

Intonas ſuper me judicia tua, Domine, et timore ac tremore concutis omnia oſſa mea, et expaveſcit anima mea valde. ſto attonitus, et conſidero; quia caeli non ſunt mundi in conſpectu tuo. ſi in angelis reperiſti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me? ceciderunt ſtellae de caelo, et ego pulvis quid praeſumo? quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima: et qui comedebant panem Angelorum, vidi ſiliquis delectari porcorum. Nulla eſt ergo ſanctitas, ſi manum tuam, Domine, ſubtra-

has. nulla prodest sapientia, si gubernare desistas. nulla juvat fortitudo: si conservare desinas. nulla secura castitas, si eam non protegas. nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia. nam relicti, mergimur et perimus: visitati vero, erigimur et vivimus. instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur: tepescimus, sed a te accendimur. O quam humiliter et abjecte mihi de me ipso sentiendum est! quam nihili pendendum, si quid boni videar habere! ô quam profunde submittere me debeo sub abyssalibus judiciis tuis, Domine; ubi nihil aliud me esse invenio, quam nihil et nihil! ô pondus immensum! ô pelagus intransnatabile; ubi nihil de me reperio, quam in toto nihil! ubi est ergo latebra gloriae? ubi confidentia de virtute concepta? absorpta est omnis gloriatio vana, in profunditate judiciorum tuorum super me. Quid est omnis caro in conspectu tuo? numquid gloriabitur lutum contra formantem se? quomodo potest erigi vaniloquio; cujus cor in veritate subjectum est Deo? non eum totus mundus eriget, quem veritas sibi subjecit; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit. nam et ipsi, qui loquuntur, ecce omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum: veritas autem Domini manet in aeternum.

XV. QUALITER STANDUM SIT AC DICENDUM, IN OMNI RE DESIDERABILI.

Fili, ſic dicas in omni re: Domine, ſi tibi placitum fuerit, fiat hoc ita. Domine, ſi fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo. Domine, ſi mihi videris expedire, et utile eſſe probaveris; tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum. ſed ſi mihi nocivum fore cognoveris, nec animae meae ſaluti prodeſſe, aufer a me tale deſiderium. non enim omne deſiderium eſt a Spiritu ſancto, etiam ſi homini videatur rectum et bonum. difficile eſt pro vero judicare, utrum ſpiritus bonus, an alienus te impellat, ad deſiderandum hoc vel illud; an etiam ex proprio movearis ſpiritu. multi in fine ſunt decepti, qui primo bono ſpiritu videbantur inducti. Igitur ſemper cum timore Dei, et cordis humilitate deſiderandum eſt et petendum, quidquid deſiderabile menti occurrit; maximeque cum propria reſignatione, mihi totum committendum eſt, atque dicendum: Domine, tu ſcis qualiter melius eſt: fiat hoc vel illud, ſicut volueris. da quod vis, et quantum vis, et quando vis. fac mecum, ſicut ſcis, et ſicut tibi magis placuerit, et major honor tuus fuerit. pone me ubi vis, et libere age mecum in omnibus. in manu tua ſum, gyra et reverſa me per circuitum. en ſervus tuus ego, paratus ad omnia: quoniam

non desidero mihi vivere, sed tibi; utinam digne et perfecte!

ORATIO PRO BENEPLACITO DEI PERFICIENDO.

CONCEDE mihi, benignissime Iesu, gratiam tuam, ut mecum sit, et mecum laboret; mecumque usque in finem perseveret. da mihi hoc semper desiderare et velle, quod tibi magis acceptum est, et carius placet. tua voluntas, mea sit: et mea voluntas, tuam semper sequatur, et optime ei concordet. sit mihi unum velle et nolle tecum : nec aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis et nolis. Da mihi omnibus mori, quae in mundo sunt; et propter te amare contemni, et nesciri in hoc seculo. da mihi super omnia desiderata, in te requiescere, et cor meum in te pacificare. tu vera pax cordis, tu sola requies: extra te dura sunt omnia et inquieta. in hac pace in idipsum, hoc est, in te uno summo aeterno bono, dormiam et requiescam. amen.

XVI. QUOD VERUM SOLATIUM IN SOLO DEO EST QUAERENDUM.

QUIDQUID desiderare possum, vel cogitare ad solatium meum, non hic exspecto, sed in posterum. quod si omnia solatia mundi solus haberem, et omnibus deliciis frui possem,

certum eſt, quod diu durare non poſſent. unde non poteris, anima mea, plene conſolari, nec perfecte recreari, niſi in Deo, conſolatore pauperum, ac ſuſceptore humilium. exſpecta modicum, anima mea, exſpecta divinum promiſſum, et habebis abundantiam omnium bonorum in caelo. ſi nimis inordinate iſta appetis praeſentia, perdes aeterna, et caeleſtia. ſint temporalia in uſu, aeterna in deſiderio. non potes aliquo bono temporali ſatiari, quia ad haec fruenda non es creata. Etiam ſi omnia creata bona haberes, non poſſes eſſe felix et beata: ſed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua et felicitas conſiſtit: non qualis videtur et laudatur a ſtultis mundi amatoribus: ſed qualem exſpectant boni Chriſti fideles, et praeguſtant interdum ſpirituales ac mundicordes, quorum converſatio eſt in caelis. vanum eſt, et breve, omne humanum ſolatium. beatum et verum ſolatium, quod intus a veritate percipitur. devotus homo ubique ſecum fert conſolatorem ſuum Ieſum, et dicit ad eum: adeſto mihi, Domine Ieſu, in omni loco et tempore. haec mihi ſit conſolatio, libenter velle carere omni humano ſolatio. et ſi tua defuerit conſolatio, ſit mihi tua voluntas et juſta probatio pro ſummo ſolatio. non enim in perpetuum iraſceris, neque in aeternum comminaberis.

XVII. QUOD OMNIS SOLICITUDO IN DEO STATUENDA SIT.

FILI, ſine me tecum agere quod volo; ego ſcio, quid expedit tibi. tu cogitas ſicut homo: tu ſentis in multis, ſicut humanus ſuadet affectus. Domine, verum eſt quod dicis. major eſt ſolicitudo tua pro me, quam omnis cura quam ego gerere poſſum pro me. nimis enim caſualiter ſtat, qui non projicit omnem ſolicitudinem ſuam in te. Domine, dummodo voluntas mea recta et firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit. non enim poteſt eſſe niſi bonum, quidquid de me feceris. ſi me vis eſſe in tenebris, ſis benedictus: et ſi me vis eſſe in luce, ſis iterum benedictus. ſi me dignaris conſolari, ſis benedictus: et ſi me vis tribulari, ſis aeque ſemper benedictus. Fili, ſic oportet te ſtare, ſi mecum deſideras ambulare. ita promptus eſſe debes ad patiendum, ſicut ad gaudendum. ita libenter debes eſſe inops et pauper, ſicut plenus et dives. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire ſuper me. indifferenter volo de manu tua bonum et malum, dulce et amarum, laetum et triſte, ſuſcipere: et pro omnibus mihi contingentibus gratias agere. cuſtodi me ab omni peccato, et non timebo mortem nec infernum. dummodo in aeternum me non projicias, nec deleas de li-

bro vitae; non mihi nocebit, quidquid venerit tribulationis ſuper me.

XVIII. QUOD TEMPORALES MISERIAE, EXEMPLO CHRISTI, AEQUANIMITER SUNT FERENDAE.

FILI, ego deſcendi de caelo pro tua ſalute: ſuſcepi tuas miſerias, non neceſſitate, ſed caritate trahente: ut patientiam diſceres, et temporales miſerias non indignanter ferres. nam ab hora ortus mei, uſque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris. defectum rerum temporalium magnum habui: multas querimonias de me frequenter audivi: confuſiones et opprobria benigne ſuſtinui: pro beneficiis ingratitudinem recepi, pro miraculis blaſphemias, pro doctrina reprehenſiones. Domine, quia tu patiens fuiſti in vita tua, in hoc maxime implendo praeceptum Patris tui; dignum eſt, ut ego miſellus peccator, ſecundum voluntatem tuam patienter me ſuſtineam: et, donec ipſe volueris, onus corruptibilis vitae pro ſalute mea portem. nam etſi oneroſa ſentitur praeſens vita, facta eſt tamen jam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo, et Sanctorum tuorum veſtigiis, infirmis tolerabilior. ſed et multo magis conſolatoria, quam olim in lege veteri fuerat, cum porta caeli clauſa perſiſteret: et obſcurior etiam via ad caelum videbatur, quando

tam pauci regnum caelorum quaerere curabant. ſed neque qui tunc juſti erant et ſalvandi, ante paſſionem tuam, et ſacrae mortis debitum, caeleſte regnum poterant introire. O quantas tibi gratias teneor referre, quod viam rectam et bonam dignatus es mihi, et cunctis fidelibus, ad aeternum regnum tuum oſtendere! nam vita tua, via noſtra: et per ſanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona noſtra. niſi tu nos praeceſſiſſes et docuiſſes, quis ſequi curaret? heu, quanti longe retroque manerent, niſi tua praeclara exempla inſpicerent! ecce, adhuc tepeſcimus, auditis tot ſignis tuis et doctrinis; quid fieret, ſi tantum lumen ad ſequendum te non haberemus?

XIX. DE TOLERANTIA INJURIARUM, ET QUIS VERUS PATIENS PROBETUR.

QUID eſt quod loqueris, fili? ceſſa conqueri, conſiderata mea et aliorum Sanctorum paſſione. nondum uſque ad ſanguinem reſtitiſti. parum eſt quod tu pateris, in comparatione eorum qui tam multa paſſi ſunt; tam fortiter tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati et exercitati. oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima. et, ſi tibi minima non videntur, vide ne et hoc tua faciat impatientia. ſive tamen parva, ſive magna ſint, ſtude cuncta patienter ſufferre. Quanto me-

lius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis, et amplius promereris: feres quoque levius, animo et usu ad hoc non segniter paratis. nec dicas: non valeo haec ab homine tali pati, nec hujuscemodi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum, et improperat mihi, quae numquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, et sicut patienda videro. insipiens est talis cogitatio, quae virtutem patientiae non considerat, nec a quo coronanda erit, sed magis personas et offensas sibi illatas perpendit. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, et a quo sibi placuerit. verus autem patiens non attendit a quo homine, utrum a Praelato suo, an ab aliquo aequali, aut inferiori: utrum a bono et sancto viro, vel a perverso et indigno exerceatur. sed indifferenter ab omni creatura, quantumcumque, et quotiescumque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, et ingens lucrum reputat: quia nil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam. sine certamine non potes venire ad patientiae coronam. si pati non vis, recusas coronari. si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter. sine labore non tenditur ad requiem: nec sine pugna pervenitur ad victoriam. Fiat, Domine, mihi possibile

per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam. tu scis: quod modicum possum pati, et quod cito dejicior, levi exsurgente adversitate. efficiatur mihi quaelibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis, et optabilis: nam pati et vexari pro te, valde salubre est animae meae.

XX. DE CONFESSIONE PROPRIAE INFIRMITATIS, ET HUJUS VITAE MISERIIS.

CONFITEBOR adversum me injustitiam meam: confitebor tibi, Domine, infirmitatem meam. saepe parva res est, quae me dejicit et contristat. propono me fortiter acturum: sed cum modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit. valde vilis quandoque res est, unde gravis tentatio provenit. et, dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, invenio me nonnumquam pene devictum ex levi flatu. Vide ergo, Domine, humilitatem meam, et fragilitatem tibi undique notam. miserere, et eripe me de luto, ut non infigar, ne permaneam dejectus usquequaque. hoc est, quod me frequenter reverberat, et coram te confundit; quod tam labilis sum, et infirmus ad resistendum passionibus. etsi non omnino ad confessionem, tamen mihi etiam molesta et gravis est earum insectatio, et taedet valde sic quotidie vivere in lite. exhinc nota mihi fit infirmitas mea:

quia multo facilius irruunt abominandae ſemper phantaſiae, quam diſcedunt. Utinam, fortiſſime Deus Iſraël, zelator animarum fidelium, reſpicias ſervi tui laborem et dolorem, aſſiſtaſque illi in omnibus, ad quaecumque perrexerit. robora me caeleſti fortitudine, ne vetus homo, miſera caro ſpiritui necdum plene ſubacta, praevaleat dominari: adverſus quam certare oportebit, quamdiu ſpiratur in hac vita miſerrima. heu, qualis eſt haec vita, ubi non deſunt tribulationes et miſeriae; ubi plena laqueis et hoſtibus ſunt omnia! nam una tribulatione ſeu tentatione recedente, alia accedit: ſed et; priore adhuc durante conflictu, alii plures ſuperveniunt, et inſperate. Et quomodo poteſt amari vita, tantas habens amaritudines, tot ſubjecta calamitatibus et miſeriis? quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes et peſtes? et tamen amatur, et delectari in ea a multis quaeritur. reprehenditur frequenter mundus,quod fallax ſit et vanus, nec tamen facile relinquitur, quia concupiſcentiae carnis nimis dominantur. ſed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum. trahunt ad amorem mundi, deſiderium carnis, deſiderium oculorum, et ſuperbia vitae: ſed poenae ac miſeriae juſte ſequentes ea, odium mundi pariunt et taedium. Sed vincit (proh dolor!) delectatio prava mentem mundo deditam, et eſſe ſub ſentibus delicias reputat: quia Dei ſuavitatem, et

internam virtutis amoenitatem, nec vidit, nec gustavit. qui autem mundum perfecte contemnunt, et Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem, veris abrenuntiatoribus promissam, non ignorant; et quam graviter mundus errat, et varie fallitur, clarius vident.

XXI. QUOD IN DEO SUPER OMNIA BONA ET DONA REQUIESCENDUM EST.

SUPER omnia, et in omnibus, requiesces, anima mea, in Domino semper, quia ipse Sanctorum aeterna requies. da mihi, dulcissime et amantissime Iesu, in te super omnem creaturam requiescere: super omnem salutem et pulcritudinem, super omnem gloriam et honorem, super omnem potentiam et dignitatem, super omnem scientiam et subtilitatem, super omnes divitias et artes, super omnem laetitiam et exultationem, super omnem famam et laudem, super omnem suavitatem et consolationem, super omnem spem et promissionem, super omne meritum et desiderium: super omnia dona et munera, quae potes dare et infundere: super omne gaudium et jubilationem, quam potest mens capere et sentire: denique super Angelos et Archangelos, et super omnem exercitum caeli: super omnia visibilia et invisibilia, et super omne quod tu Deus meus non es. Quia tu, Do-

mine Deus meus, super omnia optimus es: tu solus altissimus: tu solus potentissimus: tu solus sufficientissimus et plenissimus: tu solus suavissimus et solatiosissimus: tu solus pulcerrimus et amantissimus: tu solus nobilissimus et gloriosissimus super omnia: in quo cuncta bona simul et perfecte sunt, et semper fuerunt, et erunt: atque ideo minus est et insufficiens, quidquid praeter te ipsum mihi donas, aut de te ipso revelas, vel promittis, te non viso, nec plene adepto: quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, et omnia dona omnemque creaturam transcendat. O mi dilectissime sponse Iesu Christe, amator purissime, dominator universae creaturae: quis mihi det pennas verae libertatis, ad volandum et pausandum in te? ô quando ad plenum dabitur mihi vacare et videre, quam suavis es, Domine Deus meus? quando ad plenum me recolligam in te, ut prae amore tuo, non sentiam me; sed te solum, supra omnem sensum et modum, in modo non omnibus noto? nunc autem frequenter gemo, et infelicitatem meam cum dolore porto. quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quae me saepius conturbant, contristant, et obnubilant: saepius impediunt et distrahunt, alliciunt et implicant, ne liberum habeam accessum ad te, et ne jucundis fruar amplexibus, praesto semper

beatis spiritibus. moveat te suspirium meum, et desolatio multiplex in terra. O Iesu, splendor aeternae gloriae, solamen peregrinantis animae: apud te est os meum sine voce, et silentium meum loquitur tibi. usquequo tardat venire Dominus meus? veniat ad me pauperculum suum, et laetum faciat. mittat manum suam, et miserum eripiat de omni angustia. veni, veni: quia sine te, nulla erit laeta dies aut hora, quia tua laetitia mea: et sine te, vacua est mensa mea. miser sum, et quodammodo incarceratus, et compedibus gravatus; donec luce praesentiae tuae me reficias, ac libertati dones, vultumque amicabilem demonstres. Quaerant alii pro te aliud, quodcumque libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu, Deus meus, spes mea, salus aeterna. non reticebo, nec deprecari cessabo: donec gratia tua revertatur, mihique tu intus loquaris. Ecce adsum. ecce ego ad te, quia invocasti me. lacrymae tuae, et desiderium animae tuae, humiliatio tua et contritio cordis, inclinaverunt me et adduxerunt ad te. Et dixi: Domine, vocavi te, et desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te. tu enim prior excitasti me, ut quaererem te. sis ergo benedictus, Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum servo tuo, secundum multitudinem misericordiae tuae. quid habet ultra dicere servus tuus coram te, nisi ut humiliet se valde ante te,

memor ſemper propriae iniquitatis et vilitatis? non enim eſt ſimilis tui, in cunctis mirabilibus caeli et terrae. ſunt opera tua bona valde, judicia vera; et providentia tua reguntur univerſa. laus ergo tibi et gloria, ô Patris Sapientia: te laudet et benedicat os meum, anima mea, et cuncta creata ſimul.

XXII. DE RECORDATIONE MULTIPLICIUM BENEFICIORUM DEI.

Aperi, Domine, cor meum in lege tua, et in praeceptis tuis doce me ambulare. da mihi intelligere voluntatem tuam, et, cum magna reverentia ac diligenti conſideratione, beneficia tua, tam in generali quam in ſpeciali, memorari; ut digne tibi exhinc valeam gratias referre. verum ſcio et confiteor, nec pro minimo puncto me poſſe debitas gratiarum laudes perſolvere. minor ego ſum omnibus bonis mihi praeſtitis: et cum tuam nobilitatem attendo, deficit prae magnitudine ſpiritus meus. Omnia quae in anima habemus et corpore, et quaecumque exterius vel interius, naturaliter vel ſupernaturaliter poſſidemus, tua ſunt beneficia, et te beneficum, pium ac bonum, commendant, a quo bona cuncta accepimus. etſi alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua ſunt: et ſine te, nec minimum poteſt haberi. ille, qui majora accepit, non poteſt merito ſuo gloriari,

neque ſuper alios extolli, nec minori inſultare: quia ille major et melior, qui ſibi minus adſcribit, et in regratiando humilior eſt, atque devotior. et qui omnibus viliorem ſe exiſtimat, et indigniorem ſe judicat, aptior eſt ad percipienda majora. Qui autem pauciora accepit, contriſtari non debet, nec indignanter ferre, neque ditiori invidere; ſed te potius attendere, et tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis et libenter, ſine perſonarum acceptione, tua munera largiris. omnia ex te, et ideo in omnibus es laudandus. tu ſcis, quid unicuique donari expediat: et cur iſte minus, et ille amplius habeat: non noſtrum, ſed tuum eſt hoc diſcernere, apud quem ſingulorum definita ſunt merita. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius et ſecundum homines laus et gloria apparet: ita ut conſiderata quis paupertate et vilitate perſonae ſuae, non modo gravitatem aut triſtitiam vel dejectionem inde concipiat, ſed potius conſolationem et hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes et humiles, atque huic mundo deſpectos, tibi elegiſti in familiares et domeſticos. teſtes ſunt ipſi Apoſtoli tui, quos principes ſuper omnem terram conſtituiſti. fuerunt tamen ſine querela converſati in mundo, tam humiles et ſimplices, ſine omni malitia et dolo, ut etiam pati contumelias gauderent pro

nomine tuo; et quae mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno. Nihil ergo amatorem tuum, et cognitorem beneficiorum tuorum, ita laetificare debet, sicut voluntas tua in eo, et beneplacitum aeternae dispositionis tuae: de qua tantum contentari debet et consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus: et ita pacificus et contentus in novissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despicabilis et abjectus, nullius quoque nominis et famae, sicut ceteris honorabilior et major in mundo. nam voluntas tua, et amor honoris tui, omnia excedere debet; et plus eum consolari, magisque placere, quam omnia beneficia sibi data vel danda.

XXIII. DE QUATUOR MAGNAM IMPORTANTIBUS PACEM.

FILI, nunc docebo te viam pacis, et verae libertatis. Fac, Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire. Stude, fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam. elige semper minus, quam plus habere. quaere semper inferiorem locum, et omnibus subesse. opta semper et ora, ut voluntas Dei integre in te fiat. ecce talis homo ingreditur fines pacis et quietis. Domine, sermo tuus iste brevis, multum in se continet perfectionis. parvus est dictu, sed plenus sensu, et u-

ber in fructu. nam si posset a me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri. nam quoties me impacatum sentio et gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio. sed tu, qui omnia potes, et animae profectum semper diligis, adauge majorem gratiam: ut possim tuum complere sermonem, et meam perficere salutem.

ORATIO CONTRA COGITATIONES MALAS.

DOMINE Deus meus, ne elongeris a me; Deus meus, in auxilium meum respice, quoniam insurrexerunt in me variae cogitationes, et timores magni, affligentes animam meam. quomodo pertransibo illaesus? quomodo perfringam eas? Ego, inquit, ante te ibo, et gloriosos terrae humiliabo. aperiam jannas carceris, et arcana secretorum revelabo tibi. Fac, Domine, ut loqueris: et fugiant a facie tua omnes iniquae cogitationes. haec spes et unica consolatio mea, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, ex intimo invocare, et patienter consolationem tuam exspectare.

ORATIO PRO ILLUMINATIONE MENTIS.

Clarifica me, Iesu bone, claritate interni luminis: et educ de habitaculo cordis mei tenebras universas. cohibe evagationes multas, et vim facientes elide tentationes. pugna fortiter pro me, et expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas: ut fiat pax in virtute tua, et abundantia laudis tuae resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura. impera ventis et tempestatibus: dic mari, quiesce; et Aquiloni, ne flaveris; et erit tranquillitas magna. Emitte lucem tuam et veritatem, ut luceant super terram: quia terra sum inanis et vacua, donec illumines me. effunde gratiam desuper: perfunde cor meum rore caelesti: ministra devotionis aquas, ad irrigandam faciem terrae, ad producendum fructum bonum et optimum. eleva mentem pressam mole peccatorum, et ad caelestia totum desiderium meum suspende: ut, gustata suavitate supernae felicitatis, pigeat de terrenis cogitare. Rape me, et eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione: quia nulla res creata, appetitum meum valet plenarie quietare et consolari. junge me tibi, inseparabili dilectionis vinculo: quoniam tu solus sufficis amanti, et absque te frivola sunt universa.

XXIV. DE EVITATIONE CURIOSAE INQUISITIONIS SUPER ALTERIUS VITA.

FILI, noli eſſe curioſus, nec vacuas gerere ſolicitudines. quid hoc, vel illud, ad te? tu me ſequere. quid enim ad te, utrum ille ſit talis vel talis, aut iſte ſic et ſic agit vel loquitur? tu non indiges reſpondere pro aliis, ſed pro te ipſo rationem reddes. quid ergo te implicas? ecce, ego omnes cognoſco: et cuncta, quae ſub ſole fiunt, video: et ſcio, qualiter cum unoquoque ſit, quid cogitet, quid velit, et ad quem finem tendat ejus intentio. mihi igitur committenda ſunt: tu vero ſerva te in bona pace, et dimitte agitantem agitare, quantum voluerit. veniet ſuper eum, quidquid fecerit vel dixerit, quia me fallere non poteſt. Non ſit tibi curae de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata hominum dilectione. iſta enim generant diſtractiones, et magnas in corde obſcuritates. libenter loquerer tibi verbum meum, et abſcondita revelarem, ſi adventum meum diligenter obſervares, et oſtium cordis mihi aperires. eſto providus, et vigila in orationibus, et humilia te in omnibus.

XXV. IN QUIBUS FIRMA PAX CORDIS, ET VERUS PROFECTUS CONSISTIT.

Fili, ego locutus ſum: pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. pacem omnes deſiderant; ſed quae ad veram pacem pertinent, non omnes curant. pax mea, cum humilibus et manſuetis corde. pax tua, erit in multa patientia. ſi me audieris, et vocem meam ſecutus fueris, poteris multa pace frui. Quid igitur faciam? In omni re attende tibi, quid facias, et quid dicas: et omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi ſoli placeas, et extra me nihil cupias vel quaeras. ſed et de aliorum dictis vel factis nil temere judices: nec cum rebus, tibi non commiſſis, te implices; et poterit fieri, ut parum vel raro turberis. numquam autem ſentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis moleſtiam, non eſt praeſentis temporis, ſed ſtatus aeternae quietis. non ergo aeſtimes te veram pacem inveniſſe, ſi nullam ſenſeris gravitatem: nec tunc totum eſſe bonum, ſi neminem pateris adverſarium: nec hoc eſſe perfectum, ſi cuncta fiant ſecundum tuum affectum. neque tunc aliquid magni te reputes, aut ſpecialiter dilectum exiſtimes, ſi in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in iſtis non cognoſcitur verus amator virtutis:

nec in istis consistit profectus et perfectio hominis. In quo ergo, Domine? In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinae, non quaerendo quae tua sunt, nec in parvo, nec in magno, nec in tempore, nec in aeternitate: ita ut una aequali facie, in gratiarum actione permaneas, inter prospera et contraria, omnia aequa lance pensando. si fueris tam fortis et longanimus in spe, ut subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum praeparaveris, nec te justificaveris, quasi haec tantaque pati non deberes; sed me in omnibus dispositionibus justificaveris, et sanctum laudaveris: tunc in vera et recta via pacis ambulas; et spes indubitata erit, quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus. quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quod tunc abundantia pacis perfrueris, secundum possibilitatem tui incolatus.

XXVI. DE EMINENTIA LIBERAE MENTIS, QUAM SUPPLEX ORATIO MAGIS MERETUR, QUAM LECTIO.

DOMINE, hoc opus est perfecti viri, numquam ab intentione caelestium animum relaxare: et inter multas curas, quasi sine cura transire, non more torpentis, sed praerogativa quadam liberae mentis, nulli creaturae inordinata affectione adhaerendo. Obsecro te, pi-

issime Deus meus, praeserva me a curis hujus vitae, ne nimis implicer; a multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animae obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar. non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana; sed ab his miseriis, quae animam servi tui, communi maledicto mortalitatis, poenaliter gravant et retardant; ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem, omnem consolationem carnalem, ab aeternorum amore me abstrahentem: et ad se, intuitu cujusdam boni delectabilis praesentis, male allicientem. non me vincat, Deus meus, non vincat caro et sanguis: non me decipiat mundus, et brevis gloria ejus: non me supplantet diabolus, et astutia illius. da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi. da, pro omnibus mundi consolationibus, suavissimam spiritus tui unctionem: et pro carnali amore, tui nominis infunde amorem. Ecce cibus, potus, vestis, ac cetera utensilia, ad corporis sustentaculum pertinentia, ferventi spiritui sunt onerosa. tribue, talibus fomentis temperate uti, non desiderio nimio implicari. abjicere omnia non licet, quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, et quae magis delectant, lex sancta prohibet: nam alias caro adversus spiritum insolesceret. inter haec, quaeso,

manus tua me regat et doceat, ne quid nimium fiat.

XXVII. QUOD PRIVATUS AMOR A SUMMO BONO MAXIME RETARDAT.

Fili, oportet te dare totum pro toto, et nihil tui ipsius esse. scito, quod amor tui ipsius magis nocet tibi, quam aliqua res mundi. secundum amorem et affectum, quem geris, quaelibet res plus vel minus adhaeret. si fuerit amor tuus purus, simplex, et bene ordinatus, eris sine captivitate rerum. noli concupiscere, quod non licet habere: noli habere, quod te potest impedire, et libertate interiori privare. mirum, quod non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committis, cum omnibus quae desiderare potes vel habere. Quare vano moerore consumeris? cur superfluis curis fatigaris? sta ad beneplacitum meum, et nullum patieris detrimentum. si quaeris hoc vel illud, et volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum, et proprium beneplacitum magis habendum: numquam eris in quietudine, nec liber a solicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, et in omni loco erit qui adversetur. Juvat igitur, non quaelibet res adepta, vel multiplicata exterius; sed potius contempta, et decisa ex corde radicitus. quod non tantum de censu aeris et divitiarum intelliges, sed de honoris

etiam ambitu, ac vanae laudationis desiderio; quae omnia transeunt cum mundo. munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit pax illa quaesita forinsecus, si vacat a vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me; permutare te potes, sed non meliorare. nam occasione orta et accepta, invenies quod fugisti, et amplius.

ORATIO PRO PURGATIONE CORDIS, ET CAELESTI SAPIENTIA.

Confirma me, Deus, per gratiam sancti Spiritus. da virtutem corroborari in interiori homine, et cor meum ab omni inutili solicitudine et angore evacuare, nec variis desideriis trahi cujuscumque rei, vilis aut pretiosae; sed omnia inspicere sicut transeuntia, et me pariter cum illis transiturum: quia nihil permanens sub sole, ubi omnia vanitas, et afflictio spiritus. ó quam sapiens qui ita considerat! Da mihi, Domine, caelestem sapientiam, ut discam te super omnia quaerere et invenire, super omnia sapere et diligere; et cetera, secundum ordinem sapientiae tuae, prout sunt, intelligere. da prudenter declinare blandientem, et patienter ferre adversantem: quia haec magna sapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem male blandienti praebere Sirenae: sic enim incepta pergitur via secure.

XXVIII. CONTRA LINGUAS OBTRECTATORUM.

Fili, non aegre feras, si quidam de te male senserint et dixerint, quod non libenter audias. tu deteriora de te ipso sentire debes, et neminem infirmiorem te credere. si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba. est non parva prudentia, silere in tempore malo, et introrsus ad me converti: nec humano judicio disturbari. Non sit pax tua in ore hominum: sive enim bene sive male interpretati fuerint, non es ideo alter homo. ubi est vera pax, et vera gloria? nonne in me? et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multa perfruetur pace. ex inordinato amore, et vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, et distractio sensuum.

XXIX. QUALITER, INSTANTE TRIBULATIONE, DEUS INVOCANDUS EST ET BENEDICENDUS.

Sit nomen tuum, Domine, benedictum in secula, qui voluisti hanc tentationem et tribulationem venire super me. non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere; ut me adjuves, et in bonum mihi convertas. Domine, modo sum in tribulatione,

et non eſt cordi meo bene, ſed multum vexor a praeſenti paſſione. et nunc, Pater dilecte, quid dicam? deprehenſus ſum inter anguſtias. ſalvifica me ex hora hac. ſed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valide humiliatus, et per te liberatus. complaceat tibi, Domine, ut eruas me: nam ego pauper quid agere poſſum, et quo ibo ſine te? da patientiam, Domine, etiam hac vice. adjuva me, Deus meus, et non timebo quantumcumque gravatus fuero. Et nunc inter haec quid dicam? Domine, fiat voluntas tua. ego bene merui tribulari, et gravari. oportet utique ut ſuſtineam; et utinam patienter, donec tranſeat tempeſtas, et melius fiat! potens eſt autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem a me auferre, et ejus impetum mitigare, ne penitus ſuccumbam; quemadmodum et prius ſaepius egiſti mecum, Deus meus, miſericordia mea. et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilior eſt haec mutatio dexterae Excelſi.

XXX. DE DIVINO PETENDO AUXILIO, ET CONFIDENTIA RECUPERANDAE GRATIAE.

FILI, ego Dominus, confortans in die tribulationis. venias ad me, cum tibi non fuerit bene. hoc eſt quod maxime conſolationem impedit caeleſtem, quia tardius te con-

vertis ad orationem. nam antequam me intente roges, multa interim solatia quaeris, et recreas te in externis, ideoque fit, ut parum omnia prosint, donec advertas, quia ego sum qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium, sed neque durabile remedium. sed jam resumpto spiritu post tempestatem, reconvalesce in luce miserationum mearum: quia prope sum (dicit Dominus) ut restaurem universa non solum integre, sed et abundanter ac cumulate. Numquid mihi quidquam est difficile; aut ero similis dicenti, et non facienti? ubi est fides tua? sta firmiter, et perseveranter. esto longanimis, et vir fortis; veniet tibi consolatio in tempore suo. exspecta me, exspecta: veniam, et curabo te. tentatio est, quae te vexat: et formido vana, quae te exterret. quid importat solicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? sufficit diei malitia sua. vanum est et inutile, de futuris conturbari vel gratulari, quae forte numquam evenient. Sed humanum est, hujusmodi imaginationibus illudi: et parvi adhuc animi signum, tam leviter trahi ad suggestionem inimici. ipse enim non curat, utrum veris an falsis illudat et decipiat: utrum praesentium amore, aut futurorum formidine, prosternat. non ergo turbetur cor tuum, neque formidet. crede in me, et in misericordia mea habeto

fiduciam. quando tu putas te elongatum a me, saepe sum propinquior. quando tu aestimas pene totum perditum, tunc saepe majus merendi instat lucrum. non est totum perditum, quando res accidit in contrarium. non debes judicare secundum praesens sentire: nec sic gravitati alicui, undecumque venienti, inhaerere et accipere, tamquam omnis spes sit ablata emergendi. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum caelorum. et hoc sine dubio magis expedit tibi, et ceteris servis meis, ut exerceamini adversis, quam si cuncta ad libitum haberetis. ego novi cogitationes absconditas; quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris; ne forte eleveris in bono successu, et tibi ipsi placere velis in eo, quod non es. quod dedi, auferre possum; et restituero, cum mihi placuerit. Cum dedero, meum est: cum retraxero, tuum non tuli: quia meum est omne datum bonum, et omne donum perfectum. si tibi admisero gravitatem, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum; ego cito sublevare possum, et omne onus in gaudium transmutare. verumtamen justus sum et recommendabilis multum, cum sic facio tecum. Si recte sapis, et in veritate aspicis, numquam debes propter

adversa tam dejecte contristari, sed magis gaudere, et gratias agere: imo hoc unicum reputare gaudium, quod affligens te doloribus, non parco tibi. sicut dilexit me Pater, et ego vos diligo, dixi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina; non ad honores, sed ad despectiones; non ad otium, sed ad labores; non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. horum memento, fili mi, verborum.

XXXI. DE NEGLECTU OMNIS CREATURAE, UT CREATOR POSSIT INVENIRI.

DOMINE, bene indigeo adhuc majori gratia, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit, nec ulla creatura, impedire. nam, quam diu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare. cupiebat libere volare, qui dicebat: quis dabit mihi pennas sicut columbae, et volabo, et requiescam? quid simplici oculo quietius! et quid liberius, nil desiderante in terris? oportet igitur omnem supertransire creaturam, et se ipsum perfecte deserere, ac in excessu mentis stare, et videre, te omnium conditorem cum creaturis nil simile habere. et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit libere intendere divinis. ideo enim pauci inveniuntur

contemplativi, quia pauci ſciunt ſe a perituris et creaturis ad plenum ſequeſtrari. Ad hoc magna requiritur gratia, quae animam levet, et ſupra ſemet ipſam rapiat. et niſi homo ſit in ſpiritu elevatus, et ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus, quidquid ſcit, quidquid etiam habet, non eſt magni ponderis. diu parvus erit, et infra jacebit, qui aliquid magnum aeſtimat, niſi ſolum unum immenſum, aeternum bonum. et quidquid Deus non eſt, nihil eſt, et pro nihilo computari debet. eſt magna differentia, ſapientia illuminati et devoti viri, et ſcientia litterati atque ſtudioſi clerici. multo nobilior eſt illa doctrina, quae de ſurſum ex divina influentia manat; quam quae laborioſe humano acquiritur ingenio. Plures reperiuntur contemplationem deſiderare; ſed quae ad eum requiruntur, non ſtudent exercere. eſt magnum impedimentum, quia in ſignis et ſenſibilibus rebus ſtatur, et parum de perfecta mortificatione habetur. neſcio quid eſt, quo ſpiritu ducimur, et quid praetendimus, qui ſpirituales dici videmur; quod tantum laborem, et ampliorem ſolicitudinem, pro tranſitoriis et vilibus rebus agimus, et de interioribus noſtris vix raro, plene recollectis ſenſibus, cogitamus. Proh dolor! ſtatim poſt modicam recollectionem foris erumpimus: nec opera noſtra, diſtricta examinatione trutinamus. ubi jacent affectus noſtri, non attendimus: et

quam impura sint omnia, non deploramus. omnis quippe caro corruperat viam suam, et ideo sequebatur diluvium magnum. cum ergo interior affectus noster multum corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiae interioris vigoris, corrumpatur. ex puro corde procedit fructus bonae vitae. Quantum quis fecerit, quaeritur; sed ex quanta virtute agit, non tam studiose pensatur. si fuerit fortis, dives, pulcer, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigatur; quam pauper sit spiritu, quam patiens et mitis, quam devotus et internus, a multis tacetur. natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit. illa frequenter fallitur, ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

XXXII. DE ABNEGATIONE SUI, ET ABDICATIONE OMNIS CUPIDITATIS.

FILI, non potes perfectam possidere libertatem, nisi totaliter abneges temet ipsum: compediti sunt omnes proprietarii, et sui ipsius amatores, cupidi, curiosi, gyrovagi, quaerentes semper mollia, non quae Iesu Christi, sed hoc saepe fingentes et componentes, quod non stabit. peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum. tene breve et consummatum verbum: dimitte omnia, et invenies omnia: relinque cupidinem, et reperies requiem. hoc

mente pertracta: et cum impleveris, intelliges omnia. Domine, hoc non est opus unius diei, nec ludus parvulorum: imo in hoc brevi includitur omnis perfectio Religiosorum. Fili, non debes averti, nec statim dejici, audita via perfectorum, sed magis ad sublimiora provocari; et ad minus ad haec ex desiderio suspirare. utinam sic tecum esset, et ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum pure stares, et ejus quem tibi praeposui, Patris: tunc mihi valde placeres, et tota vita tua in gaudio et pace transiret. adhuc multa habes ad relinquendum: quae nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires quod postulas. suadeo tibi emere a me aurum ignitum, ut locuples fias, id est, caelestem sapientiam, omnia infima conculcantem. postpone terrenam sapientiam, omnem humanam et propriam complacentiam. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis et altis, in rebus humanis. nam valde vilis et parva, ac pene oblivioni tradita videtur, vera caelestis sapientia; non sapiens alta de se, nec magnificari quaerens in terra: quam multi ore tenus praedicant, sed vita longe dissentiunt: ipsa tamen est pretiosa margarita, a multis abscondita.

XXXIII. DE INSTABILITATE CORDIS, ET DE INTENTIONE FINALI AD DEUM HABENDA.

FILI, noli credere affectui tuo: qui nunc est, cito mutabitur in aliud. quamdiu vixeris, mutabilitati subjectus es, etiam nolens: ut modo laetus, modo tristis; modo pacatus, modo turbatus; nunc devotus, nunc indevotus; nunc studiosus, nunc acediosus; nunc gravis, nunc levis inveniaris. sed stat super haec mutabilia sapiens et bene doctus in spiritu; non attendens, quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis; sed ut tota intentio mentis ejus ad debitum et optatum proficiat finem. nam sic poterit unus et idem inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo, per tot varios eventus, ad me impraetermisse directo. Quanto autem purior fuerit intentionis oculus, tanto constantius inter diversas itur procellas. sed in multis caligat oculus purae intentionis: respicitur enim cito in aliquod delectabile, quod occurrit. nam et raro totus liber quis invenitur a naevo propriae exquisitionis. sic Judaei olim venerant in Bethaniam, ad Martham et Mariam: non propter Iesum tantum, sed et ut Lazarum viderent. mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex et rectus,

atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

XXXIV. QUOD AMANTI SAPIT DEUS SUPER OMNIA, ET IN OMNIBUS.

Ecce Deus meus, et omnia. quid volo amplius, et quid felicius desiderare possum? ô sapidum et dulce verbum! sed amanti verbum, non mundum, nec ea quae in mundo sunt. Deus meus, et omnia. intelligenti, satis dictum est: et saepe repetere, jucundum est amanti. te siquidem praesente, jucunda sunt omnia: te autem absente, fastidiunt cuncta. tu facis cor tranquillum, et pacem magnam, laetitiamque festivam. tu facis bene sentire de omnibus, et in omnibus te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere; sed si debet gratum esse et bene sapere, oportet gratiam tuam adesse, et condimento tuae sapientiae condiri. Cui tu sapis, quid ei recte non sapiet? et cui tu non sapis, quid ei ad jucunditatem esse poterit? sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes, et qui carnem sapiunt: quia ibi plurima vanitas, et hic mors invenitur. qui autem te per contemptum mundanorum, et carnis mortificationem sequuntur, vere sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur. istis sapit Deus: et quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem

referunt sui conditoris. dissimilis tamen, et multum dissimilis sapor creatoris et creaturae, aeternitatis et temporis, lucis increatae et lucis illuminatae. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi, penetrantem omnia cordis mei intima. purifica, laetifica, clarifica, et vivifica spiritum meum, cum suis potentiis, ad inhaerendum tibi jubilosis excessibus. ô quando veniet haec beata et desiderabilis hora, ut tua me saties praesentia, et sis mihi omnia in omnibus? quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit. adhuc (proh dolor!) vivit in me vetus homo, non est totus crucifixus, non est perfecte mortuus. adhuc concupiscit fortiter contra spiritum, bella movet intestina, nec regnum animae patitur esse quietum. Sed tu, qui dominaris potestati maris, et motum fluctuum ejus mitigas, exsurge, adjuva me. dissipa gentes quae bella volunt: contere eas in virtute tua. ostende, quaeso, magnalia tua, et glorificetur dextera tua: quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te, Domine Deus meus.

XXXV. QUOD NON EST SECURITAS A TENTATIONE IN HAC VITA.

FILI, numquam securus es in hac vita: sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria. inter hostes versaris, et

a dextris et a sinistris impugnaris. si ergo non uteris undique scuto patientiae, non eris diu sine vulnere. insuper, si non ponis cor tuum fixe in me, cum mera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere, nec ad palmam pertingere beatorum. oportet te ergo viriliter omnia pertransire, et potenti manu uti adversus objecta. nam vincenti datur manna, et torpenti relinquitur multa miseria. Si quaeris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad aeternam requiem? non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam. quaere veram pacem, non in terris, sed in caelis, non in hominibus, nec in ceteris creaturis, sed in Deo solo. pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet, et dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliationes, confusiones, correctiones et despectiones. haec juvant ad virtutem, haec probant Christi tironem; haec fabricant caelestem coronam. ego reddam mercedem aeternam pro brevi labore, et infinitam gloriam pro transitoria confusione. Putas tu, quod semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales? Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates, et tentationes varias, magnasque desolationes. sed patienter sustinuerunt se in omnibus, et magis confisi sunt Deo, quam sibi;

sciententes quia non sunt condignae passiones hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam. vis tu statim habere, quod multi post multas lacrymas et magnos labores vix obtinuerunt? exspecta Dominum; viriliter age, et confortare: noli diffidere, noli discedere; sed corpus et animam expone constanter pro gloria Dei. ego reddam plenissime; ego tecum ero in omni tribulatione.

XXXVI. CONTRA VANA HOMINUM JUDICIA.

FILI, jacta cor tuum firmiter in Domino, et humanum ne metuas judicium, ubi te conscientia pium reddit et insontem. bonum est et beatum taliter pati, nec hoc erit grave humili cordi, et Deo magis quam sibi ipsi confidenti. multi multa loquuntur, et ideo parva fides est adhibenda. sed et omnibus satis esse, non est possibile, etsi Paulus omnibus studuit in Domino placere, et omnibus omnia factus est; tamen etiam pro minimo duxit, quod ab humano die judicatus fuit. Egit satis pro aliorum aedificatione et salute, quantum in se erat et poterat: sed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel non despiceretur, cohibere non potuit. ideo totum Deo commisit, qui totum noverat: et patientia ac humilitate, contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendosa cogitantium, atque pro libitu suo

quaeque jactantium, se defendit. respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum. Quis tu, ut timeas a mortali homine? hodie est, et cras non comparet. Deum time, et hominum terrores non expavesces. quid potest aliquis in te verbis, aut injuriis? sibi potius nocet, quam tibi: nec poterit judicium Dei effugere, quicumque est ille. tu habe Deum prae oculis, et noli contendere verbis querulosis. quod si ad praesens tu videris succumbi, et confusionem pati, quam non meruisti: ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam; sed ad me potius respice in caelum, qui potens sum eripere ab omni confusione et injuria, et unicuique reddere secundum opera sua.

XXXVII. DE PURA ET INTEGRA RESIGNATIONE SUI, AD OBTINENDAM CORDIS LIBERTATEM.

Fili, relinque te, et invenies me. sta sine electione, et omni proprietate; et lucraberis semper. nam et adjicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris, nec resumpseris. Domine, quoties me resignabo, et in quibus me relinquam? Semper, et omni hora: sicut in parvo, sic et in magno. nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo. alioquin, quomodo poteris esse meus,

et ego tuus; nisi fueris ab omni propria voluntate intus et foris spoliatus? quanto celerius hoc agis, tanto melius habebis: et quanto plenius et sincerius, tanto mihi plus placebis, et amplius lucraberis. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione: non enim plene Deo confidunt, ideo sibi providere satagunt. quidam etiam primo totum offerunt, sed postea tentatione pulsati, ad propria redeunt, ideo minime in virtute proficiunt. hi ad veram puri cordis libertatem, et jucundae familiaritatis meae gratiam, non pertingent; nisi integra resignatione, et quotidiana sui immolatione prius facta; sine qua non stat, nec stabit unio fruitiva. Dixi tibi saepissime, et nunc iterum dico: relinque te, resigna te, et frueris magna interna pace. da totum pro toto; nil exquire, nil repete: sta pure et inhaesitanter in me, et habebis me. eris liber in corde, et tenebrae non conculcabunt te. ad hoc conare, hoc ora, hoc desidera; ut ab omni proprietate possis exspoliari, et nudus nudum Iesum sequi; tibi mori, et mihi aeternaliter vivere. tunc deficient omnes vanae phantasiae, conturbationes iniquae, et curae superfluae. tunc etiam recedet immoderatus timor, et inordinatus amor morietur.

XXXVIII. DE BONO REGIMINE IN EXTERNIS, ET RECURSU AD DEUM IN PERICULIS.

Fili, ad istud diligenter tendere debes, ut in omni loco, et actione, seu occupatione externa, sis intimus liber et tui ipsius potens, et sint omnia sub te, et tu non sub eis: ut sis dominus actionum tuarum et rector, non servus, nec emptitius, sed magis exemptus verusque Hebraeus, in sortem ac libertatem transiens filiorum Dei: qui stant super praesentia, et speculantur aeterna: qui transitoria sinistro intuentur oculo, et dextro caelestia: quos temporalia non trahunt ad inhaerendum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene serviendum: prout ordinata sunt a Deo, et instituta a summo opifice, qui nil inordinatum in sua reliquit creatura. Si etiam in omni eventu stas, non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa vel audita: sed mox in qualibet causa intras cum Moyse in tabernaculum, ad consulendum Dominum: audies nonnumquam divinum responsum, et redies instructus de multis praesentibus et futuris. semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum, pro dubiis et quaestionibus solvendis; fugitque ad orationis adjutorium, pro periculis et improbitatibus hominum sublevandis. sic et tu confugere debes in cordis

tui secretarium, divinum intentius implorando suffragium. propterea namque Josue et filii Israël a Gabaonitis leguntur decepti: quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

XXXIX. QUOD HOMO NON SIT IMPORTUNUS IN NEGOTIIS.

FILI, committe mihi semper causam tuam, ego bene disponam in tempore suo. exspecta ordinationem meam, et senties inde profectum. Domine, satis libenter tibi omnes res committo; quia parum potest cogitatio mea proficere. utinam non multum adhaererem futuris eventibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem! Fili, saepe homo rem aliquam vehementer agitat, quam desiderat; sed cum ad eam pervenerit, aliter sentire incipit: quia affectiones circa idem, non sunt durabiles, sed magis de uno ad aliud impellunt. non est ergo minimum, etiam in minimis se ipsum relinquere. Verus profectus hominis, est abnegatio sui ipsius: et homo abnegatus, valde liber est et securus. sed antiquus hostis omnibus bonis adversans, a tentatione non cessat, sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit praecipitare incau-

tum. vigilate, et orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.

XL. QUOD HOMO NIHIL BONI EX SE HABET, ET DE NULLO GLORIARI POTEST.

DOMINE, quid eſt homo, quod memor *es* ejus; aut filius hominis, quia viſitas eum? quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam? Domine, quid poſſum conqueri, ſi me deſeris? aut quid juſte obtendere poſſum, ſi quod peto, non feceris? certe hoc in veritate cogitare poſſum, et dicere: Domine, nihil ſum, nihil poſſum, nihil boni ex me habeo; ſed in omnibus deficio, et ad nihil ſemper tendo. et niſi a te fuero adjutus, et interius informatus, totus efficior tepidus et diſſolutus. Tu autem, Domine, ſemper idem ipſe es, et permanes in aeternum ſemper bonus, juſtus, et ſanctus, bene, juſte, ac ſancte agens omnia, et diſponens in ſapientia. ſed ego, qui ad defectum ſum magis pronus, quam ad profectum, non ſum ſemper in uno ſtatu perdurans: quia ſeptem tempora mutantur ſuper me. verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, et manum porrexeris adjutricem: quia tu ſolus ſine humano ſuffragio poteris auxiliari; et in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diverſa non mutetur, ſed in te uno cor meum convertatur, et quieſcat. Unde,

si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere, sive propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, qua compellor, te quaerere, quia non est homo qui me consoletur; tunc possem merito de gratia tua sperare, et de dono novae consolationis exultare. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescumque mihi bene succedit. ego autem vanitas et nihilum ante te, inconstans homo et infirmus. unde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari? numquid de nihilo? et hoc vanissimum est. vere inanis gloria, mala pestis, vanitas maxima: quia a vera trahit gloria, et caelesti spoliat gratia. dum enim homo complacet sibi, displicet tibi; dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus. Est autem vera gloria et exultatio sancta, gloriari in te, et non in se: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te. laudetur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum. tu gloria mea, tu exultatio cordis mei. in te gloriabor et exultabo tota die; pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis. Quaerant Judaei gloriam, quae ab invicem est: ego hanc requiram, quae a solo Deo est. omnis quidem gloria humana, omnis homo temporalis, omnis altitudo mundana, aeternae gloriae tuae

comparata, vanitas est et stultitia. ô veritas mea et misericordia mea, Deus meus, Trinitas beata! tibi soli laus, honor, virtus, et gloria, per infinita seculorum secula.

XLI. DE CONTEMPTU OMNIS TEMPORALIS HONORIS.

Fili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari et elevari, te autem despici et humiliari. erige cor tuum ad me in caelum, et non contristabit te contemptus hominum in terris. Domine, in caecitate sumus, et vanitate cito seducimur. si recte me inspicio, numquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec juste habeo conqueri adversum te. quia autem frequenter et graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura. mihi igitur juste debetur confusio et contemptus; tibi autem laus, honor, et gloria. et nisi me ad hoc praeparavero, quod velim libenter ab omni creatura despici et relinqui, atque penitus nihil videri, non possum interius pacificari et stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque plene tibi uniri.

XLII. QUOD PAX NON EST PONENDA IN HOMINIBUS.

FILI, si ponis pacem tuam cum aliqua persona, propter tuum sentire et convivere, instabilis eris et implicatus. sed si recursum habes ad semper viventem et manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens. in me debet amici dilectio stare: et propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, et multum carus in hac vita. sine me non valet, nec durabit amicitia: nec est vera et munda dilectio, quam ego non copulo. ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio. tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit. tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit; et plus sibi ipsi vilescit. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gratia Spiritus sancti, cor humile semper quaerit. si scires te perfecte annihilare, atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magna gratia emanare. quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi adspectus Creatoris. disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere.

quantumcumque modicum ſit, ſi inordinate diligitur et reſpicitur, retardat a ſummo, et vitiat.

XLIII. CONTRA VANAM ET SECULAREM SCIENTIAM.

Fili, non te moveant pulcra et ſubtilia hominum dicta. non enim eſt regnum Dei in ſermone, ſed in virtute. attende verba mea, quae corda accendunt, et mentes illuminant; inducunt compunctionem, et variam ingerunt conſolationem. numquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut ſapientior poſſis videri. ſtude mortificationi vitiorum, quia hoc amplius tibi proderit, quam notitia multarum difficilium quaeſtionum. Cum multa legeris et cognoveris, ad unum ſemper oportet redire principium. ego ſum, qui doceo hominem ſcientiam: et clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine poſſit doceri. cui ego loquor, cito ſapiens erit, et multum in ſpiritu proficiet. vae eis qui multa curioſa ab hominibus inquirunt, et de via mihi ſerviendi parum curant. veniet tempus, quando apparebit Magiſter magiſtrorum Chriſtus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc eſt, ſingulorum examinaturus conſcientias. et tunc ſcrutabitur Jeruſalem in lucernis, et manifeſta erunt abſcondita tenebrarum, tacebuntque argumenta lingua-

rum. Ego ſum, qui humilem in puncto elevo mentem: ut plures aeternae veritatis capiat rationes, quam ſi quis decem annis ſtuduiſſet in ſcholis. ego doceo ſine ſtrepitu verborum, ſine confuſione opinionum, ſine faſtu honoris, ſine pugnatione argumentorum. ego ſum qui doceo terrena deſpicere, praeſentia faſtidire, aeterna quaerere, aeterna ſapere, honores fugere, ſcandala ſufferre, omnem ſpem in me ponere, extra me nil cupere, et ſuper omnia me ardenter amare. Nam quidam, amando me intime, didicit divina, et loquebatur mirabilia. plus profecit in relinquendo omnia, quam in ſtudendo ſubtilia. ſed aliis loquor communia, aliis ſpecialia: aliquibus in ſignis et figuris dulciter appareo, quibuſdam vero in multo lumine revelo myſteria. una vox librorum, ſed non omnes aeque informat: quia intus ſum doctor veritatis, ſcrutator cordis, cogitationum intellector, actionum promotor, diſtribuens ſingulis, ſicut dignum judicavero.

XLIV. DE NON ATTRAHENDO SIBI RES EXTERIORES.

FILI, in multis oportet te eſſe inſcium, et aeſtimare te tamquam mortuum ſuper terram, et cui totus mundus crucifixus ſit. multa etiam oportet ſurda aure pertranſire, et quae tuae pacis ſunt, magis cogitare. utilius eſt o-

culos a rebus diſplicentibus avertere, et unicuique ſuum ſentire relinquere, quam contentioſis ſermonibus deſervire. ſi bene ſteteris cum Deo, et ejus judicium adſpexeris, facilius te victum portabis. O Domine, quouſque venimus? ecce damnum defletur temporale, pro modico quaeſtu laboratur et curritur, et ſpirituale detrimentum in oblivionem tranſit, et vix ſero reditur. quod parum vel nihil prodeſt, attenditur; et quod ſumme neceſſarium eſt, negligenter praeteritur: quia totus homo ad externa defluit, et, niſi cito reſipiſcat, libens in exterioribus jacet.

XLV. QUOD OMNIBUS NON EST CREDENDUM: ET DE FACILI LAPSU VERBORUM.

DA mihi auxilium, Domine, de tribulatione, quia vana ſalus hominis. quam ſaepe ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi? quoties etiam ibi reperi, ubi minus praeſumpſi? vana ergo ſpes in hominibus, ſalus autem juſtorum in te, Deus. bendictus ſis, Domine Deus meus, in omnibus, quae accidunt nobis. infirmi ſumus et inſtabiles, cito fallimur et permutamur. Quis eſt homo, qui ita caute et circumſpecte in omnibus ſe cuſtodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat? ſed qui in te, Domine, confidit, ac ſimplici ex corde quaerit

non tam facile labitur. et si inciderit aliquam tribulationem, quocumque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut a te consolabitur: quia tu non deserès in te sperantem usque in finem. rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris. tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, et praeter te non est alter talis. O quam bene sapuit sancta illa anima, quae dixit: mens mea solidata est, et in Christo fundata! si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me solicitaret, nec verborum jacula moverent. quis omnia praevidere, quis praecavere futura mala sufficit? si praevisa saepe etiam laedunt, quid improvisa nisi graviter feriunt? sed quare mihi misero non melius providi? cur etiam tam facile aliis credidi? sed homines sumus, nec aliud quam fragiles homines sumus, etiamsi angeli a multis aestimamur et dicimur. cui credam, Domine? cui, nisi tibi? veritas es, quae non fallis nec falli potes. et rursum: omnis homo mendax, infirmus, instabilis, et labilis maxime in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur. Quam prudenter praemonuisti, cavendum ab hominibus: et quia inimici hominis, domestici ejus: nec credendum, si quis dixerit: ecce hic, aut ecce illic. doctus sum damno meo, et utinam ad cautelam majorem, et non ad insipientiam mihi. cautus esto (ait quidam) cautus

esto, serva apud te quod dico. et dum ego sileo, et absconditum credo, nec ille silere potest quod silendum petiit, sed statim prodit me et se, et abiit. ab hujusmodi fabulis et incautis hominibus protege me, Domine, ne in manus eorum incidam, nec umquam talia committam. verbum verum et stabile da in os meum, et linguam callidam fac a me. quod pati nolo, omnimodo cavere debeo. O quam bonum et pacificum de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari; paucis se ipsum revelare, te semper inspectorem cordis quaerere; nec omni vento verborum circumferri, sed omnia intima et externa, secundum placitum tuae voluntatis, optare perfici! quam tutum, pro conservatione caelestis gratiae, humanam fugere apparentiam, nec appetere quae foris admirationem videntur praebere; sed ea, tota sedulitate sectari, quae vitae emendationem dant et fervorem! quam multis nocuit virtus scita, ac praepropere laudata! quam sane profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quae tota tentatio fertur et militia!

XLVI. DE CONFIDENTIA IN DEO HABENDA, QUANDO INSURGUNT VERBORUM JACULA.

Fili, sta firmiter; et spera in me. quid enim sunt verba, nisi verba? per aërem vo-

fant, fed lapidem non laedunt. fi reus es, cogita quod libenter emendare te velis: fi nihil tibi confcius es, penfa quod velis libenter pro Deo hoc fuftinere. parum fatis eft, ut vel verba interdum fuftineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales. et quare tam parva tibi ad cor tranfeunt, nifi quia adhuc carnalis es, et homines, magis quam oportet, attendis? nam quia defpici metuis, reprehendi pro exceffibus non vis, et excufationum umbracula quaeris. Sed infpice te melius, et agnofces, quia vivit adhuc in te mundus, et vanus amor placendi hominibus. cum enim baffari refugis, et confundi pro defectibus, conftat utique, quod nec verus humilis fis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus. fed audi verbum meum, et non curabis decem millia verba hominum. ecce, fi cuncta contra te dicerentur, quae fingi malitiofiffime poffent: quid tibi nocerent, fi omnino tranfire permitteres, nec plufquam feftucam perpenderes? numquid vel unum capillum tibi extrahere poffent? Sed qui cor intus non habet, nec Deum prae oculis, faciliter verbo movetur vituperationis. qui autem in me confidit, nec proprio judicio ftare appetit, abfque humano terrore erit. ego enim fum judex, et cognitor omnium fecretorum: ego fcio, qualiter res acta eft; ego injuriantem novi, et fuftinentem. a me exiit verbum iftud, me permittente hoc accidit, ut

revelentur ex multis cordibus cogitationes. ego reum et innocentem judicabo, ſed occulto judicio utrumque ante probare volui. Teſtimonium hominum ſaepe fallit: meum judicium verum eſt, ſtabit, et non ſubvertetur. latet plerumque, et paucis ad ſingula patet: numquam tamen errat, nec errare poteſt, etiamſi oculis inſipientium non rectum videatur. ad me ergo currendum eſt in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio. juſtus enim non conturbabitur, quidquid a Deo ei acciderit. etiamſi injuſte aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit. ſed nec vane exultabit, ſi per alios rationabiliter excuſetur. penſat namque, quia ego ſum ſcrutans corda et renes, qui non judico ſecundum faciem et humanam apparentiam. nam ſaepe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile. Domine Deus, judex juſte, fortis et patiens, qui hominum noſti fragilitatem et pravitatem; eſto robur meum, et tota fiducia mea: non enim mihi ſufficit conſcientia mea. tu noſti, quod ego non novi: et ideo in omni reprehenſione humiliare me debui, et manſuete ſuſtinere. ignoſce quoque mihi propitius, quoties ſic non egi, et dona iterum gratiam amplioris ſufferentiae. melior eſt enim mihi tua copioſa miſericordia, ad conſecutionem indulgentiae; quam mea opinata juſtitia, pro defenſione latentis conſcientiae. etſi

nihil mihi conscius sum, tamen in hoc justificare me non possum: quia remota misericordia tua, non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

XLVII. QUOD OMNIA GRAVIA PRO AETERNA VITA SUNT TOLERANDA.

FILI, non te frangant labores quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te dejiciant usquequaque; sed mea promissio, in omni eventu te roboret et consoletur. ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram. non diu hic laborabis, nec semper gravaberis doloribus. exspecta paulisper, et videbis celerem finem malorum. veniet una hora, quando cessabit omnis labor et tumultus. modicum est, et breve, omne quod transit cum tempore. Age, quod agis: fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua. scribe, lege, canta, geme, tace, ora, sustine viriliter contraria: digna est his omnibus et majoribus praeliis vita aeterna. veniet pax in die una, quae nota est Domino: et erit non dies neque nox hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, et requies secura. non dices tunc: quis me liberabit de corpore mortis hujus? neque clamabis: heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! quoniam praecipitabitur mors, et salus erit indefectiva; anxietas nulla, ju-

cunditas beata, ſocietas dulcis et decora. O ſi vidiſſes Sanctorum in caelo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, et quaſi vita ipſa indigni putabantur: profecto te ſtatim humiliares uſque ad terram, et affectares potius omnibus ſubeſſe, quam uni praeeſſe: nec hujus vitae laetos dies concupiſceres, ſed magis pro Deo tribulari gauderes: et pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres. O ſi tibi haec ſaperent, et profunde ad cor tranſirent, quomodo auderes vel ſemel conqueri? nonne pro vita aeterna, cuncta laborioſa ſunt toleranda? non eſt parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei. leva igitur faciem tuam in caelum. ecce ego, et omnes Sancti mei mecum, qui in hoc ſeculo magnum habuere certamen, modo gaudent, modo conſolantur, modo ſecuri ſunt, modo requieſcunt, et ſine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

XLVIII. DE DIE AETERNITATIS, ET HUJUS VITAE ANGUSTIIS.

O SUPERNAE civitatis manſio beatiſſima! ô dies aeternitatis clariſſima; quam nox non obſcurat, ſed ſumma veritas ſemper irradiat; dies ſemper laeta, ſemper ſecura, et numquam ſtatum mutans in contraria! ô utinam dies illa illuxiſſet, et cuncta haec temporalia finem

accepiſſent! lucet quidem Sanctis perpetua claritate ſplendida, ſed non niſi a longe, et per ſpeculum, peregrinantibus in terra. Norunt caeli cives, quam gaudioſa ſit illa: gemunt exules filii Hevae, quod amara et taedioſa ſit iſta. dies hujus temporis parvi et mali, pleni doloribus et anguſtiis: ubi homo multis peccatis inquinatur, multis paſſionibus irretitur, multis timoribus ſtringitur, multis curis diſtenditur, multis curioſitatibus diſtrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egeſtate cruciatur. O quando finis horum malorum? quando liberabor a miſera ſervitute vitiorum? quando memorabor, Domine, tui ſolius? quando ad plenum laetabor in te? quando ero ſine omni impedimento in vera libertate, ſine omni gravamine mentis et corporis? quando erit pax ſolida, pax imperturbabilis et ſecura, pax intus et foris, pax ex omni parte firma? Ieſu bone, quando ſtabo ad videndum te? quando contemplabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus? ô quando ero tecum in regno tuo, quod praeparaſti dilectis tuis ab aeterno? relictus ſum pauper et exulans in terra hoſtili, ubi bella quotidiana, et infortunia maxima. Conſolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te ſuſpirat omne deſiderium meum. nam onus mihi totum eſt,

quidquid hic mundus offert ad solatium. desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere. opto inhaerere caelestibus, sed deprimunt res temporales, et immortificatae passiones. mente omnibus rebus superesse volo, carne autem invite subesse cogor. sic ego homo infelix mecum pugno, et factus sum mihimet ipsi gravis, dum spiritus sursum, et caro quaerit esse deorsum. O quid intus patior, dum mente caelestia tracto, et mox carnalium turba occurrit oranti! Deus meus, ne elongeris a me, neque declines in ira a servo tuo. fulgura coruscationem tuam, et dissipa eas; emitte sagittas tuas, et conturbentur omnes phantasiae inimici. recollige sensus meos ad te: fac me oblivisci omnium mundanorum: da cito abjicere et contemnere phantasmata vitiorum. succurre mihi, aeterna veritas, ut nulla me moveat vanitas. adveni, caelestis suavitas, et fugiat a facie tua omnis impuritas. ignosce quoque mihi, et misericorditer indulge, quoties praeter te aliud in oratione revolvo. confiteor etenim vere, quia valde distracte me habere consuevi. nam ibi multoties non sum, ubi corporaliter sto aut sedeo; sed ibi magis sum, quo cogitationibus feror. ibi sum, ubi cogitatio mea est. ibi est frequenter cogitatio mea, ubi est quod amo. hoc mihi cito occurrit, quod naturaliter delectat, aut ex usu placet. Unde tu, veritas, aperte dixisti: ubi enim est thesaurus tuus,

ibi est et cor tuum. si caelum diligo, libenter de caelestibus penso. si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo, et de adversitatibus ejus tristor. si carnem diligo, quae carnis sunt, saepe imaginor. si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector. quaecumque enim diligo, de his libenter loquor, et audio, atque talium imagines mecum ad domum reporto. sed beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit: qui naturae vim facit, et concupiscentias carnis fervore spiritus crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat, dignusque sit angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris et intus exclusis.

XLIX. DE DESIDERIO AETERNAE VITAE: ET QUANTA SINT CERTANTIBUS BONA PROMISSA.

FILI, cum tibi desiderium aeternae beatitudinis desuper infundi sentis, et de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis; dilata cor tuum, et omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe. redde amplissimas supernae bonitati gratias, quae tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardenter excitat, potenter sublevat, ne proprio pondere ad terrena labaris. neque enim

hoc cogitatu tuo aut conatu accipis, ſed ſola dignatione ſupernae gratiae et divini reſpectus: quatenus in virtutibus et majori humilitate proficias, et ad futura certamina te praepares, mihique toto cordis affectu adhaerere, ac ferventi voluntate ſtudeas deſervire. Fili, ſaepe ignis ardet, ſed ſine fumo flamma non aſcendit. ſic et aliquorum deſideria ad caeleſtia flagrant, et tamen a tentatione carnalis affectus liberi non ſunt. idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam deſideranter ab eo petunt. tale eſt et tuum ſaepe deſiderium, quod inſinuaſti fore tam importunum. non enim eſt hoc purum et perfectum, quod propria commoditate eſt infectum. Pete, non quod tibi eſt delectabile et commodum, ſed quod mihi eſt acceptabile atque honorificum: quia ſi recte judicas, meam ordinationem tuo deſiderio et omni deſiderato praeferre debes, ac ſequi. novi deſiderium tuum, et frequentes gemitus audivi. jam velles eſſe in libertate gloriae filiorum Dei: jam te delectat domus aeterna et caeleſtis patria gaudio plena: ſed nondum venit hora iſta: ſed eſt adhuc aliud tempus, ſcilicet tempus belli, tempus laboris et probationis. optas ſummo repleri bono: ſed non potes hoc aſſequi modo. ego ſum; exſpecta me (dicit Dominus), donec veniat regnum Dei. Probandus es adhuc in terris, et in multis exercitandus. conſolatio tibi interdum dabitur,

ſed copioſa ſatietas non concedetur. confortare igitur, et eſto robuſtus, tam in agendo quam in patiendo naturae contraria. oportet te novum induere hominem, et in alterum virum mutari. oportet te ſaepe agere, quod non vis; et quod vis, oportet relinquere. quod aliis placet, proceſſum habebit: quod tibi placet, ultra non proficiet. quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur. petent alii, et accipient: tu petes, nec impetrabis. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur. aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utile judicaberis. propter hoc natura quandoque contriſtabitur; et magnum, ſi ſilens portaveris. in his et ſimilibus multis, probari ſolet fidelis Domini ſervus, qualiter ſe abnegare, et in omnibus frangere quiverit. vix eſt aliquid tale, in quo tantumdem mori indiges, ſicut videre et pati quae voluntati tuae adverſa ſunt: maxime autem, cum diſconvenientia, et quae minus utilia tibi apparent, fieri jubentur. et quia non audes reſiſtere altiori poteſtati, ſub dominio conſtitutus; ideo durum tibi videtur, ad nutum alterius ambulare, et omne proprium ſentire omittere. Sed penſa, fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque praemium nimis magnum: et non habebis inde gravamen, ſed fortiſſimum patientiae tuae ſolamen. nam et pro modica hac voluntate, quam nunc ſponte

deſeris, habebis ſemper voluntatem tuam in caelis. ibi quippe invenies omne quod volueris, omne quod deſiderare poteris. ibi aderit tibi totius facultas boni, ſine timore amittendi. ibi voluntas tua una ſemper mecum, nil cupiet extraneum vel privatum. ibi nullus reſiſtet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit; ſed cuncta deſiderata ſimul erunt praeſentia, totumque affectum tuum reficient, et adimplebunt uſque ad ſummum. ibi reddam gloriam pro contumelia perpeſſa; pallium laudis, pro moerore; pro loco noviſſimo, ſedem regni in ſecula. ibi apparebit fructus obedientiae, gaudebit labor poenitentiae, et humilis ſubjectio coronabitur glorioſe. Nunc ergo inclina te humiliter ſub omnium manibus: nec ſit tibi curae, quis hoc dixerit vel juſſerit. ſed hoc magnopere curato, ut ſive Praelatus, ſeu junior, aut aequalis, aliquid a te expoſcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, et ſincera voluntate ſtudeas adimplere. quaeret alius hoc, alius illud: glorietur ille in illo, et iſte in iſto, laudeturque millies mille: tu autem nec in iſto, nec in illo, ſed in tui ipſius gaude contemptu, et in mei ſolius beneplacito ac honore. hoc optandum eſt tibi, ut, ſive per vitam, ſive per mortem, Deus ſemper in te glorificetur.

L. QUALITER HOMO DESOLATUS SE DEBET IN MANUS DEO OFFERRE.

Domine Deus, ſancte Pater, ſis nunc et in aeternum benedictus; quia ſicut vis, ſic factum eſt: et quod facis, bonum eſt. laetetur in te ſervus tuus, non in ſe, nec in aliquo alio: quia tu ſolus laetitia vera, tu ſpes mea et corona mea, tu gaudium meum et honor meus, Domine. quid habet ſervus tuus, niſi quod a te accepit, etiam ſine merito ſuo? tua ſunt omnia, quae dediſti et quae feciſti. pauper ſum, et in laboribus meis a juventute mea: et contriſtatur anima mea nonnumquam uſque ad lacrymas, quandoque etiam conturbatur ad ſe, propter imminentes paſſiones. Deſidero pacis gaudium, pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine conſolationis a te paſcuntur. ſi das pacem, ſi gaudium ſanctum infundis, erit anima ſervi tui plena modulatione, et devota in laude tua: ſed ſi te ſubtraxeris, ſicut ſaepiſſime ſoles, non poterit currere viam mandatorum tuorum; ſed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non eſt illi ſicut heri et nudiustertius, quando ſplendebat lucerna tua ſuper caput ejus, et ſub umbra alarum tuarum protegebatur a tentationibus irruentibus. Pater juſte et ſemper laudande, venit hora, ut probetur ſervus tuus. Pater amande, dignum

est, ut hac hora patiatur pro te aliquid servus tuus. Pater perpetue venerande, venit hora, quam ab aeterno praesciebas affuturam: ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus: paululum vilipendatur, humilietur, et deficiat coram hominibus, passionibus conteratur et languoribus: ut iterum tecum in aurora novae lucis resurgat, et in caelestibus clarificetur. Pater sancte, tu sic ordinasti, et sic voluisti: et hoc factum est, quod ipse praecepisti. Haec est enim gratia ad amicum tuum, pati et tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque, et a quocumque, id permiseris fieri. sine consilio et providentia tua, et sine causa, nihil fit in terra. bonum mihi, Domine, quod humiliasti me: ut discam justificationes tuas, et omnes elationes cordis atque praesumptiones abjiciam. utile mihi, quod confusio cooperuit faciem meam: ut te potius, quam homines, ad consolandum requiram. didici etiam ex hoc, inscrutabile judicium tuum expavescere: qui affligis justum cum impio, sed non sine aequitate et justitia. Gratias tibi ago, quia non pepercisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores, et immittens angustias foris et intus. non est qui me consoletur, ex omnibus quae sub caelo sunt, nisi tu, Domine Deus meus, caelestis medicus animarum: qui percutis et sanas, deducis ad inferos et reducis. disci-

plina tua super me, et virga tua ipsa me docebit. Ecce, Pater dilecte, in manibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuae me inclino. percute dorsum meum, et collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam, tortuositatem meam. fac me pium et humilem discipulum, sicut bene facere consuevisti; ut ambulem ad omnem nutum tuum. tibi me, et omnia mea, ad corrigendum commendo: melius est, hic corripi, quam in futuro. tu scis omnia et singula, et nil te latet in humana conscientia. antequam fiant, nosti ventura; et non opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his quae geruntur in terra. tu scis, quid expedit ad profectum meum, et quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam. fac mecum desideratum beneplacitum tuum, et ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius, nec clarius, quam tibi soli notam. Da mihi, Domine, scire, quod sciendum est; hoc amare, quod amandum est; hoc laudare, quod tibi summe placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit. non me sinas secundum visionem oculorum exteriorum judicare, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare: sed in judicio vero de visibilibus et spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere. Falluntur saepe hominum sensus

in judicando: falluntur et amatores seculi, visibilia tantummodo amando. quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine major? fallax fallacem, vanus vanum, caecus caecum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat: et veraciter magis confundit, dum inaniter laudat. nam quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est, et non amplius, ait humilis sanctus Franciscus.

LI. QUOD HUMILIBUS INSISTENDUM EST OPERIBUS, CUM DEFICITUR A SUMMIS.

FILI, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere; sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere; et onus corruptibilis vitae, etiam invite, et cum taedio, portare. quamdiu mortale corpus geris, taedium senties, et gravamen cordis. oportet ergo saepe in carne de carnis onere gemere: eo quod non vales spiritualibus studiis et divinae contemplationi indesinenter inhaerere. Tunc expedit tibi ad humilia et exteriora opera confugere, et in bonis actibus te recreare: adventum meum et supernam visitationem firma confidentia exspectare: exilium tuum, et ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum a me visiteris, et ab omnibus anxie-

tatibus libereris. nam faciam te laborum oblivisci, et interna quiete perfrui. expandam coram te prata scripturarum; ut, dilatato corde, currere incipias viam mandatorum meorum. et dices; non sunt condignae passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis.

LII. QUOD HOMO NON REPUTET SE CONSOLATIONE DIGNUM, SED MAGIS VERBERIBUS REUM.

DOMINE, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: et ideo juste mecum agis, quando me inopem et desolatum relinquis. si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem. unde nihil dignus sum, quam flagellari et puniri: quia graviter et saepe te offendi, et in multis valde deliqui. ergo vera pensata ratione, nec minima sum dignus consolatione. sed tu clemens et misericors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum divitias bonitatis tuae in vasa misericordiae, etiam praeter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum. tuae enim consolationes, non sunt sicut humanae confabulationes. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam caelestem consolationem? ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad

vitia pronum, et ad emendationem pigrum fuisse. verum est, et negare non possum. si aliter dicerem, tu stares contra me, et non esset qui defenderet. quid merui pro peccatis meis, nisi infernum, et ignem aeternum? in veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio et contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. et licet hoc aegre audiam; tamen adversum me, pro veritate, peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare. Quid dicam reus, et omni confusione plenus? non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: peccavi, Domine, peccavi; miserere mei, ignosce mihi. sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam, et opertam mortis caligine. quid tam maxime a reo et misero peccatore requiris, nisi ut conteratur, et humiliet se pro delictis suis? in vera contritione et cordis humiliatione nascitur spes veniae, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tuetur homo a futura ira; et occurrunt sibi mutuo, in osculo sancto, Deus et poenitens anima. Humilis peccatorum contritio, acceptabile tibi est, Domine, sacrificium; longe suavius odorans in conspectu tuo, quam thuris incensum. haec est gratum etiam unguentum, quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor contritum et humiliatum numquam despexisti. ibi est locus refugii a

facie irae inimici. ibi emendatur et abluitur, quidquid aliunde contractum est et inquinatum.

LIII. QUOD GRATIA DEI NON MISCETUR TERRENA SAPIENTIBUS.

FILI, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus nec consolationibus terrenis. abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiae, si optas ejus infusionem suscipere. pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem; sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, et puram conscientiam. totum mundum nihil aestima; Dei vacationem omnibus exterioribus antepone. non enim poteris mihi vacare, et in transitoriis pariter delectari. a notis et a caris oportet elongari, et ab omni temporali solatio mentem tenere privatam. sic obsecrat B. Apostolus Petrus, ut tamquam advenas et peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo! sed sic segregatum cor habere ab omnibus, aeger necdum capit animus; nec animalis homo novit interni hominis libertatem. attamen si vere velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis quam propinquis; et a nemine magis cavere, quam a se

ipſo. ſi temet ipſum perfecte viceris, cetera facilius ſubjugabis. perfecta victoria eſt, de ſemet ipſo triumphare. qui enim ſemetipſum ſubjectum tenet, ut ſenſualitas rationi, et ratio in cunctis obediat mihi; hic vere victor eſt ſui, et dominus mundi. Si ad hunc apicem ſcandere gliſcis, oportet viriliter incipere, et ſecurim ad radicem ponere, ut evellas et deſtruas occultam inordinatam inclinationem ad te ipſum, et ad omne privatum et materiale bonum. ex hoc vitio, quod homo ſemet ipſum nimis inordinate diligit, pene totum pendet, quidquid radicaliter vincendum eſt: quo devicto et ſubacto malo, pax magna et tranquillitas erit continuo. ſed quia pauci ſibi ipſis perfecte mori laborant, nec plene extra ſe tendunt, propterea in ſe implicati remanent, nec ſupra ſe in ſpiritu elevari poſſunt. qui autem libere mecum ambulare deſiderat, neceſſe eſt, ut omnes pravas et inordinatas affectiones ſuas mortificet, atque nulli creaturae, privato amore, concupiſcenter inhaereat.

LIV. DE DIVERSIS MOTIBUS NATURAE ET GRATIAE.

FILI, diligenter adverte motus naturae et gratiae, quia valde contrarie et ſubtiliter moventur: et vix, niſi a ſpirituali et intimo illuminato homine, diſcernuntur. omnes qui-

dem bonum appetunt, et aliquid boni in suis dictis vel factis praetendunt; ideo sub specie boni multi falluntur. Natura callida est, et multos trahit, illaqueat, et decipit, et se semper pro fine habet: sed Gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat, fallacias non praetendit, et omnia pure propter Deum agit, in quo et finaliter requiescit. Natura invite vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari: Gratia vero studet mortificationi propriae, resistit sensualitati, quaerit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi; sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari, sed sub Deo semper vivere, stare, et esse; atque propter Deum omni humanae creaturae humiliter parata est inclinari. Natura pro suo commodo laborat; et quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit: Gratia autem, non quid sibi utile et commodosum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat. Natura libenter honorem et reverentiam accipit: Gratia vero omnem honorem et gloriam Deo fideliter attribuit. Natura confusionem timet et contemptum: Gratia autem gaudet pro nomine Iesu pati contumeliam. Natura otium amat et quietem corporalem: Gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem. Natura quaerit habere curiosa et pulcra, abhorret vilia et grossa: Gratia vero simplicibus delectatur et humilibus, aspera non

aſpernatur, nec vetuſtis refugit indui pannis. Natura reſpicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, triſtatur de damno, irritatur levi injuriae verbo: ſed Gratia attendit aeterna, non inhaeret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur; quia theſaurum ſuum et gaudium in caelo, ubi nil perit, conſtituit. Natura cupida eſt, et libentius accipit quam donat, amat propria et privata: Gratia autem pia eſt et communis, vitat ſingularia, contentatur paucis, beatius dare judicat, quam accipere. Natura inclinat ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates et diſcurſus: ſed Gratia trahit ad Deum et ad virtutes, renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis deſideria, reſtringit evagationes, erubeſcit in publico apparere. Natura libenter aliquod ſolatium habet externum, in quo delectetur ad ſenſum: ſed Gratia in ſolo Deo quaerit conſolari, et in ſummo bono ſuper omnia viſibilia delectari. Natura totum agit propter lucrum et commodum proprium, nihil gratis facere poteſt, ſed aut aequale, aut melius, aut laudem, vel favorem, pro benefactis conſequi ſperat; et multum ponderari ſua geſta et dona concupiſcit: Gratia vero nil temporale quaerit; nec aliud praemium, quam Deum ſolum pro mercede poſtulat; nec amplius de temporalibus neceſſariis deſiderat, niſi quantum haec ſibi ad aſſecutionem aeternorum valeant de-

ſervire. Natura gaudet de amicis multis et propinquis, gloriatur de nobili loco, et ortu generis; arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit ſibi ſimilibus: Gratia autem et inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur, nec locum, nec ortum natalium reputat, niſi virtus major ibi fuerit; favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam potenti; congaudet veraci, non fallaci; exhortatur ſemper bonos meliora chariſmata aemulari, et Filio Dei per virtutes aſſimilari. Natura de defectu et moleſtia cito conqueritur: Gratia conſtanter fert inopiam. Natura omnia ad ſe reflectit, pro ſe certat et arguit: Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant: nihil boni ſibi adſcribit, nec arroganter praeſumit; non contendit, nec ſuam ſententiam aliis praefert; ſed in omni ſenſu et intellectu, aeternae ſapientiae ac divino examini ſe ſubmittit. natura appetit ſcire ſecreta, et nova audire; vult exterius apparere, et multa per ſenſus experiri; deſiderat agnoſci, et agere unde laus et admiratio procedit: ſed Gratia non curat nova nec curioſa percipere; quia totum hoc de vetuſtate corruptionis eſt ortum, cum nihil novum et durabile ſit ſuper terram. docet itaque ſenſus reſtringere, vanam complacentiam et oſtentationem devitare, laudanda et digne miranda humiliter abſcondere, et de omni re, et in omni ſcientia, utilitatis fructum, atque Dei laudem et ho-

norem quaerere. non vult se nec sua praedicari, sed Deum in donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera caritate largitur. Haec Gratia supérnaturale lumen, et quoddam Dei speciale donum est, et proprie electorum signaculum, et pignus salutis aeternae: quae hominem de terrenis ad caelestia amanda sustollit, et de carnali spiritualem efficit. quanto igitur Natura amplius premitur et vincitur, tanto major Gratia infunditur; et quotidie novis visitationibus interior homo, secundum imaginem Dei, reformatur.

LV. DE CORRUPTIONE NATURAE, ET EFFICACIA GRATIAE DIVINAE.

DOMINE Deus meus, qui me creasti ad imaginem et similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti tam magnam, et necessariam ad salutem, ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata, et in perditionem. sentio enim in carne mea legem peccati, contradicentem legi mentis meae, et captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardenter infusa. Opus est gratia tua, et magna gratia, ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua: nam per primum hominem Adam lapsa, et vitiata per peccatum, in omnes

homines poena hujus maculae descendit: ut ipsa natura, quae bene et recta a te condita fuit, pro vitio jam et infirmitate corruptae naturae ponatur, eo quod motus ejus sibi relictus, ad malum et inferiora trahit. nam modica vis, quae remansit, est tamquam scintilla quaedam latens in cinere. haec est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni et mali, veri falsique distantiam, licet impotens sit adimplere omne quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum, potiatur. Hinc est, Deus meus, quod condelector legi tuae secundum interiorem hominem, sciens mandatum tuum fore bonum, justum et sanctum, arguens etiam omne malum, et peccatum fugiendum. carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio, quam rationi: quod velle bonum mihi adjacet, perficere autem non invenio. hinc saepe multa bona propono, sed quia gratia deest ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi resistentia resilio et deficio. hinc accidit, quod viam perfectionis agnosco, et qualiter agere debeam, clare satis video; sed propriae corruptionis pondere pressus, ad perfectiora non assurgo. O quam maxime est mihi necessaria, Domine, tua gratia, ad inchoandum bonum, ad proficiendum, et ad perficiendum! nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum in te, confortante me gratia. ô vere

caeleſtis gratia, ſine qua nulla ſunt propria merita, nulla quoque dona naturae ponderanda! nihil artes, nihil divitiae, nihil pulcritudo vel fortitudo, nihil ingenium vel eloquentia, valent apud te, Domine, ſine gratia. nam dona naturae, bonis et malis ſunt communia: electorum autem proprium donum eſt gratia ſive dilectio; qua inſigniti, digni habentur vita aeterna. tantum eminet haec gratia, ut nec donum prophetiae, nec ſignorum operatio, nec quantalibet alta ſpeculatio, aliquid aeſtimentur ſine ea. ſed neque fides, neque ſpes, neque aliae virtutes, tibi acceptae ſunt ſine caritate et gratia. O beatiſſima gratia, quae pauperem ſpiritu, virtutibus divitem facis; et divitem multis bonis, humilem corde reddis! veni, deſcende ad me, reple me mane conſolatione tua, ne deficiat prae laſſitudine et ariditate mentis anima mea. obſecro, Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: ſufficit enim mihi gratia tua, ceteris non obtentis, quae deſiderat natura. ſi fuero tentatus et vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua. ipſa fortitudo mea, ipſa conſilium confert et auxilium. cunctis hoſtibus potentior eſt, et ſapientior univerſis ſapientibus. Magiſtra eſt veritatis, doctrix diſciplinae, lumen cordis, ſolamen preſſurae, fugatrix triſtitiae, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum. quid ſum ſine ea,

nisi aridum lignum, et stipes inutilis ad ejiciendum? tua ergo me, Domine, gratia semper et praeveniat et sequatur, ac bonis operibus jugiter praestet esse intentum, per Iesum Christum Filium tuum. amen.

LVI. QUOD NOS IPSOS ABNEGARE, ET CHRISTUM IMITARI DEBEMUS PER CRUCEM.

FILI, quantum a te vales exire, tantum in me poteris transire. sicut nihil foris concupiscere, internam pacem facit; sic se interius relinquere, Deo conjungit. volo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea, sine contradictione et querela. sequere me: ego sum via, veritas, et vita. sine via, non itur; sine veritate, non cognoscitur; sine vita, non vivitur. ego sum via, quam sequi debes; veritas, cui credere debes; vita, quam sperare debes. ego sum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis. ego sum via rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata. si manseris in via mea, cognosces veritatem; et veritas liberabit te, et apprehendes vitam aeternam. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. si vis veritatem cognoscere; crede mihi. si vis perfectus esse, vende omnia. si vis esse discipulus meus, abnega temet ipsum. si vis beatam vitam possidere, praesentem vitam contemne.

ſi vis exaltari in caelo, humilia te in mundo. ſi vis regnare mecum, porta crucem mecum. ſoli enim ſervi crucis inveniunt viam beatitudinis, et verae lucis. Domine Ieſu, quia arcta erat vita tua, et mundo deſpecta, dona mihi te cum mundi deſpectu imitari. non enim major eſt ſervus domino ſuo, nec diſcipulus ſupra magiſtrum. exerceatur ſervus tuus in vita tua, quia ibi eſt ſalus mea, et ſanctitas vera. quidquid extra eam lego, vel audio, non me recreat, nec delectat plene. Fili, quia haec ſcis, et legiſti omnia; beatus eris, ſi feceris ea. qui habet mandata mea, et ſervat ea, ipſe eſt qui diligit me; et ego diligam eum, et manifeſtabo ei me ipſum; et faciam eum conſedere mecum in regno Patris mei. Domine Ieſu, ſicut dixiſti et promiſiſti, ſic utique fiat, et mihi promereri contingat. ſuſcepi, ſuſcepi de manu tua crucem; portabo, et portabo eam uſque ad mortem, ſicut impoſuiſti mihi. vere, vita boni monachi, crux eſt, ſed dux paradiſi. inceptum eſt, retro abire non licet, nec relinquere oportet. Eia, fratres, pergamus ſimul, Ieſus erit nobiſcum. propter Ieſum ſuſcepimus hanc crucem: propter Ieſum perſeveremus in cruce. erit adjutor noſter, qui eſt dux noſter, et praeceſſor. en rex noſter ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis. ſequamur viriliter, nemo metuat terrores; ſimus parati mori forti-

ter in bello, nec inferamus crimen gloriae noſtrae, ut fugiamus a cruce.

LVII. QUOD HOMO NON SIT NIMIS DEJECTUS, QUANDO IN ALIQUOS LABITUR DEFECTUS.

Fili, magis placent mihi patientia et humilitas in adverſis, quam multa conſolatio et devotio in proſperis. ut quid te contriſtat parvum factum contra te dictum? ſi amplius fuiſſet, commoveri non debuiſſes. ſed nunc permitte tranſire; non eſt primum, nec novum; nec ultimum erit, ſi diu vixeris. ſatis virilis es, quamdiu nil obviat adverſi. bene etiam conſulis, et alios noſti roborare verbis; ſed cum ad januam tuam venit repentina tribulatio, deficis conſilio et robore. attende magnam fragilitatem tuam, quam ſaepius experiris in modicis objectis: tamen pro ſalute tua iſta fiunt, cum haec et ſimilia contingunt. Pone, ut melius noſti, ex corde: et ſi te tetigit, non tamen dejiciat, nec diu implicet. ad minus ſuſtine patienter, ſi non potes gaudenter. etiam ſi minus libenter audis, et indignationem ſentis, reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli ſcandalizentur. cito conquieſcet commotio excitata, et dolor internus revertente dulcorabitur gratia. adhuc vivo ego (dicit Dominus) juvare te paratus, et ſolito

amplius consolari; si confisus fueris mihi, et devote invocaveris. Animae aequior esto, et ad majorem sustinentiam accingere. non est totum frustratum, si te saepius percipis tribulatum, vel graviter tentatum. homo es, et non Deus: caro es, non Angelus. quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit angelo in caelo, et primo homini in paradiso? ego sum qui moerentes erigo sospitate: et suam cognoscentes infirmitatem, ad meam proveho divinitatem. Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel et favum ori meo. quid facerem in tantis tribulationibus et angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus? dummodo tandem ad portum salutis perveniam, quid curae est, quae et quanta passus fuero? da finem bonum: da felicem ex hoc mundo transitum. memento mei, Deus meus, et dirige me recto in itinere in regnum tuum. amen.

LVIII. DE ALTIORIBUS REBUS ET OCCULTIS JUDICIIS DEI NON SCRUTANDIS.

FILI, caveas disputare de altis materiis, et de occultis Dei judiciis: cur iste sic relinquitur, et ille ad tantam gratiam assumitur: cur etiam iste tantum affligitur, et ille tam eximie exaltatur. ista omnem humanam fa-

cultatem excedunt: nec ad investigandum judicium divinum, ulla ratio praevalet, vel disputatio. quando ergo haec tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetae: justus es, Domine, et rectum judicium tuum; et illud; judicia Domini vera, justificata in semet ipsa. judicia mea metuenda sunt, non discutienda; quia humano intellectui sunt incomprehensibilia. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis major fuerit in regno caelorum. talia generant saepe lites et contentiones inutiles: nutriunt quoque superbiam et vanam gloriam: unde oriuntur invidiae et dissensiones, dum iste illum Sanctum, et alius alium conatur superbe praeferre. talia autem velle scire et investigare, nullum fructum afferunt, sed magis Sanctis displicent: quia non sum Deus dissensionis, sed pacis; quae pax magis in humilitate vera, quam in propria exaltatione consistit. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu, sed humano potius quam divino. ego sum qui cunctos condidi Sanctos; ego donavi gratiam, ego praestiti gloriam. ego novi singulorum merita; ego praeveni eos in benedictionibus dulcedinis meae. ego praescivi dilectos ante secula; ego eos elegi de mundo, non ipsi me praelegerunt. ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam.

ego perduxi eos per tentationes varias. ego infudi consolationes magnificas, ego dedi perseverantiam, ego coronavi eorum patientiam. Ego primum et novissimum agnosco: ego omnes inaestimabili dilectione amplector. ego laudandus sum in omnibus Sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum, et honorandus in singulis, quos sic gloriose magnificavi et praedestinavi, sine ullis praecedentibus propriis meritis. qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; quia pusillum et magnum ego feci. et qui derogat alicui Sanctorum, derogat et mihi, et ceteris omnibus in regno caelorum. omnes unum sunt per caritatis vinculum: idem sentiunt, idem volunt, et omnes in unum se diligunt. Adhuc autem (quod multo altius est) plus me, quam se et sua merita, diligunt. nam supra se rapti, et extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo et fruitive quiescunt. nihil est, quod eos avertere possit aut deprimere: quippe qui aeterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis caritatis. taceant igitur carnales et animales homines de Sanctorum statu disserere, qui non norunt nisi privata gaudia diligere. demunt et addunt, pro sua inclinatione, non prout placet aeternae veritati. In multis est ignorantia; eorum maxime, qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione spirituali diligere norunt.

multum adhuc naturali affectu, et humana amicitia, ad hos vel ad illos trahuntur: et sicut in inferioribus se habent, ita et de caelestibus imaginantur. sed est distantia incomparabilis, quae imperfecti cogitant, et quae illuminati viri per revelationem supernam speculantur. Cave ergo, fili, de istis curiose tractare, quae tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage et intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri. et si quispiam sciret, quis alio sanctior esset, vel major haberetur in regno caelorum: quid ei haec notitia prodesset, nisi se ex hac cogitatione coram me humiliaret, et in majorem nominis mei laudem exsurgeret? multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, et virtutum suarum parvitate cogitat, et quam longe a perfectione Sanctorum distat: quam is, qui de eorum majoritate vel parvitate disputat. melius est, Sanctos devotis precibus et lacrymis exorare, et eorum gloriosa suffragia humili mente implorare, quam eorum secreta vana inquisitione perscrutari. Illi bene et optime contentantur; si homines scirent contentari, et vaniloquia sua compescere. non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi, quoniam ipsis cuncta ex infinita caritate mea donavi. tanto amore divinitatis, et gaudio superfluenti replentur; ut nihil eis desit gloriae, nihilque possit deesse felicitatis.

omnes Sancti, quanto altiores in gloria, tanto humiliores in se ipsis, et mihi viciniores et dilectiores existunt. ideoque habes scriptum: quia mittebant coronas suas ante Deum, et ceciderunt in facies suas coram Agno, et adoraverunt viventem in secula seculorum. Multi quaerunt, quis major sit in regno Dei; qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari. magnum est, vel minimum esse in caelo, ubi omnes magni sunt: quia omnes filii Dei vocabuntur et erunt. minimus erit in mille, et peccator centum annorum morietur. cum enim quaererent discipuli, quis major esset in regno caelorum; tale audierunt responsum: nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum. quicumque ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in regno caelorum. Vae eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur: quoniam humilis janua regni caelestis, eos non admittet intrare. vae etiam divitibus, qui habent hic consolationes suas: quia pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris ejulantes: gaudete humiles, et exultate pauperes, quia vestrum est regnum Dei; si tamen in veritate ambulatis.

LIX. QUOD OMNIS SPES ET FIDUCIA IN SOLO DEO EST FIGENDA.

DOMINE, quae eſt fiducia mea, quam in hac vita habeo? aut quod majus ſolatium meum, ex omnibus apparentibus ſub caelo? nonne tu, Domine Deus meus, cujus miſericordiae non eſt numerus? ubi mihi bene fuit ſine te? aut quando male eſſe potuit praeſente te? malo pauper eſſe propter te, quam dives ſine te. eligo potius tecum in terra peregrinari, quam ſine te caelum poſſidere. ubi tu, ibi caelum: atque ibi mors et infernus, ubi tu non es. tu mihi in deſiderio es: et ideo poſt te gemere, clamare et exorare neceſſe eſt. in nullo denique poſſum plene confidere, qui in neceſſitatibus auxilietur opportunius, niſi in te ſolo Deo meo. tu es ſpes mea, tu fiducia mea; tu conſolator meus, et fideliſſimus in omnibus. Omnes, quae ſua ſunt, quaerunt: tu ſalutem meam, et profectum meum, ſolummodo praetendis, et omnia in bonum mihi convertis. etiam ſi variis tentationibus et adverſitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille dilectos tuos probare conſueviſti. in qua probatione non minus diligi debes et laudari, quam ſi cae-

lestibus consolationibus me repleres. In te ergo, Domine Deus, pono totam spem meam et refugium: in te omnem tribulationem et angustiam meam constituo; quia totum infirmum et instabile invenio, quidquid extra te conspicio. non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adjuvare poterunt, nec prudentes consiliarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus et amoenus contutari; si tu ipse non assistas, juves, confortes, consoleris, instruas, et custodias. Omnia namque, quae ad pacem videntur esse, et felicitatem habendam, te absente nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt. finis ergo omnium bonorum, et altitudo vitae, et profunditas eloquiorum tu es: et in te super omnia sperare, fortissimum solatium servorum tuorum. ad te sunt oculi mei, in te confido, Deus meus, misericordiarum Pater. benedic et sanctifica animam meam benedictione caelesti, ut fiat habitatio sancta tua, et sedes aeternae gloriae tuae, nihilque in templo tuae dignitatis inveniatur, quod oculos tuae majestatis offendat. secundum magnitudinem bonitatis tuae, et multitudinem miserationum tuarum, respice in me, et exaudi orationem pauperis servi tui, longe exulantis in regione umbrae mortis. protege et conserva animam

ſervuli tui, inter tot diſcrimina vitae incorruptibilis; ac comitante gratia tua, dirige per viam pacis, ad patriam perpetuae claritatis. amen.

EXPLICIT LIBER DE INTERNA CONSOLATIONE.

DE IMITATIONE CHRISTI,

LIBER QUARTUS.

DE SACRAMENTO.

DEVOTA EXHORTATIO AD SACRAM COMMUNIONEM.

VOX CHRISTI.

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis, et ego reficiam vos, dicit Dominus. panis, quem ego dabo, caro mea eſt, pro mundi vita. accipite et comedite, hoc eſt Corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. qui manducat meam carnem, et bibit meum ſanguinem, in me manet, et ego in illo. verba, quae ego locutus ſum vobis, ſpiritus et vita ſunt.

CAPUT I.

CUM QUANTA REVERENTIA CHRISTUS SIT SUSCIPIENDUS.

VOX DISCIPULI.

HAEC ſunt verba tua, Chriſti veritas aeterna, quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco conſcripta. quia ergo tua ſunt, et vera, gratanter mihi et fideliter cuncta ſunt accipienda. tua ſunt, et tu ea protuliſti: et mea quoque ſunt, quia pro ſalute mea ea ediſiſti. libenter ſuſcipio ea ex ore tuo, ut arctius inſerantur cordi meo. excitant me verba tantae pietatis, plena dulcedinis et dilectionis: ſed terrent me delicta propria, et ad capienda tanta myſteria, me reverberat impura conſcientia. provocat me dulcedo verborum tuorum, ſed onerat multitudo vitiorum. Jubes, ut fiducialiter ad te accedam, ſi tecum velim habere partem: et ut immortalitatis accipiam alimoniam, ſi aeternam cupiam obtinere vitam et gloriam. venite, inquis, ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis, et ego reficiam vos. ô dulce et amicabile verbum in aure peccatoris, quod tu, Domine Deus meus, egenum et pauperem invitas ad Communionem tui ſanctiſſimi Corporis! ſed quis ego ſum, Domine, ut ad

te praeſumam accedere? ecce, caeli caelorum te non capiunt; et tu dicis, Venite ad me omnes. Quid ſibi vult iſta piiſſima dignatio, et tam amicabilis invitatio? quomodo auſus ero venire, qui nihil boni mihi conſcius ſum, unde poſſim praeſumere? quomodo te introducam in domum meam, qui ſaepius offendi benigniſſimam faciem tuam? reverentur Angeli et Archangeli, metuunt ſancti et juſti: et tu dicis, Venite ad me omnes! niſi tu, Domine, hoc diceres, quis verum eſſe crederet? et niſi tu juberes, quis accedere attentaret? Ecce, Noë, vir juſtus, in arcae fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis ſalvaretur: et ego quomodo me potero una hora praeparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia ſumam? Moyſes, famulus tuus magnus, et ſpecialis amicus tuus, arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam et mundiſſimo veſtivit auro, ut tabulas Legis in ea reponeret: et ego putrida creatura, audebo te conditorem legis, ac vitae datorem, tam facile ſuſcipere? Salomon, ſapientiſſimus Regum Iſraël, templum magnificum ſeptem annis in laudem nominis tui aedificavit: et octo diebus feſtum dedicationis ejus celebravit: mille hoſtias pacificas obtulit: et Arcam foederis, in clangore buccinae, et jubilo, in locum ſibi praeparatum, ſolenniter collocavit. et ego infelix et pauperrimus hominum, quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expen-

dere devote novi horam? et utinam vel ſemel digne fere mediam! O mi Deus, quantum illi, ad placendum tibi, agere ſtuduerunt! heu, quam puſillum eſt quod ago! quam breve expleo tempus, cum me ad communicandum diſpono! raro totus collectus, rariſſime ab omni diſtractione purgatus. et certe in tua ſalutari Deitatis praeſentia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura: quia non Angelum, ſed Angelorum Dominum, ſuſcepturus ſum hoſpitio. Eſt tamen valde magna diſtantia inter Arcam foederis cum ſuis reliquiis, et mundiſſimum Corpus tuum cum ſuis ineffabilibus virtutibus; inter legalia illa ſacrificia, futurorum praefigurativa, et veram Corporis tui hoſtiam, omnium antiquorum ſacrificiorum completivam. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardeſco praeſentiam? cur non majori me praeparo ſolicitudine ad tua ſancta ſumenda: quando illi antiqui ſancti Patriarchae et Prophetae, Reges quoque et Principes, cum univerſo populo, tantum devotionis demonſtrarunt affectum erga cultum divinum? Saltavit devotiſſimus Rex David coram Arca Dei totis viribus, recolens beneficia olim indulta Patribus: fecit diverſi generis organa, Pſalmos edidit, et cantari inſtituit cum laetitia, cecinit et ipſe frequenter in cithara, Spiritus ſancti afflatus gratia; docuit populum Iſraël toto corde Deum laudare, et

ore consono diebus singulis benedicere et praedicare. si tanta agebatur tunc devotio, ac divinae laudis exstitit recordatio, coram Arca testamenti; quanta nunc mihi, et omni populo Christiano, habenda est reverentia et devotio in praesentia Sacramenti, in sumptione excellentissimi Corporis Christi! Currunt multi ad diversa loca, pro visitandis reliquiis Sanctorum: et mirantur auditis gestis eorum, ampla aedificia templorum inspiciunt, et osculantur sericis et auro involuta sacra ossa ipsorum. et ecce, tu praesens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus sanctorum, creator hominum, et Dominus Angelorum. saepe in talibus videndis curiositas est hominum, et novitas invisorum, et modicus reportatur emendationis fructus, maxime ubi est tam levis, sine vera contritione, discursus. hic autem in Sacramento altaris totus praesens es, Deus meus, homo Christus Iesus: ubi et copiosus percipitur aeternae salutis fructus, quotiescumque fueris digne ac devote susceptus. ad istud vero non trahit levitas aliqua, nec curiositas, aut sensualitas; sed firma fides, devota spes, et sincera caritas. O invisibilis conditor mundi Deus, quam mirabiliter agis nobiscum! quam suaviter et gratiose cum electis tuis disponis, quibus temet ipsum in Sacramento sumendum proponis! hoc namque omnem intellectum superat: hoc specialiter devotorum corda trahit, et

accendit affectum. ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam, et virtutis amorem, frequenter recipiunt. O admirabilis et abscondita gratia Sacramenti! quam norunt tantum Christi fideles: infideles autem, et peccatis servientes, experiri non possunt. in hoc Sacramento confertur spiritualis gratia, et reparatur in anima virtus amissa: et per peccatum deformata, redit pulcritudo. tanta est aliquando haec gratia, ut ex plenitudine collatae devotionis, non tantum mens, sed et debile corpus, vires sibi praestitas sentiat ampliores. Dolendum tamen valde et miserandum super tepiditate et negligentia nostra, quod non majori affectione trahimur ad Christum sumendum: in quo tota spes salvandorum consistit, et meritum. ipse enim est sanctificatio nostra, et redemptio: ipse consolatio viatorum, et Sanctorum aeterna fruitio. dolendum itaque valde, quod multi tam parum hoc salutare mysterium advertunt, quod caelum laetificat, et mundum conservat universum. heu caecitas, et duritia cordis humani, tam ineffabile donum non magis attendere, et ex quotidiano usu etiam ad inadvertentiam defluere! Si enim hoc sanctissimum Sacramentum in uno tantum celebraretur loco, et ab uno tantum consecraretur sacerdote in mundo; quanto putas desi-

derio ad illum locum, et ad talem Dei ſacerdotem homines afficerentur, ut divina myſteria celebrari viderent? nunc autem multi facti ſunt ſacerdotes, et in multis locis offertur Chriſtus; ut tanto major appareat gratia, et dilectio Dei ad hominem, quanto latius eſt ſacra Communio diffuſa per orbem. gratias tibi, Ieſu bone, paſtor aeterne, qui nos pauperes et exules dignatus es pretioſo Corpore et Sanguine tuo reficere: et ad haec myſteria percipienda, etiam proprii oris tui alloquio invitare, dicendo; Venite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis, et ego reficiam vos.

II. QUOD MAGNA BONITAS ET CARITAS DEI IN SACRAMENTO HOMINI EXHIBETUR.

VOX DISCIPULI.

Super bonitate tua et magna miſericordia tua, Domine, confiſus, accedo aeger ad Salvatorem, eſuriens et ſitiens ad fontem vitae, egenus ad Regem caeli, ſervus ad Dominum, creatura ad Creatorem, deſolatus ad meum pium conſolatorem. ſed unde hoc mihi, ut venias ad me? quid ego ſum, ut praeſtes mihi te ipſum? quomodo audet peccator coram te apparere? et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire? tu noſti ſervum

tuum, et scis, quia nil boni in se habet, unde hoc illi praestes. confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, et gratias ago propter nimiam caritatem. propter temet ipsum enim hoc facis, non propter mea merita; ut bonitas tua mihi magis innotescat, caritas amplior ingeratur, et humilitas perfectius commendetur. quia ergo tibi hoc placet, et tu sic fieri jussisti, placet et mihi dignatio tua; et utinam iniquitas mea non obsistat! O dulcissime et benignissime Iesu! quanta tibi reverentia et gratiarum actio cum perpetua laude, pro susceptione sacri Corporis tui debetur, cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur? sed quid cogitabo in hac Communione, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo, et tamen devote suscipere desidero? quid cogitabo melius et salubrius, nisi me ipsum totaliter humiliando coram te, et tuam infinitam bonitatem exaltando supra me? laudo te, Deus meus, et exalto in aeternum. despicio me, et subjicio tibi, in profundum vilitatis meae. Ecce, tu Sanctus sanctorum, et ego sordes peccatorum. ecce tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere. ecce tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invitas ad convivium tuum. tu mihi dare vis caelestem cibum, et panem Angelorum, ad manducandum; non alium sane, quam te ipsum; panem vivum, qui de

caelo descendisti, et das vitam mundo. Ecce, unde dilectio procedit; qualis dignatio illucescit! quam magnae gratiarum actiones et laudes tibi pro his debentur! ó quam salutare et utile consilium tuum, cum istud instituisti! quam suave et jucundum convivium, cum te ipsum in cibum donasti! ó quam admirabilis operatio tua, Domine! quam potens virtus tua! quam ineffabilis veritas tua! dixisti enim, et facta sunt omnia: et hoc factum est, quod ipse jussisti. Mira res, et fide digna, ac humanum vincens intellectum! quod tu, Domine Deus meus, verus Deus et homo, sub modica specie panis et vini integer contineris, et sine consumptione a sumente manducaris. tu, Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis: conserva cor meum et corpus immaculatum; ut laeta et pura conscientia saepius tua valeam celebrare mysteria, et ad meam perpetuam accipere salutem; quae ad tuum praecipue honorem, et memoriale perenne, sanxisti et instituisti. Laetare, anima mea, et gratias age Deo, pro tam nobili munere et solatio singulari, in hac lacrymarum valle tibi relicto. nam quoties hoc mysterium recolis, et Christi Corpus accipis; toties tuae redemptionis opus agis, et particeps omnium meritorum Christi efficeris. caritas etenim Christi numquam minuitur, et magnitudo propitiationis ejus numquam ex-

hauritur, ideo nova ſemper mentis renovatione ad hoc diſponere te debes, et magnum ſalutis myſterium attenta conſideratione penſare. ita magnum, novum, et jucundum, tibi videri debet, cum celebras, aut Miſſam audis; ac ſi eodem die Chriſtus primum in uterum Virginis deſcendens, homo factus eſſet; aut in cruce pendens, pro ſalute hominum pateretur et moreretur.

III. QUOD UTILE SIT SAEPE COMMUNICARE.

VOX DISCIPULI.

Ecce, ego ad te venio, Domine, ut bene mihi ſit ex munere tuo, et laetificer in convivio ſancto tuo, quod paraſti in dulcedine tua pauperi, Deus. ecce, in te eſt totum, quod deſiderare poſſum et debeo; et tu ſalus mea et redemptio, ſpes et fortitudo, decus et gloria. laetifica ergo hodie animam ſervi tui, quoniam ad te, Domine Ieſu, animam meam levavi. deſidero te nunc devote ac reverenter ſuſcipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachaeo merear a te benedici, ac inter filios Abrahae computari. anima mea Corpus tuum concupiſcit, cor meum tecum uniri deſiderat. Trade te mihi, et ſufficit. nam praeter te, nulla conſolatio valet. ſine te eſſe nequeo; et ſine viſitatione tua

vivere non valeo. ideoque oportet me frequenter ad te accedere, et in remedium salutis meae recipere; ne forte deficiam in via, si fuero caelesti fraudatus alimonia. sic enim tu, misericordissime Iesu, praedicans populis, et varios curans languores, aliquando dixisti: nolo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via. age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti. tu es enim suavis refectio animae: et qui te digne manducaverit, particeps et heres erit aeternae gloriae. necessarium quidem mihi est, qui tam saepe labor et pecco, tam cito torpesco et deficio, ut per frequentes orationes, et confessiones, ac sacram Corporis tui perceptionem, me renovem, mundem, et accendam; ne forte diutius abstinendo, a sancto proposito defluam. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua; et nisi succurrat divina medicina, labitur homo mox ad pejora. retrahit ergo sancta Communio a malo: et confortat in bono. si enim modo tam saepe negligens sum et tepidus, quando communico aut celebro; quid fieret, si medelam non sumerem, et tam grande juvamen non quaererem? et licet omni die non sum aptus, nec ad celebrandum bene dispositus; dabo tamen operam, congruis temporibus divina percipere mysteria, ac tantae gratiae participem me praebere. nam haec est una principalis fidelis

animae consolatio, quam diu peregrinatur a te in mortali corpore, ut saepius memor Dei sui, dilectum suum devota suscipiat mente. O mira circa nos tuae pietatis dignatio, quod tu, Domine Deus, creator et vivificator omnium spirituum, ad pauperculam dignaris venire animam, et cum tota divinitate tua ac humanitate, ejus impinguare esuriem! ô felix mens, et beata anima, quae te Dominum Deum suum meretur devote suscipere, et in tua susceptione spirituali gaudio repleri! ô quam magnum suscipit Dominum, quam dilectum inducit hospitem, quam jucundum recipit socium, quam fidelem acceptat amicum, quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum prae omnibus dilectis, et super omnia desiderabilia amandum! sileant a facie tua (dulcissime dilecte meus) caelum et terra, et omnis ornatus eorum; quoniam quicquid laudis habeat ac decoris, ex dignatione tuae est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cujus sapientiae non est numerus.

IV. QUOD MULTA BONA PRAESTANTUR DEVOTE COMMUNICANTIBUS.

VOX DISCIPULI.

DOMINE Deus meus, praeveni servum tuum benedictionibus dulcedinis tuae, ut ad tuum magnificum Sacramentum digne ac devote merear accedere. excita cor meum in te, et a gravi corpore exue me. visita me in salutari tuo, ad gustandum in spiritu suavitatem tuam, quae in hoc Sacramento, tamquam in fonte, plenarie latet. illumina quoque oculos meos, ad intuendum tantum mysterium: et ad credendum illud indubitata fide, me robora. est enim operatio tua, non humana potentia; tua sacra institutio, non hominis adinventio. non enim ad haec capienda et intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quae Angelicam etiam subtilitatem transcendunt. quid ergo ego peccator indignus, terra et cinis, de tam alto sacro secreto potero investigare et capere? Domine, in simplicitate cordis mei, in bona firma fide, et in tua jussione, ad te cum spe ac reverentia accedo: et vere credo, quia tu praesens es hic in Sacramento, Deus et homo. vis ergo, ut te suscipiam, et me ipsum tibi in caritate uniam. unde tuam precor clementiam, et specialem

ad hoc imploro mihi donari gratiam ; ut totus in te liquefiam et amore pereffluam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam. est enim hoc altissimum et dignissimum Sacramentum, salus animae et corporis, medicina omnis spiritualis languoris; in quo vitia mea curantur, passiones frenantur, tentationes vincuntur aut minuuntur; gratia major infunditur; virtus incepta augetur, firmatur fides, spes roboratur, et caritas ignescit ac dilatatur. Multa namque bona largitus es, et adhuc saepius largiris in Sacramento, dilectis tuis devote communicantibus, Deus meus, susceptor animae meae, reparator infirmitatis humanae, et totius dator consolationis internae. nam multam ipsis consolationem adversus variam tribulationem infundis, et de imo dejectionis propriae ad spem tuae protectionis erigis, atque nova quadam gratia eos intus recreas et illustras: ut, qui anxii primum, et sine affectione se ante Communionem senserant; postea refecti cibo potuque caelesti, in melius se mutatos inveniant. quod idcirco cum electis tuis dispensanter agis, ut veraciter agnoscant, et patenter experiantur, quantum infirmitatis ex se ipsis habeant, et quid bonitatis ac gratiae ex te consequantur. quia ex semet ipsis frigidi, duri, et indevoti; ex te autem ferventes, alacres, et devoti esse merentur. quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens,

non modicum suavitatis inde reportat? aut quis juxta copiosum ignem stans, non parum caloris inde percipit? et tu fons es semper plenus et superabundans, ignis jugiter ardens, et numquam deficiens. Unde si mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen caelestis fistulae: ut saltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam sitim meam, et non penitus exarescam. et si necdum totus caelestis, et tam ignitus, ut Cherubim et Seraphim, esse possum; conabor tamen devotioni insistere, et cor meum praeparare, ut vel modicam divini incendii flammam, ex humili sumptione vivifici Sacramenti, conquiram. quidquid autem mihi deest, Iesu bone, Salvator sanctissime, tu pro me supple benigne ac gratiose, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens, Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor et premor; et non est qui adjuvet, non est qui liberet, et salvum faciat, nisi tu, Domine Deus, Salvator meus; cui committo me et omnia mea, ut me custodias, et perducas in vitam aeternam. suscipe me in laudem et gloriam nominis tui, qui Corpus tuum et Sanguinem in cibum et potum mihi parasti.

praesta, Domine Deus, salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui, crescat meae devotionis affectus.

V. DE DIGNITATE SACRAMENTI, ET STATU SACERDOTALI.

VOX DILECTI.

Si haberes Angelicam puritatem, et sancti Joannis Baptistae sanctitatem; non esses dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare. non enim hoc meritis debetur hominum, quod homo consecret et tractet Christi Sacramentum, et sumat in cibum panem Angelorum. grande mysterium, et magna dignitas Sacerdotum: quibus datum est, quod Angelis non est concessum! soli namque Sacerdotes rite in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi, et Corpus Christi consecrandi. Sacerdos quidem minister est Dei; utens verbo Dei, per jussionem et institutionem Dei: Deus autem ibi principalis est auctor, et invisibilis operator, cui subest omne quod voluerit, et paret omne quod jusserit. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti, in hoc excellentissimo Sacramento, quam proprio sensui, aut alicui signo visibili. ideoque cum timore et reverentia ad hoc opus est accedendum. attende tibi, et vide cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manus E-

piſcopi. ecce, Sacerdos factus es, et ad celebrandum conſecratus; vide nunc, ut fideliter et devote, in ſuo tempore, Deo ſacrificium offeras, et teipſum irreprehenſibilem exhibeas. non alleviaſti onus tuum, ſed arctiori jam alligatus es vinculo diſciplinae, et ad majorem teneris perfectionem ſanctitatis. Sacerdos omnibus virtutibus debet eſſe ornatus, et aliis bonae vitae exemplum praebere. ejus converſatio non cum popularibus et communibus hominum viis, ſed cum Angelis in caelo, aut cum perfectis viris in terra. Sacerdos ſacris veſtibus indutus, Chriſti vices gerit, ut Deum pro ſe et pro omni populo ſuppliciter et humiliter roget. habet ante ſe et retro Dominicae crucis ſignum, ad memorandam jugiter Chriſti Paſſionem. ante ſe crucem in caſula portat, ut Chriſti veſtigia diligenter inſpiciat, et ſequi ferventer ſtudeat. poſt ſe cruce ſignatus eſt, ut adverſa quaelibet ab aliis illata, clementer pro Deo tolleret. ante ſe crucem gerit, ut propria peccata lugeat; poſt ſe, ut aliorum etiam commiſſa per compaſſionem defleat, et ſe medium, inter Deum et peccatorem, conſtitutum eſſe ſciat: nec ab oratione et oblatione ſancta torpeſcat, donec gratiam et miſericordiam impetrare mereatur. quando Sacerdos celebrat, Deum honorat, Angelos laetificat, Eccleſiam aedificat, vivos adjuvat, defunctis requiem

praeſtat, et ſeſe omnium bonorum participem efficit.

VI. INTERROGATIO DE EXERCITIO ANTE COMMUNIONEM.

VOX DISCIPULI.

CUM tuam dignitatem, Domine, et meam vilitatem penſo, valde contremiſco, et in me ipſo confundor. ſi enim non accedo, vitam fugio; et ſi indigne me ingeſſero, offenſam incurro. quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus, et conſiliator in neceſſitatibus? Tu doce me viam rectam: propone breve aliquod exercitium, ſacrae Communioni congruum. utile eſt enim ſcire, qualiter ſcilicet devote ac reverenter tibi praeparare debeam cor meum, ad recipiendum ſalubriter tuum Sacramentum, ſeu etiam celebrandum tam magnum et divinum ſacrificium.

VII. DE DISCUSSIONE PROPRIAE CONSCIENTIAE, ET EMENDATIONIS PROPOSITO.

VOX DILECTI.

SUPER omnia, cum summa humilitate cordis et supplici reverentia, cum plena fide et pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum et sumendum, oportet Dei accedere Sacerdotem. diligenter examina conscientiam tuam; et pro posse tuo, vera contritione et humili confessione, eam munda et clarifica; ita ut nil grave habeas, aut scias, quod te remordeat, et liberum accessum impediat. habeas displicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, et pro quotidianis excessibus magis in speciali doleas et gemas. et, si tempus patitur, Deo in secreto cordis cunctas confitere passionum tuarum miserias. Ingemisce, et dole, quod adhuc ita carnalis sis et mundanus: tam immortificatus a passionibus: tam plenus concupiscentiarum motibus: tam incustoditus in sensibus exterioribus: tam saepe multis vanis phantasiis implicatus: tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora: tam levis ad risum et dissolutionem: tam durus ad fletum et compunctionem: tam promptus ad laxiora, et carnis commoda:

tam segnis ad rigorem et fervorem: tam curiosus ad nova audienda, et pulcra intuenda: tam remissus ad humilia et abjecta amplectenda: tam cupidus ad multa habenda: tam parcus ad dandum: tam tenax ad retinendum: tam inconsideratus in loquendo: tam incontinens in tacendo: tam incompositus in moribus: tam importunus in actibus: tam effusus super cibum: tam surdus ad Dei verbum: tam velox ad quietem: tam tardus ad laborem: tam vigilans ad fabulas: tam somnolentus ad vigilias sacras: tam festinus ad finem: tam vagus ad attendendum: tam negligens in Horis persolvendis: tam tepidus in celebrando: tam aridus in communicando: tam cito distractus: tam raro plene tibi collectus: tam subito commotus ad iram: tam facilis ad alterius displicentiam: tam pronus ad judicandum: tam rigidus ad arguendum: tam laetus ad prospera: tam debilis in adversis: tam saepe multa bona proponens, et modicum ad effectum perducens. His et aliis defectibus tuis, cum dolore et magna displicentia propriae infirmitatis, confessis ac deploratis, firmum statue propositum semper emendandi vitam tuam, et in melius proficiendi. deinde cum plena resignatione, et integra voluntate, offer te ipsum in honorem nominis mei in ara cordis tui holocaustum perpetuum; corpus tuum scilicet et animam mihi fideliter committendo: quatenus

et ſic digne merearis ad offerendum Deo ſacrificium accedere; et Sacramentum Corporis mei ſalubriter ſuſcipere. Non eſt enim oblatio dignior, et ſatisfactio major pro peccatis diluendis, quam ſe ipſum pure et integre, cum oblatione Corporis Chriſti, in Miſſa et in Communione Deo offerre. ſi fecerit homo quod in ſe eſt, et vere poenituerit; quotieſcumque pro venia et gratia ad me acceſſerit, Vivo ego, dicit Dominus, qui nolo mortem peccatoris, ſed magis ut convertatur et vivat: quoniam peccatorum ſuorum non recordabor amplius, ſed cuncta ſibi indulta erunt.

VIII. DE OBLATIONE CHRISTI IN CRUCE, ET PROPRIA RESIGNATIONE.

VOX DILECTI.

SICUT ego me ipſum, expanſis in cruce manibus, et nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri ſponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in ſacrificium divinae placationis tranſiret: ita debes et tu temet ipſum mihi voluntarie in oblationem puram et ſanctam, quotidie in Miſſa, cum omnibus viribus et affectibus tuis, quanto intimius vales, offerre. quid magis a te requiro, quam ut te ſtudeas mihi ex integro reſignare? quidquid praeter te ipſum das, nihil curo; quia non quaero datum tuum, ſed te. Sicut non

ſufficeret tibi omnibus habitis, praeter me: ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato. offer te mihi, et da te totum pro Deo, et erit accepta oblatio. ecce, ego me totum obtuli Patri pro te; dedi etiam totum Corpus meum et Sanguinem in cibum, ut totus tuus eſſem, et tu meus permaneres. ſi autem in te ipſo ſteteris, nec ſponte te ad voluntatem meam obtuleris, non eſt plena oblatio, nec integra erit inter nos unio. igitur omnia opera tua, praecedere debet ſpontanea tui ipſius in manus Dei oblatio, ſi libertatem conſequi vis et gratiam. ideo enim tam pauci illuminati et liberi intus efficiuntur, quia ſe ipſos ex toto abnegare neſciunt. eſt firma ſententia mea: niſi quis renuntiaverit omnibus, non poteſt meus eſſe diſcipulus. tu ergo, ſi optas meus eſſe diſcipulus, offer te ipſum mihi, cum omnibus affectibus tuis.

IX. QUOD NOS ET OMNIA NOSTRA DEO DEBEMUS OFFERRE, ET PRO OMNIBUS ORARE.

VOX DISCIPULI.

DOMINE, omnia tua ſunt, quae in caelo ſunt, et quae in terra. deſidero me ipſum tibi in ſpontaneam oblationem offerre, et tuus perpetue permanere. Domine, in ſimplicitate cordis mei offero me ipſum tibi hodie in

servum sempiternum, in obsequium, et in sacrificium laudis perpetuae. suscipe me cum hac sancta oblatione tui pretiosi Corporis, quam tibi hodie in praesentia Angelorum, invisibiliter assistentium, offero: ut sit pro me et pro cuncto populo tuo in salutem. Domine, offero tibi omnia peccata et delicta mea, quae commisi coram te, et sanctis Angelis tuis, a die quo primum peccare potui, usque ad horam hanc, super placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas et comburas igne caritatis tuae, et deleas universas maculas peccatorum meorum, et conscientiam meam ab omni delicto emundes, et restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi, omnia mihi plene indulgendo, et in osculum pacis me misericorditer assumendo. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea confitendo et lamentando, et tuam propitiationem incessanter deprecando? deprecor te, exaudi me propitius, ubi asto coram te, Deus meus. omnia peccata mea mihi maxime displicent, nolo ea umquam amplius perpetrare: sed pro eis doleo, et dolebo quamdiu vixero, paratus poenitentiam agere, et pro posse satisfacere. dimitte mihi, Deus, dimitte mihi peccata mea, propter nomen sanctum tuum: salva animam meam, quam pretioso Sanguine tuo redemisti. ecce committo me misericordiae tuae, resigno me manibus tuis. age mecum secundum bonitatem tuam, non secun-

dum meam malitiam et iniquitatem. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca et imperfecta; ut tu ea emendes et sanctifices; ut ea grata habeas, et accepta tibi facias, et semper ad meliora trahas, nec non ad beatum ac laudabilem finem, me pigrum, et inutilem homuncionem, perducas. Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque carorum meorum, et eorum qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt: et qui orationes et Missas pro se suisque omnibus dici a me desideraverunt et petierunt; sive in carne adhuc vivant, sive jam seculo defuncti sint; ut omnes sibi auxilium gratiae tuae, opem consolationis, protectionem a periculis, liberationem a poenis, advenire sentiant; et ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas laeti persolvant. Offero etiam tibi preces et hostias placationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo laeserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt; pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, et scandalizavi, verbis, factis, scienter vel ignoranter; ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra et mutuas offensiones. aufer, Domine, a cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram et disceptationem, et quidquid potest caritatem

laedere, et fraternam dilectionem minuere. miserere, miserere, Domine, misericordiam tuam poscentibus, da gratiam indigentibus: et fac nos tales existere, ut simus digni gratia tua perfrui, et ad vitam proficiamus aeternam. amen.

X. QUOD SACRA COMMUNIO DE FACILI NON EST RELINQUENDA.

VOX DILECTI.

FREQUENTER recurrendum est ad fontem gratiae et divinae misericordiae, ad fontem bonitatis et totius puritatis; quatenus a passionibus tuis et vitiis curari valeas, et contra universas tentationes et fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis. inimicus sciens fructum et remedium maximum in sacra Communione positum, omni modo et occasione nititur fideles et devotos, quantum praevalet, retrahere et impedire. Cum enim quidam sacrae Communioni se aptare disponunt; pejores satanae immissiones patiuntur. ipse nequam spiritus (ut in Iob scribitur) venit inter filios Dei, ut solita illos nequitia sua perturbet, aut timidos nimium reddat et perplexos: quatenus affectum eorum minuat, vel fidem impugnando auferat; si forte aut omnino Communionem relinquant, aut cum tepore accedant, sed non est quid-

quam curandum de versutiis et phantasiis illius, quantumlibet turpibus et horridis; sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda. contemnendus est miser et deridendus; nec propter insultus ejus et commotiones, quas suscitat, sacra est omittenda Communio. Saepe etiam impedit nimia solicitudo pro devotione habenda, et anxietas quaedam de confessione facienda. age secundum consilium sapientum, et depone anxietatem et scrupulum: quia gratiam Dei impedit, et devotionem mentis destruit. propter aliquam parvam turbationem vel gravitatem, sacram ne dimittas Communionem: sed vade citius confiteri, et omnes offensiones aliis libenter indulge. si vero tu aliquem offendisti, veniam humiliter precare, et Deus libenter indulgebit tibi. Quid prodest, diu tardare confessionem, aut sacram differre Communionem? expurga te cumprimis, exspue velociter venenum, festina accipere remedium, et senties melius, quam si diu distuleris. si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniet: et sic diu posses a Communione impediri, et magis ineptus fieri. quanto citius vales, a praesenti gravitate et inertia te excutias: quia nihil importat diu anxiari, diu cum turbatione transire, et ob quotidiana obstacula se a divinis sequestrare. imo plurimum nocet, diu Communionem protelare; nam et gravem torporem consuevit inducere. proh

dolor! quidam tepidi, et dissoluti, moras confitendi libenter accipiunt, et Communionem sacram idcirco differri cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur. Heu, quam modicam caritatem, et debilem devotionem habent, qui sacram Communionem tam faciliter postponunt! quam felix ille et Deo acceptus habetur, qui sic vivit, et in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus, et bene affectatus esset, si ei liceret, et sine nota agere posset. si quis interdum abstinet, humilitatis gratia, aut legitima impediente causa, laudandus est de reverentia. si autem torpor obrepserit, se ipsum excitare debet, et facere quod in se est; et Dominus aderit desiderio suo pro bona voluntate, quam specialiter respicit. Cum vero legitime praepeditus est, habebit semper bonam voluntatem, et piam intentionem communicandi, et sic non carebit fructu Sacramenti. potest enim quilibet devotus, omni die et omni hora, ad spiritualem Christi Communionem salubriter et sine prohibitione accedere: et tamen certis diebus et statuto tempore Corpus sui Redemptoris, cum affectuosa reverentia, Sacramentaliter debet suscipere, et magis laudem Dei et honorem praetendere, quam suam consolationem quaerere. nam toties mystice communicat, et invisibiliter reficitur, quoties incarnationis Christi mysterium passionemque devote

recolit, et in amore ejus accenditur. Qui aliter se non praeparat, nisi instante festo, vel consuetudine compellente, saepius imparatus erit. beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat. non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum cum quibus vivis. non debes aliis generare molestiam et taedium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem; et potius aliorum servire utilitati quam propriae devotioni vel affectui.

XI. QUOD CORPUS CHRISTI ET SACRA SCRIPTURA MAXIME SINT ANIMAE FIDELI NECESSARIA.

VOX DISCIPULI.

O DULCISSIME Domine Iesu, quanta est dulcedo devotae animae, tecum epulantis in convivio tuo: ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis! et mihi quidem dulce foret, in praesentia tua ex intimo affectu lacrymas fundere, et cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare. sed ubi est haec devotio? ubi lacrymarum sanctarum copiosa effusio? certe in conspectu tuo et sanctorum Angelorum tuorum totum cor meum ardere deberet, et ex gaudio

flere: habeo enim te in Sacramento vere praesentem, quamvis aliena specie occultatum. Nam in propria et divina claritate te conspicere, oculi mei ferre non possent; sed neque totus mundus in fulgore gloriae majestatis tuae subsisteret. in hoc ergo imbecillitati meae consulis, quod te sub Sacramento abscondis. habeo vere et adoro, quem Angeli adorant in caelo, sed ego adhuc interim in fide, illi autem in specie et sine velamine. me oportet contentum esse in lumine verae fidei, et in ea ambulare, donec aspiret dies aeternae claritatis, et umbrae figurarum inclinentur. cum autem venerit quod perfectum est, cessabit usus Sacramentorum; quia Beati in gloria caelesti non egent medicamine Sacramentali: gaudent enim sine fine in praesentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculantes; et de claritate in claritatem abyssalis Deitatis *transformati*, gustant Verbum Dei caro factum, sicut fuit ab initio et manet in aeternum. Memor horum mirabilium, grave mihi fit taedium, etiam quodlibet spirituale solatium: quia quamdiu Dominum meum aperte in sua gloria non video, pro nihilo duco omne quod in mundo conspicio et audio. testis es tu mihi, Deus, quod nulla res me potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu, Deus meus, quem desidero aeternaliter contemplari. sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate. ideo oportet ut me ponam

ad magnam patientiam, et me ipsum in omni desiderio tibi submittam. nam et Sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno caelorum exsultant, in fide et patientia magna, dum viverent, adventum gloriae tuae exspectabant. quod illi crediderunt, ego credo: quod illi speraverunt, ego spero: quo illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido. ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum. habebo etiam libros sanctos pro solatio et vitae speculo, atque super haec omnia, sanctissimum Corpus tuum pro singulari remedio et refugio. Duo namque mihi necessaria per-maxime sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita; in carcere corporis hujus detentus, duobus me egere fateor, cibo scilicet, et lumine. dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum ad refectionem mentis et corporis: et posuisti lucernam pedibus meis, verbum tuum. sine his duobus bene vivere non possem: nam verbum Dei, lux animae meae, et Sacramentum tuum, panis vitae. haec possunt etiam dici mensae duae, hinc et inde in gazophylacio sanctae Ecclesiae positae. una mensa est sacri altaris, habens panem sanctum, id est, Corpus Christi pretiosum: altera est divinae Legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, et firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt Sancta sanctorum, perducens. gratias tibi, Domine

Iesu, lux lucis aeternae, pro doctrinae sacrae mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas et apostolos, aliosque Doctores, ministrasti. Gratias tibi, Creator ac Redemptor hominum, qui, ad declarandam toti mundo caritatem tuam, coenam parasti magnam, in qua non agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus et Sanguinem, proposuisti manducandum; laetificans omnes fideles convivio sacro, et calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciae paradisi, et epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori. O quam magnum et honorabile est officium Sacerdotum, quibus datum est, Dominum majestatis, verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, et ceteris ministrare! ô quam mundae debent esse manus illae, quam purum os, quam sanctum corpus, quam immaculatum cor erit Sacerdotis; ad quem toties ingreditur auctor puritatis! ex ore Sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum et utile, procedere debet verbum, qui tam saepe Christi accipit Sacramentum. Oculi ejus simplices et pudici, qui Christi Corpus solent intueri. manus purae, et in caelum elevatae, quae Creatorem caeli et terrae solent contrectare. Sacerdotibus specialiter in Lege dicitur: Sancti estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester. Adjuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut, qui officium Sacerdotale sus-

cepimus, digne ac devote tibi in omni puritate et conscientia bona famulari valeamus. et si non possumus in tanta innocentia vitae conversari, ut debemus; concede nobis tamen digne flere mala quae gessimus: et in spiritu humilitatis, ac bonae voluntatis proposito, tibi ferventius de cetero deservire.

XII. QUOD MAGNA DILIGENTIA SE DEBEAT, COMMUNICATURUS CHRISTO, PRAEPARARE.

VOX DILECTI.

Ego sum puritatis amator, et dator omnis sanctitatis. ego cor purum quaero, et ibi est locus requietionis meae. para mihi coenaculum grande stratum, et faciam apud te Pascha cum discipulis meis. si vis, ut veniam ad te, et apud te maneam; expurga vetus fermentum, et munda cordis tui habitaculum. exclude totum seculum, et omnem vitiorum tumultum: sede tamquam passer solitarius in tecto, et cogita excessus tuos in amaritudine animae tuae. omnis namque amans suo dilecto amatori optimum et pulcerrimum praeparat locum, quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum. Scito tamen, te non posse satisfacere huic praeparationi ex merito tuae actionis, etiamsi per integrum annum te praepararres, et nihil aliud in men-

te haberes. ſed ex ſola pietate et gratia mea permitteris ad menſam meam accedere: ac ſi mendicus ad prandium vocaretur divitis, et ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, niſi ſe humiliando et ei regratiando. fac quod in te eſt, et diligenter facito: non ex conſuetudine, non ex neceſſitate, ſed cum timore, et reverentia, et affectu, accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire. ego ſum qui vocavi, ego juſſi fieri; ego ſupplebo quod tibi deeſt: veni, et ſuſcipe me. Cum gratiam devotionis tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, ſed quia tui miſertus ſum. ſi non habes, ſed magis aridum te ſentis, inſiſte orationi, ingemiſce et pulſa: nec deſiſtas, donec merearis micam aut guttam gratiae ſalutaris accipere. tu mei indiges, non ego tui indigeo. nec tu me ſanctificare venis, ſed ego te ſanctificare et meliorare venio. tu venis, ut ex me ſanctificeris, et mihi uniaris; ut novam gratiam recipias, et de novo ad emendationem accendaris. noli negligere hanc gratiam; ſed praepara cum omni diligentia cor tuum, et introduc ad te dilectum tuum. Oportet autem, ut non ſolum te praepares ad devotionem ante Communionem, ſed ut etiam te ſolicite conſerves in ea poſt Sacramenti perceptionem. nec minor cuſtodia poſt exigitur, quam devota praeparatio prius. nam bona poſtmodum cuſtodia, optima iterum eſt praeparatio

ad majorem gratiam consequendam. ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia. cave a multiloquio, mane in secreto, et fruere Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest. ego sum cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, sed in me, absque omni solicitudine, vivas.

XIII. QUOD TOTO CORDE ANIMA DEVOTA CHRISTI UNIONEM IN SACRAMENTO AFFECTARE DEBET.

VOX DISCIPULI.

QUIS mihi det, Domine, ut inveniam te solum, et aperiam tibi totum cor meum, et fruar te, sicut desiderat anima mea; et jam me nemo despiciat, nec ulla creatura me moveat vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris, et ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui, et amicus cum amico convivari? hoc oro, hoc desidero, ut tibi totus uniar, et cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham, magisque per sacram Communionem, ac frequentem celebrationem, caelestia et aeterna sapere discam. ah, Domine Deus, quando ero tecum totus unitus et absorptus, meique totaliter oblitus? tu in me, et ego in te; et sic nos pariter in unum manere concede. Vere

tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animae meae habitare omnibus diebus vitae suae. vere tu pacificus meus, in quo pax summa et requies vera, extra quem labor et dolor, et infinita miseria. vere tu es Deus absconditus; et consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus et simplicibus sermo tuus. ô quam suavis est, Domine, spiritus tuus, qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo, de caelo descendente, illos reficere dignaris! vere non est alia natio tam grandis, quae habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu, *Deus* noster, ades universis fidelibus tuis; quibus ob quotidianum solatium, et cor erigendum in caelum, te tribuis ad edendum et fruendum. Quae est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs Christiana? aut quae creatura sub caelo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosa? ô ineffabilis gratia! ô admirabilis dignatio! ô amor immensus homini singulariter impensus! sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro caritate tam eximia? non est aliud quod gratius donare queam, quam ut cor meum Deo meo totaliter tribuam, et intime conjungam. tunc exultabunt omnia interiora mea, cum perfecte fuerit unita Deo anima mea. tunc dicet mihi: si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. et ego respondebo illi: dignare, Domine, manere mecum,

ego volo libenter esse tecum. hoc est totum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum.

XIV. DE QUORUMDAM DEVOTORUM ARDENTI DESIDERIO AD CORPUS CHRISTI.

VOX DISCIPULI.

O QUAM magna multitudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te! quando recordor devotorum aliquorum, ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione et affectu accedentium, tunc saepius in me ipso confundor et erubesco; quod ad altare tuum, et sacrae Communionis mensam, tam tepide et frigide accedo; quod ita aridus, et sine affectione cordis maneo: quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo: nec ita vehementer attractus et affectus, sicut multi devoti fuerunt, qui prae nimio desiderio Communionis, et sensibili cordis amore, a fletu se non potuerunt continere; sed ore cordis et corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate et spirituali aviditate accepissent. O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacrae praesentiae tuae! isti e-

nim veraciter cognoſcunt Dominum ſuum in fractione panis, quorum cor tam valide ardet in eis de Ieſu ambulante cum eis. longe eſt a me ſaepe talis affectus et devotio, tam vehemens amor et ardor. eſto mihi propitius, Ieſu bone, dulcis et benigne; et concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui, in ſacra Communione ſentire, ut fides mea magis convaleſcat, ſpes in bonitate tua proficiat, et caritas ſemel perfecte accenſa, et caeleſte manna experta, numquam deficiat. Potens eſt autem miſericordia tua, etiam gratiam deſideratam mihi praeſtare, et in ſpiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementiſſime viſitare. etenim licet tanto deſiderio tam ſpecialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati deſiderii deſiderium habeo, orans et deſiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum ſancto conſortio annumerari.

XV. QUOD GRATIA DEVOTIONIS, HUMILITATE ET SUI IPSIUS ABNEGATIONE ACQUIRITUR.

VOX DILECTI.

OPORTET te devotionis gratiam inſtanter quaerere, deſideranter petere, patienter et fiducialiter exſpectare, gratanter recipere, humiliter conſervare, ſtudioſe cum ea operari, ac Deo terminum et modum ſupernae viſitationis, donec veniat, committere. humiliare praecipue te debes, cum parum aut nihil devotionis interius ſentis; ſed non nimium dejici, nec inordinate contriſtari. dat ſaepe Deus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore: dat quandoque in fine, quod in principio orationis diſtulit dare. Si ſemper cito gratia daretur, et pro voto adeſſet, non eſſet infirmo homini bene portabile. propterea in bona ſpe, et humili patientia, exſpectanda eſt devotionis gratia. tibi tamen et peccatis tuis imputa, cum non datur, vel etiam occulte tollitur. modicum quandoque eſt, quod gratiam impedit et abſcondit; ſi tamen modicum, et non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet. et ſi hoc ipſum modicum, vel grande, amoveris, et perfecte viceris, erit quod petiſti. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris,

nec hoc vel illud pro tuo libitu ſeu velle quaeſieris, ſed integre te in ipſo poſueris, unitum te invenies, et pacatum: quia nil ita bene ſapiet et placebit, ſicut beneplacitum divinae voluntatis. quiſquis ergo intentionem ſuam ſimplici corde ſurſum ad Deum levaverit, ſeque ab omni inordinato amore, ſeu diſplicentia cujuſlibet rei creatae evacuaverit, aptiſſimus gratiae percipiendae, ac dignus devotionis munere erit. dat enim Dominus ibi benedictionem ſuam, ubi vaſa vacua invenerit. et quanto perfectius infimis quis renuntiat, et magis ſibi ipſi per contemptum ſui moritur, tanto gratia celerius venit, copioſius intrat, et altius liberum cor elevat. Tunc videbit, et affluet, et mirabitur, et dilatabitur cor ejus in ipſo, quia manus Domini cum eo, et ipſe ſe poſuit totaliter in manu ejus uſque in ſeculum. ecce ſic benedicetur homo, qui quaerit Deum in toto corde ſuo, nec in vanum accipit animam ſuam. hic, in accipiendo ſacram Euchariſtiam, magnam promeretur divinae unionis gratiam, quia non reſpicit ad propriam devotionem et conſolationem, ſed ſuper omnem devotionem, et conſolationem, ad Dei gloriam et honorem.

XVI. QUOD NECESSITATES NOSTRAS CHRISTO APERIRE, ET EJUS GRATIAM POSTULARE, DEBEMUS.

VOX DISCIPULI.

O DULCISSIME atque amantissime Domine, quem nunc devote desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam, et necessitatem quam patior; in quantis malis et vitiis jaceo; quam saepe sum gravatus, tentatus, turbatus, et inquinatus. pro remedio ad te venio, pro consolatione et sublevamine te deprecor. ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, et qui solus potes me perfecte consolari, et adjuvare. tu scis, quibus bonis indigeo prae omnibus, et quam pauper sum in virtutibus. Ecce, sto ante te pauper et nudus, gratiam postulans, et misericordiam implorans. refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina caecitatem meam claritate praesentiae tuae. verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia et contraria in patientiam, omnia infirma et creata in contemptum et oblivionem. erige cor meum ad te in caelum, et ne dimittas me vagari super terram. tu solus mihi ex

hoc jam dulcescas usque in seculum; quia tu solus cibus et potus meus, amor meus et gaudium meum, dulcedo mea et totum bonum meum. Utinam me totaliter ex tua praesentia accendas, comburas, et in te transmutes; ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internae unionis, et liquefactionem ardentis amoris! ne patiaris me jejunum et aridum a te recedere, sed operare mecum misericorditer, sicut saepius operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter. quid mirum, si totus ex te ignescerem, et in me ipso deficerem; cum tu sis ignis semper ardens, et numquam deficiens; amor corda purificans, et intellectum illuminans?

XVII. DE ARDENTI AMORE, ET VEHEMENTI AFFECTU SUSCIPIENDI CHRISTUM.

VOX DISCIPULI.

Cum summa devotione et ardenti amore, cum toto cordis affectu et fervore, desidero te, Domine, suscipere, quemadmodum multi Sancti, et devotae personae, in communicando te desideraverunt, qui tibi maxime in sanctitate vitae placuerunt, et in ardentissima devotione fuerunt. ô Deus meus, amor aeternus, totum bonum meum, felicitas intermi-

nabilis, cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio, et dignissima reverentia, quam aliquis Sanctorum umquam habuit, et sentire potuit. Et licet indignus sum omnia illa sentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem. sed et quaecumque potest pia mens concipere et desiderare, haec omnia tibi, cum summa veneratione et intimo favore, praebeo et offero. nihil opto mihi reservare, sed me et omnia mea tibi sponte et libentissime immolare. Domine Deus meus, creator meus, et redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude et honore; cum tali gratitudine, dignitate et amore; cum tali fide, spe et puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit et desideravit sanctissima mater tua, gloriosa Virgo Maria, quando Angelo evangelizanti sibi incarnationis mysterium, humiliter ac devote respondit: ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Et sicut beatus praecursor tuus, excellentissimus Sanctorum Joannes Baptista, in praesentia tua laetabundus exultavit in gaudio Spiritus sancti, dum adhuc maternis clauderetur visceribus; et postmodum cernens inter homines Iesum ambulantem, valde se humilians, devoto cum affectu dicebat: amicus autem sponsi, qui stat, et audit eum, gaudio gaudet prop-

ter vocem sponsi: sic et ego, magnis et sacris desideriis opto inflammari, et tibi ex toto corde me ipsum praesentare. unde et omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes, et caelicas visiones tibi offero et exhibeo, cum omnibus virtutibus et laudibus, ab omni creatura in caelo et in terra celebratis et celebrandis, pro me et omnibus mihi in oratione commendatis; quatenus ab omnibus digne lauderis, et in perpetuum glorificeris. Accipe vota mea, Domine Deus meus, et desideria infinitae laudationis, ac immensae benedictionis; quae tibi, secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuae, jure debentur. haec tibi reddo, et reddere desidero, per singulos dies et momenta temporum; atque ad reddendum mecum tibi gratias et laudes, omnes caelestes spiritus, et cunctos fideles tuos, precibus et affectibus invito et exoro. Laudent te universi populi, tribus, et linguae, et sanctum ac mellifluum nomen tuum, cum summa jubilatione, et ardenti devotione magnificent. et quicumque reverenter ac devote altissimum Sacramentum tuum celebrant, et plena fide recipiunt, gratiam et misericordiam apud te invenire mereantur, et pro me peccatore suppliciter exorent. cumque optata devotione, ac fruibili unione, potiti fuerint, et bene con-

ſolati, ac mirifice refocti, de ſacra menſa caeleſti abſceſſerint, mei pauperis recordari dignentur.

XVIII. QUOD HOMO NON SIT CURIOSUS SCRUTATOR SACRAMENTI, SED HUMILIS IMITATOR CHRISTI, SUBDENDO SENSUM SUUM SACRAE FIDEI.

VOX DILECTI.

CAVENDUM eſt tibi a curioſa et inutili perſcrutatione hujus profundiſſimi Sacramenti, ſi non vis in dubitationis profundum ſubmergi. qui ſcrutator eſt majeſtatis, opprimetur a gloria. plus valet Deus operari, quam homo intelligere poteſt. tolerabilis, pia et humilis inquiſitio veritatis, parata ſemper doceri, et per ſanas et Patrum ſententias ſtudens ambulare. Beata ſimplicitas, quae difficiles quaeſtionum relinquit vias, et plana ac firma pergit ſemita mandatorum Dei. multi devotionem perdiderunt, dum altiora ſcrutari voluerunt. fides a te exigitur, et ſincera vita; non altitudo intellectus, neque profunditas myſteriorum Dei. ſi non intelligis, nec capis, quae infra te ſunt; quomodo comprehendes quae ſupra te ſunt? ſubde te Deo, et humilia

ſenſum tuum fidei, et dabitur tibi ſcientiae lumen, prout tibi fuerit utile ac neceſſarium. Quidam graviter tentantur de fide et Sacramento; ſed non eſt hoc ipſis imputandum, ſed potius inimico. noli curare, noli diſputare cum cogitationibus tuis, nec ad immiſſas a diabolo dubitationes reſponde; ſed crede verbis Dei, crede Sanctis ejus et Prophetis, et fugiet a te nequam inimicus. ſaepe multum prodeſt, quod talia ſuſtinet Dei ſervus. nam infideles et peccatores non tentat, quos ſecure jam poſſidet; fideles autem *devòtos* variis modis tentat et vexat. Perge ergo cum ſimplici et indubitata fide, et cum ſupplici reverentia ad Sacramentum accede. et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti ſecure committe. non fallit te Deus; fallitur, qui ſibi ipſi nimium credit. graditur Deus cum ſimplicibus, revelat ſe humilibus, dat intellectum parvulis, aperit ſenſum puris mentibus, et abſcondit gratiam curioſis et ſuperbis. ratio humana debilis eſt, et falli poteſt; fides autem vera, falli non poteſt. Omnis ratio, et naturalis inveſtigatio, fidem ſequi debet, non praecedere, nec infringere. nam fides et amor ibi maxime praecellunt, et occultis modis in hoc ſanctiſſimo et ſuperexcellentiſſimo Sacramento operantur. Deus aeternus et immenſus, in-

finitaeque potentiae, facit magna et inscrutabilia in caelo et in terra, nec est investigatio mirabilium operum ejus. si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

FINIS.

INDEX
IN HOS QUATUOR
DE
IMITATIONE
CHRISTI
LIBELLOS.

A.

B.

C.

D.

E.

L

F.

G.

H.

I

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

V.

Z.

VITA
THOMAE A KEMPIS,
CANONICI REGULARIS,
EX VARIIS AUCTORIBUS
AB
HERIBERTO ROSWEYDO
CONCINNATA.

IN HAC EDITIONE AB INCREDIBILIBUS EXPURGATA.

THOMAS A KEMPIS oriundus eſt Kempis, quod permodicum eſt in agro et dioecesi Colonienſi oppidum, unde cognomen quoque ei adhaeſit. parentes habuit Joannem et Gertrudem, ſi ſeculum ſpectes, nullo quidem generis ſplendore, nulla divitiarum opulentia conſpicuos; ſed quibus omnis nobilitas in pietate, cenſus in vitae probitate erat. manuum igitur labore vitam ſuam tolerantes, recula ſua bene contenti vivebant. quibus gemina proles maſcula obtigit, (de pluribus cer-

te non liquet;) Joannes et Thomas: quorum ille natu grandior, ſtudiorum curriculo Daventriae confecto, Gerardi Magni familiaritate uſus, ad omnem vitae honeſtatem efformatus eſt, et in Ordine Canonicorum Regularium, et diſciplina Capituli Windeſemenſis, variis perfunctus muneribus, feliciter obiit.

Thomas igitur noſter natalem habuit circa annum Virginei partus M. CCC. LXXX, Urbano VI, orbis univerſi pontificium, et Carolo IV, imperium adminiſtrante. poſtquam primam aetatem ſub parentum oculis exegerat, et jam capeſſendis literarum *ſtudiis idoneus* videbatur, Daventriam (quae Trans Iſulanae ditionis metropolis eſt) ſe contulit; tredecenni, ut colligere licet, non major. Daventriam ut peteret, Florentii eum, Sacerdotis cumprimis pii ac eruditi, et fratrum Clericorum praefecti, fama exciverat, quam crebra commeantium ſtudioſorum turba celebrabat. florebant tunc ibi bonarum artium ſtudia, ut Belgicae Athenaeum diceres.

Ubi Daventriam pervenit, prima illi cura fuit de fratre ſuo germano inquirere, ut ejus conſilio et opera (nam tenue illi vel nullum peculium erat) ad ſtudia capeſſenda dirigeretur. commendatus igitur Domino Florentio (nam Gerardus Magnus anno M. CCC. LXXXIV. jam e vivis exceſſerat, cum Tho-

mas noſter quadriennis tantum eſſet) ab eo exceptus eſt perhumaniter; qui ei de domo, de libris, de victu proſpexit. hac occaſione bonae indolis et honeſtae frontis adoleſcens, dum inter illuſtres pietate et eruditione viros, qui in Florentii viventes conſortio, religione, vitae innocentia, morum ſinceritate elucebant, quotidie verſatur, mores eorum expreſſit, quorum delectabatur conſuetudine; domi ſedulus, in ſcholis aſſiduus, in templo frequens. ubi paucis annis eos non in ſtudiis magis quam pietate progreſſus fecit, quos tot conſcripta ab eo, numquam ſatis laudata, teſtantur volumina. dum in collegio fratrum Clericorum verſatur, quidquid calligraphia lucrari potuit (nam antiquarii manu valebat) omne id manupretium in commune ſubſidium conferebat.———

Cum jam ſeptennio conſuetudine Domini Florentii reliquorumque fratrum uſus eſſet, atque omnium virtutum numeris ſe omnibus probaſſet, exarſit in eo religionis ardor, cujus igniculos D. Florentius animo ejus ſubinde ſubjecerat. Anno igitur M. CCC. XCIX, antequam Florentius e vita migraret, Thomas noſter ad montem ſanctae Agneti ſacrum, qui proxime Swollenſi imminet civitati, conceſſit; ubi recens tunc monaſterium Canonicorum Regularium, ſub D. Auguſtini habitu Regulaque militantium, ad Vidrum amnem exſtructum erat. erat ea domus ea tempeſtate

admodum obscura, paucissimis nota, raroque (ut sunt fere omnium rerum exordia humilia et difficilia) colebatur cive. ubi in montem hunc Florentii litteris commendatus advenit, a fratre suo germano, qui ei tunc monasterio primum cum potestate Prioris praeerat, exceptus est sane perquam humaniter, et in caeleste hoc jubilum simul erupere: quam bonum et quam jucundum est habitare fratres in unum!

Hic igitur religionis candidatus, etsi praefervide religionem expeteret; ne quid tamen temere, ne quid praepropere ageret, fervorem suum temporis mora, quae una prudentiam parit, omnino temperavit. post quinque annos igitur in tirocinio positos, sexto demum sacrum habitum induit; et sequenti, sacro se voto ei vitae generi obstrinxit. hic in primis egregia in Deum pietate, erga superiores observantia, in collegas suos caritate et benevolentia valde emicuit. otio, malorum omnium fonti, numquam indulsit; sed vel sacris libris lectitandis, vel in communem usum scribendis, vel ingenio suo procudendis, se exercebat: quod ille concubia plurimum nocte a matutinis laudibus factitabat, se geniumque defraudans suum, laesa etiam corporis valetudine, quo de omnibus pietatem colentibus quam optime mereretur. supersunt etiamnum universa biblia, in quatuor tomos dispertita, ingens praeterea, missarum

liber, et nonnulla ſancti Bernardi Opuſcula, praecellenti arte et magna induſtria a Thoma conſcripta.

In oratorio, et eccleſiaſticis muneribus, dictu difficile, quam reverenti praeſentique animo omnia obierit. dum pſalleret, vultu ſemper in caelum ſublato, ſacro enthuſiaſmo afflatus, dulcedine nimirum pſalmorum incredibili captus, et extra ſe raptus, advertebatur: ſic, ut nonnumquam calcibus, non terrae haereret infixus, ſed ſummis dumtaxat pedum digitis ſolum contingens, reliquo corpore in caelum ſubvolare, ubi animo et deſiderio agebat, meditaretur. in pſallendo erecto corpore conſiſtebat perpetuo, numquam ſedili vel brachio vel tergo innitens. ingredientium oratorium nocte dieque primus, egredientium ſemper poſtremus erat. divinus cultus et eccleſiaſticum decus mirifice illi cordi erat: adeo ut ſemel cuidam jocalariter dicenti, videri ſibi felicem Thomam, nec admiratione dignum magnopere, quod tanta vocis alacritate, animi promptitudine, et pietate, pſalmos decantaret.———

Ejus ſermo omnis de Deo et ſacra Scriptura. in praeſentia gravium virorum, ſi ipſo praeſente forenſia aut mundana agitarentur, velut mutus ac elinguis ſedebat; nec reſpondebat, ne rogatus quidem, niſi inſigni alicujus rei commoditate illectus: quaſi ignarus rerum, de quibus commentabantur, omnium.

porro si de Deo rebusque caelestibus haberetur sermo, mox postulatus sententiam, velut limpidissimus fons, perpetuis verborum rivulis scaturiens loquebatur, aut potius profluebat. rogatus ex tempore, in quorumdam commodum, numquam abnuit declamare; quod tamen non fecit nisi aliquo ad meditandum capto tempore, aut degustato paululum somno. ea vero dicendi facultate facilitateque pollebat, ut complures saepenumero ex urbibus locisque remotioribus fama exciret, et certatim ad montem S. Agnetis confluerent, quos cum audiendi cupido incesserat.

Non minima sodales ejus cepit admiratio, cum considerarent ejus in adversis rebus laete ferendis tolerantiam; patientiam in hominum vitiis non solum aequabiliter tolerandis, sed et benigne excusandis; in omni vita sobrietatem, pudicitiam, verecundiam; sedulitatem in provehendis fratrum commodis; in templi procurando cultu et ornatu impensum studium; in precibus non minus flagrantiam quam frequentiam, lacrymarum profusionem, et reliqua solidae pietatis testatissima indicia. tanta vero erat in eo vanitatum illecebrarumque mundi despicientia, ut praeter divina, caetera omnia, velut ad se nihil pertinentia, adeo negligeret, ut illorum appellationes usumque addiscere gravaretur.

Dum animo medetur, corpori quoque curam adhibuit: quod adeo non neglexit, ut certis in ſeptimana diebus pro more habuerit flagro ſeſe affligere, hymnum illum, ſtetit Ieſus, decantando.

Sacrae lectionis, cellaeque ſuae, ita amans fuit, ut hoc ſymbolum ſaepius ore proferret, libriſque ſuis inſcriberet: In omnibus requiem quaeſivi, ſed non inveni, niſi in HOEXTINS OND BOEXTINS: quod poſtremum Teutonicum Latine ſonat, niſi in angellis et libellis; quietem inveniendam inſinuans in abditis receſſibus et libellulis.

Porro ſic affabilis et manſuetus fuit, ut, multum licet reluctans, communi ſuffragio ſupprior, aetate adhuc florente, crearetur, poſtea oeconomiae praefectus ſeu procurator, quod propenſus ad eleemoſynas videretur, conſtitutus eſt: quam provinciam etſi obibat diligenter, nihilominus, quoniam a contemplatione et piis libellis conſcribendis nimium avocabatur, ab eo officio liberatus eſt, et poſt multos annos iterum communi ſuffragio in ſuppriorem electus.

Saepe accidit, ut dum inter fratres verſaretur, et cum illis ſermonem miſceret, intus Deum ſe alloquentem manifeſte ſentiens, modeſte petita venia, quaſi quiſpiam eum conventum expetens opperiretur, diſcederet in cubiculum: ibi cor ſuum coram Domino effundens, hauriebat illam ſapientiam,

quam in ejus ſanctiſſimis libellis omnes pii admirantur. hinc frequens diſcipulorum numerus ejus ſtipabat cellulam, ut ſuaviſſimis ejus moribus, verbiſque nectare manantibus, frui poſſent. nec unus quiſquam acceſſit, qui non doctior, non pientior inde rediret.———

Statura corporis fuiſſe dicitur infra mediocritatem, forma viro convenienti, colore in vultu vivido, ſed fuſco; acie oculorum perſpicaciſſima (quod etiam Moyſi obtigiſſe legimus), ut numquam, vel capulo proximus, ſit uſus conſpicillo.

Cum jam annos LXXI (comprehenſo ſimul tirocinio) in monte S. Agnetis religioſam vitam magna cum laude et ſodalium fructu duxiſſet, evocatus eſt a Domino in montem aeternitatis, quem toties proſpexerat, ad quem toties anhelarat; et beata anima, teſtaceo corporis relicto hoſpitio, in aeterna tabernacula immigravit, Deo ſuo aeternum fruitura. mortualis illi dies fuit anno aetatis ſuae XCII. partae per Chriſtum ſalutis M. CCCC. LXXI. octavo kalendas Auguſti.

VITA

THOMAE A KEMPIS.

AUCTORE INCERTO, PENE COAEVO.

HIC Thomas, cognomento Hammerlein, id eſt, Malleolus, qui vere malleus exiſtens in ſuis dictis et tractatibus, devotis et indevotis: devotis, per ſuos tractatus excitando et percutiendo corda eorum ad majorem devotionem, et profectum virtutum, et gratiarum actiones; ſed indevotis exiſtens malleus, videlicet corda eorum excitando ad compunctionem et recognitionem propriae infirmitatis et imperfectionis, et ad emendationem vitae compellendo, tentatos et tribulatos conſolando et roborando, et in omnibus viam incipiendi, proficiendi, ac perficiendi, oſtendendo; ut merito ſibi adſcribendum ſit jam illud: Qui erudiunt multos, erunt quaſi ſtellae in perpetuas aeternitates.

Multum affabilis et conſolatorius fuit infirmis et tentatus iſte bonus et devotus pater, et valde zeloſus pro ſalute animarum, et omnes cupiebat ſalvos fieri ſicut ſe ipſum: ideo ſcriptis et admonitionibus, inſtructionibus, modis quibuſcumque potuit, alios etiam ſe-

cum trahere ad regnum caelorum nitebatur, ſicut S. Gregorius hortatur in quadam Homilia, &c.

Et quia in juventute coepit congregare divitias, ſcilicet virtutum, ideo ſortitus eſt nomen bonum: et illud Threnorum tertio impletum eſt in eo, ſcilicet: Beatus vir, qui portaverit jugum Domini ab adoleſcentia ſua: ſedebit ſolitarius et tacebit, quia levabit ſe ſuper ſe.

Quod hoc ſit impletum in eo, conſideratur omnino in tractatibus ejus, et praecipue in ſoliloquio animae, quod compoſuit: ubi Chriſtus ſponſus ejus loquitur cum *anima* ejus, ſcilicet ſponſa ſua. ibi conſideratur, quomodo ſedebat ſolitarius, et tacebat, et levabat ſe ſuper ſe, &c.

Iſte bonus pater ſolitus erat dicere, quando fuit cum conventu ſpatiando, vel cum aliis, quando ſenſit inſpirationem, quando ſponſus ejus (ſcilicet Ieſus Chriſtus) voluit cum ſponſa loqui, tunc humiliter petiit licentiam, dicendo: dilecti fratres, oportet me ire; unus me exſpectat, in cella. et fratres pie annuentes petitioni ejus, multum aedificati fuerunt. et ſic impletum fuit in eo illud: Ducam eum in ſolitudinem, et ibi loquar cum eo. et ipſe Thomas ad Dominum illud: Loquere, Domine, quia audit ſervus tuus. quid tunc loquebatur Domino, et quid loquebantur ad invicem, ha-

bemus in tractatu ejus de Interna Christi locutione ad animam fidelem; qui tractatus habet hoc idem pro themate, in secundo capitulo: Loquere, Domine, quia audit servus tuus. quod Samuel propheta etiam dixerat ad Dominum, quando Dominus eum vocaverat, &c.

Item adhuc multa alia plura de ejus vita et conversatione audivi a fratribus illius conventus, qui adhuc vivunt, quod vix millesimam partem enarravi scribendo. sed quid dicam amplius? sicut alios docuit et instruxit dictando et scribendo, sic ipse fecit vivendo; opere implevit, quod sermonibus dixit faciendum.

Hic Thomas Kempis, cognomen habens Malleus, natus fuit de civitate, cui nomen Kempis, dioecesis Coloniensis: qui studuit Daventriae in domo fratrum, scilicet Clericorum, qui ingeniosus et docilis fuit et tractabilis; et ideo multum fuit amabilis Domino Florentio et ejus fratribus: qui postea vocatus a Deo per inspirationem ad serviendum Deo viventi, acquievit cito inspirationibus divinis, ne sibi improperaret Dominus illud: vocavi, et renuistis: et illud sibi contingeret: vocabis tu me in orationibus, sed non exaudiam te, quia renuisti vocem meam audire. sed fecit iste Thomas Kempis, sicut scriptum est de S. Andrea, mox, ut audivit vocem Do-

mini vocantis se, relictis omnibus quae hujus mundi sunt, intravit Ordinem Canonicorum Regularium, qui tunc temporis in brevi fuerat reformatus, in domum scilicet in monte S. Agnetis prope Swollis, anno Domini M. CCCC. et fuit investitus ibidem anno Domini M. CCCC. VI. et sic fuit per sex annos probatus, antequam investitus: quia tunc temporis fuit consuetudinis, quod sic probantur prius, antequam investiantur, tamquam aurum in fornace; ideo aurum probatum fuit: Quia qui non est probatus et tentatus, qualia scit? et quia acceptus erat Deo, ideo necesse fuit ut multis tentationibus et exercitationibus et humiliationibus probaretur, ut postea sciret aliis dare remedium, sicut in se et in aliis fuit expertus saepe: sicut et fecit in suis sermonibus et tractatibus.

Hic Thomas multum profecit in virtutibus, de die in diem proficiens, addens semper fervorem fervori, devotionem devotioni, virtutem virtuti; ita ut omnes mirabantur de ejus fervore et devotione. et quia multum humilis fuit, ideo a Deo magnam et singularem gratiam meruit habere, sicut patet ex dictis ejus.

Item bis supprior fuit, et semel procurator: et quia multum fuit internus et devotus, et ideo simplex in temporalibus rebus, ideo depositus fuit ab officio procuratoris, et in

ſuppriorem iterum electus: quia ſic majorem fructum dictando, contemplando, orationibus inſiſtendo, fecit. quod fratres conſiderantes, fecerunt ſibi miſericordiam, eum ſublevando ab exterioribus.

Anno Domini M. CCCC. LXXI. obiit iſte devotus pater Thomas Kempis; et ſic ſervierat Domino in Ordine Canonicorum Regularium LXX. annis, in magna auſteritate vitae, et fervore ſpiritus.

THOMAE DE KEMPIS

VITA,

EX VALERII ANDREAE BIBLIOTHECA BELGICA IN 4°.

THOMAS A KEMPIS (oppidulo in agro et dioecesi Coloniensi) cognomento Malleolus, vulgo Hamerken, natus circa annum cIↃCCC. LXXX. puer tredecennis Daventriae ad Isalam et artium liberalium et pietatis studia sectatus fuit in collegio fratrum clericorum communiter viventium, sub disciplina Florentii fratrum praefecti. inde Canonicis Regularibus in monte S. Agnetis apud Swollam, ditionis Trans-Isalanae oppidum, anno cIↃ CCCC, a fratre suo germano Joanne, qui primus titulo prioris eidem monasterio praefuit, adscriptus, probatusque per quinque annos, sexto demum anno sacrum habitum induit, ac religionem anno septimo professus est. in qua veri religiosi omnes explevit numeros, functus supprioris ac procuratoris munere, comis et affabilis omnibus, at-

quae in primis vitae innocentia ſanctimoniaque conſpicuus erat; adeo ut plurimos ſui viſendi et audiendi cauſa ad ſe attraheret. ſermo illi omnis de Deo, et ſacra Scriptura, cujus lectioni mire addictus; cellaeque ſuae ita amans fuit, ut hoc ſymbolum ſaepius uſurparet, libriſque inſcriberet: In omnibus requiem quaeſivi, ſed non inveni, niſi in angello cum libello. numquam otioſus, ſemper vel lectitabat aliquid vel in communem uſum ſcribebat, vel pro inſtructione fratrum commentabatur. obiit nonagenario major, VIII. kal. Auguſti, anno partae per Chriſtum ſalutis cIↃ CCCC LXXI. profeſſionis LV. multa ſcripſit, totius orbis judicio ac teſtimonio comprobata, uno volumine excuſa, primum Norimbergae, 1494. fol. deinde Pariſ. a Badio, 1520. Venet. 1565, et 1569. Antv. typis Nutii, 1574. et 1580. 8. et noviſſime ex recenſione Henr. Sommalii, S. I. qui libellos omnes diſtribuit in tres tomos, ib. 1615. 8. Duaci, typis Belleri, 1635. 8.

Tomo I. continentur Sermones ad Novitios XXX.

Sermones ad Fratres XLV.

Tom. II. De Imitatione Chriſti libri IV. vere aurei, non Latine ſolum, ſed et Graece, interprete Georgio Mayr, e Societ. Ieſu, Auguſtae Vindel. 1615. item, Germanice,

Gallice, Hiſpanice, Lud. Granatenſi, et Italice, ſaepius excuſi; imo et Bohemice, interprete Balthaſare Oſthovino, Bohemo, e Societ. Ieſu; Hungarice, interp. Petro Pazmani, ejuſdem Societ. Arabice, interp. Caeleſtino a S. Liduina, Carmelita Diſcal. Turcice, aliiſque linguis. Thomam vero noſtrum eſſe hujus libelli auctorem, non vero aut Joan. Gerſonem, Cancellarium Pariſienſem, aut Joan. de Geſſen vel de Gerſen, Abbatem Vercellenſem, ſatis evincit Herib. Roſweydus, e S. Ieſu, editis Vindiciis Kempenſibus adverſus concertationem Conſtantini Caietani, Romae an. 1616 editam; qui et reſponſionem apologeticam eidem Roſweydo anno 1618 repoſuit. vide Rob. Bellarminum de Script. Eccleſiaſt. et Ant. Poſſevinum in Apparatu ſacro. ceterum Latiniores fecit hos Thomae libellos Fr. Artopaeus, Tolenſis. quod ante illum praeſtiterat Sebaſt. Caſtalio mala fide; libro quarto, qui de Sacramento Euchariſtiae tractat, impie et ſacrilege ſublato.

Soliloquium Animae.
Hortulus Roſarum.
Vallis Liliorum.
De tribus Tabernaculis.
De diſciplina Clauſtralium.
De fideli Diſpenſatore.
Hoſpitale pauperum.

Dialogus Novitiorum.

Spiritualia Exercitia Religiosorum duplicia.

Doctrina Juvenum.

De vera cordis compunctione.

De Solitudine et Silentio.

De recognitione propriae fragilitatis.

Epitaphium seu Enchiridion Monachorum.

Manuale Parvulorum.

De elevatione mentis ad quaerendum summum bonum.

Alphabetum parvum Monachi in Schola Christi.

Consolatio Pauperum et Infirmorum.

Orationes piae ac devotae.

De Mortificatione sui ipsius.

De Humilitate.

De Vita bona et pacifica.

Vita boni Monachi.

Hymni et Cantica Spiritualia.

Tomo III. Vita B. Lidewigis Virginis.

Vita Gerardi Magni, institutoris fratrum clericorum in communi viventium: item D. Florentii, et discipulorum utriusque, Joannis Gronde, Joannis Brincherinck, Luberti Berneri, Henrici Brune, Gerardi Zutphaniensis, Amilii Burani, Jacobi de Viana, Joannis Cacabi, vulgo Ketel, Arnoldi Schoonhovii.

Epistolae sex, utiles et religiosae.

Epistola ejusdem De pia memoria Defunctorum, citatur a Joanne Mauburno, in Rosseto Exercitiorum Spiritualium, Tit. XII, Alphab. xxxv, ab aliquibus Gersoni inscripta: sed patulum est (inquit Mauburnus) quod non sit ejus.

His postremo accessit Chronicon Monasterii S. Agnetis, edente Herib. Rosweydo. Antv. 1622. 8. apud Belleros fratres.

FINIS.

Books printed and sold by ROBERT & ANDREW FOULIS.

In pure Greek, on fine writing paper, in 4to.

HOmeri Ilias, 2 vols
Æschylus
Sophocles

With Latin translations in 4to.

Æschylus, 2 vols
Demetrius Phalereus de elocutione

In pocket volumes the following,

Homeri Ilias, 2 vols
Hippocratis Aphorismi
Xenophontis de Agesilao rege oratio
Pindari opera
Anacreon
Æschylus, 2 vols
Sophocles, 2 vols
Aristotelis poetica
Demetrius Phalereus
Xenophontis Hiero
Theophrasti characteres
Epictetus
M. Antoninus
Aristotelis de mundo
Cebetis tabula cum notulis
Longinus

In Folio.

C. Julii Caesaris et A. Hirtii de rebus a Caesare gestis commentarii cum fragmentis. accesserunt indices locorum, rerumque et verborum. omnia, ex recensione Samuelis Clarke, fideliter expressa.

In quarto,

C. Julii et A. Hirtii commentarii.

C. Plinii Caecilii Secundi quae supersunt.

M. Minucii Felicis Octavius.

Boetius de Consolatione Philosophiae.

In pocket volumes the following Latin Authors.

Lucretius

Terentius

Horatius, editio altera

Juvenalis et Persius

Ciceronis opera omnia, 20 vol.

C. Julii Caesaris et A. Hirtii commentarii. 3 tom.

C. Nepotis vitae excellentium imperatorum

M. Minucii Felicis Octavius

Boetius de consolatione Philosophiae

C. Plinii epistolarum libri decem, et Panegyricus Trajano dictus

GLASGOW, *January* 7, 1751.

ROBERT & ANDREW
FOULIS,

PRINTERS TO THE UNIVERSITY,

Propose to print by subscription

THE

WORKS OF PLATO.

On a new Type, the largest of the Louvre sizes, just now cut by Alexander Wilson, M. A. Type-founder to the University:

In QUARTO, and in FOLIO.

I. In IX volumes in quarto, of which the Greek in 6 volumes, and the Latin translation, with the notes, in 3. the price to subscribers, one penny sterling per sheet. the whole will be contained in about 500 sheets; so the price will be about 2 l. 1 s. 8d. in quires; on a fair paper.

A number will be printed on a fine large paper, at two-pence sterling per sheet.

II. In VI volumes in folio, with the translation on the same page, below; likewise at one penny per sheet; and in about 740 sheets; which will amount to about 3l. 1 s. 8d.

A number alſo on the fineſt writing paper, (the ſame on which we printed Cicero,) at three half-pençe per ſheet; which will amount to about 4 l. 12 s. 6 d.

The GREEK ſhall be accurately printed from the edition of H. Stephens.

The various readings, and his own conjectures, printed on the margin of his edition, ſhall be printed at the bottom of each page.

Any other readings we can procure, or conjectural emendations, ſhall alſo be printed at the bottom of each page, or at the end of the work, with proper diſtinctions.

The NOTES of H. Stephens, relating to the Greek text, which are printed at the end of his edition, ſhall alſo be printed at the end of this.

Alſo all other notes of any merit, publiſhed ſince his edition, and all which we can procure beſides.

The TRANSLATION will be that of FICINUS; but with ſeveral corrections publiſhed ſince, and all others which we can procure.

The PUBLISHERS propoſe to demand no money at ſubſcription: only beg leave to reſerve it in their own choice, to call for, at delivery of the volume firſt printed, which will contain the LAWS and EPINOMIS, ONE GUINEA of the whole price, upon their note to deliver the reſt of the work according to the above terms.

N. B. The LAWS and EPINOMIS make about a fifth part of the whole of Plato's works.

GENTLEMEN who chuſe to favour this undertaking, and are at a diſtance, will very much oblige the printers if they take the trouble themſelves of tranſmitting their names to Glaſgow, and as quickly as poſſible; or if, at leaſt, they give notice to the printers, of the perſon with whom they have ſubſcribed. by either of theſe means, but eſpecially by the former, the undertakers will both have the ſatiſfaction of knowing their encouragers, and of having it in their power to prevent gentlemen from being diſappointed of their copies, or in the ſize or paper they had choſen.

As the undertakers are to do their utmost to render this edition the most extensively useful, they take this occasion of inviting gentlemen of learning every where to communicate what helps they can, either for establishing the text, correcting the version, or illustrating the philosophy. whatever of this kind is received shall be gratefully acknowledged, printed with the author's name, if not forbid, and his labour suitably rewarded.